

WEERLEGGING

**van de fundamentele,
diep ingrijpende beschuldigingen,
gericht aan het adres van de kerk
van de Heere Jezus Christus
te Zwolle e.o.;**

**ernstige oproep tot
bezinning en wederkeer**

*** * * * ***

**Uitgave onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad
van De Gereformeerde Kerk (hersteld) te Zwolle e.o.**

**m.m.v.
A. Admiraal,
A. van Egmond
en dr. P. van Gulp**

Mei 2011

1 INLEIDING

In december 2009 vond in De Gereformeerde Kerk te Zwolle een diep ingrijpende kerkscheuring plaats. Toen vijf ambtsdragers door de kerkenraad een voorlopige schorsing kregen opgelegd op grond van scheurmakerij en woordbreuk, riepen zij zonder kerkelijk appel, de dag daarop de gemeente op om zich af te scheiden van haar kerkenraad. Reeds vanaf de daarop volgende dag - zondag 13 december – hielden zij met degenen die hen volgden, eigen diensten in het gebouw De Vijverhoeve.

In juli 2010 werd door hen een brochure uitgegeven onder de titel *De reformatie van de kerk en het Evangelie van vrije genade*. Hierin werd principiële verantwoording afgelegd van de stap die zij in december 2009 hadden gezet en waarvan zij ondanks intensieve oproepen tot op heden niet zijn teruggekomen.

In deze brochure van de Vijverhoeve-gemeenschap wordt voor het eerst openlijk tegen De Gereformeerde Kerk te Zwolle e.o. het evangelie in geding gebracht en wel 'het evangelie van vrije genade'.

In het stuk dat eerder ten tijde van de scheuring door de later geschorste ambtsdragers in de gemeente te Zwolle was verspreid (*Verklaring en oproep aan de Zwolse kerkenraad*, d.d. 12 december 2009), werd hiervan opvallend genoeg geen melding gemaakt.

Nu vormt deze beschuldiging in deze later verschenen brochure echter de belangrijkste basis voor een verdediging van de scheuring.

Deze beschuldiging betreft echter een zaak die zo fundamenteel is dat zij als zaak inderdaad kerkscheidend is.

Dat geldt niet alleen aan de kant van de afgescheidenen - wij zullen moeten concluderen dat het inderdaad niet alleen maar ging om toepassen van kerkrechtelijke regels en eenzijdigheden in opvattingen, maar dat wij moeten zeggen: u bent van een andere geest.

als u een andere geest ontvangt dan die u ontvangen hebt, of een ander Evangelie, dat u niet aangenomen hebt, dan verdraagt u dat best.
(2 Kor.11: 4, HSV)

Onder dit aspect zullen wij de bovengenoemde brochure bespreken. Vervolgens is het nodig gebleken de weergave van allerlei feitelijke zaken te corrigeren.

Het is de wens van de kerkenraad dat de lezers van deze WEERLEGGING zich door het een en ander een geheel ander beeld zullen vormen van de feitelijke toedracht dan is voorgeschilderd door de Vijverhoeve-gemeenschap.

De kerkenraad spreekt zijn erkentenis uit aan de broeders die zich ingezet hebben voor het tot stand brengen van deze uitgave: de broeders kerkvisitatoren A. Admiraal en A. van Egmond en in het bijzonder dr. P. van Gulp.

Zwolle, mei 2011

De kerkenraad van De Gereformeerde Kerk (hersteld) te Zwolle e.o.

2 OM HET EVANGELIE VAN VRIJE GENADE

2.1 Ingegraven

Wat bewoog de broeders en zusters toch om op zo korte termijn afscheid te nemen van de ambtsdragers die over hen gesteld waren? Hoe kon het toch zo ver komen dat zij zich op stel en sprong onttrokken aan opzicht en tucht van de kerkenraad en dat bij vrijwel allen zonder zelfs maar verantwoording af te leggen aan de kerkenraad? Zonder van hun Vrijmaking rekenschap af te leggen? Terwijl velen van hen het zo moeilijk hebben gehad met hun Vrijmaking van de Gereformeerde kerken vrijgemaakt en daar veel tijd voor nodig hadden. Zou de afval binnen De Gereformeerde Kerken zoveel zwaarder zijn dat er beslist niet gewacht kon worden?

Het verhaal over wat aan hun vertrek vooraf ging laat zien dat de betrokken ambtsdragers zich steeds verder en dieper hebben ingegraven in hun loopgraven. Dat ze niet meer open stonden voor redelijke argumenten, maar gevangen zaten in hun eigen ideeën.

Hoe kwam dat? Wat is de achtergrond? Wat is daarvan het ene leidende motief?

Het wordt in hun brochure uiteengezet. Het ging om niets minder dan het evangelie van vrije genade.

2.2 Bij nader inzien

Het is een winst dat de samenstellers van deze brochure een poging hebben ondernomen om de diepste oorzaak van de verwijdering tussen broeders van hetzelfde huis onder woorden te brengen. Ons passeert een bonte stoet van kwesties en conflicten.

Blijkbaar is pas achteraf aan hen duidelijk geworden dat de ene grote oorzaak van de door hen beweerde deformatie van de kerk te Zwolle zou zijn het loslaten van het evangelie van vrije genade.

En dat niet alleen in dit conflict, maar zelfs al bij de vrijmaking van 2003, toen degenen die zich toen vrijmaakten niet onderkend hebben dat het om dit evangelie ging. En dat dit gemis aan onderscheiding doorgewerkt heeft in de ontstane ontwikkelingen sindsdien.

Deze overtuiging is een diagnose die nu pas in de brochure openlijk wordt gepresenteerd.

Wel is de materie al eens aan de orde geweest op de kerkenraadsvergaderingen en in een besloten vergadering in den lande, maar niet

als verantwoording van hun scheuring. Niet naar de kerkenraad toe en niet naar de gemeente toe. Maar nogmaals: het is winst dat de voormalige ambtsdragers de zaak nu zo openlijk presenteren.

Daarom zullen wij in het vervolg hun daden vanuit hun eigen opvatting verklaren.

Inderdaad hangen hier allerlei zaken, die in hun verantwoording aan de orde komen, mee samen: hun visie op de kerk, hun opvatting over de kerkgrenzen, hun beoordeling van de meerdere vergaderingen, hun uitleg en toepassing van art. 31 KO, hun kritiek op de prediking enz.

Achteraf wordt ons hier getoond de rode draad die door al hun daden en woorden en verklaringen heen loopt.

Wel een *rode draad*! Immers, als nu eens blijkt dat die visie over de grondoorzaak van alle moeite, als zou die gelegen zijn in het niet blijven bij het evangelie van vrije genade, ja zelfs in het daartegen ingaan - als die visie nu eens niet overeenkomstig de werkelijkheid is, dan stort het hele gebouw van hun zelfrechtvaardiging als een kaartenhuis ineen.

2.3 Lutherse dwaalwegen

Het is opmerkelijk dat die karakterisering van de kerkreformatie als in de titel van de Vijverhoeve-brochure geïllustreerd wordt door een citaat van dr. H.F. Kohlbrugge en daarmee teruggaat op Luther.

Het was Maarten Luther, die het sola fide, sola gratia (alleen door het geloof, alleen door genade) en het evangelie van vrije genade uitdroeg. Wij zijn het ermee eens dat dit nog altijd een reden is tot grote dankbaarheid. Maar dan horen wij in de brochure zomaar ineens in enkele regels dat het om die belijdenis ging in de Afscheiding, Doleantie, Vrijmaking 1944, Vrijmaking 2003. Reformatie is dan ook, zo wordt gesteld, allereerst de

overtuiging van eigen schuld, verlorenheid en onmacht om onszelf te verlossen. Het begint bij een hernieuwde en doorleefde overtuiging, dat wij van onszelf moeten afzien en onze toevlucht moeten nemen tot Jezus Christus, onze Verlosser en dat wij alleen door het geloof als zondaars gerechtvaardigd worden', pag. 9.

Een nieuwe visie op de kerkgeschiedenis – we komen er nog op terug.

In het kader van deze WEERLEGGING is het nodig te wijzen op twee dwalingen van Luther. Die betreffen zijn visie op de kerk en op de heiligmaking.

Van Luther is bekend, dat hij niet veel gaf om de inrichting van de kerk en de wijze van kerkregering. Volgens hem regeert Christus Zijn kerk alleen door het predikambt, als slechts het evangelie van vrije genade maar onverhinderd kan worden verkondigd. En overal, waar dit evangelie van vrije genade verkondigd wordt, is volgens hem de kerk.

Het tweede betreft zijn visie op de heiligmaking. Luther legde zoveel nadruk op de rechtvaardigmaking dat er nauwelijks plaats was voor de heiligmaking. Dat ging zó ver dat hij niet kon instemmen met de boodschap van Jakobus:

Is Abraham, onze vader, niet uit de werken gerechtvaardigd, toen hij Izaäk, zijn zoon, op het altaar offerde? Ziet u wel dat het geloof samenwerkte met zijn werken en dat door de werken het geloof volmaakt is geworden? Jak. 2: 21-22. HSV

Hij was van oordeel dat Jakobus dat 'in waanzin geschreven had'. En hij zei van die brief van Jakobus dat het een 'strooien brief' was. Wij echter blijven geloven dat ook deze woorden voluit geïnspireerd werden door de Heilige Geest, Dezelfde Die de apostel Paulus deed schrijven dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt.

Dat in de aangehaalde tekst van het geloof gezegd wordt, dat het *samenwerkt* met de werken, betekent dat geloof en werken onafscheidelijk samengaan. En dat het geloof door de werken *volmaakt* is geworden, betekent dat het niet volledig is uitgegroeid als er geen werken zijn, want die horen erbij.

De Heere Jezus Christus roept ons dan ook op volmaakt te zijn, dat betekent de HEERE te dienen met een ongedeeld hart, Matt. 5: 48. Tot de rijke jongeman zei Hij: als u volmaakt wilt zijn, verkoop dan alles wat u hebt, geef dat aan de armen en volg Mij. Alleen op die manier mocht hij discipel worden! Matt. 19: 20.

De HEERE leert ons dus dat ons geloof tot de 'volmaaktheid' komt door de werken. Dat betekent overigens niet dat wij tot de volkomenheid mogen komen zonder smet en gebrek, dat gebeurt pas op de jongste dag.

Het is juist onze heiligmaking in Christus, het doen van goede werken, het gehoorzaam zijn aan de geboden van de HEERE, dat ons in Christus 'volmaakt' doet zijn en dat de eenheid bewerkt. Daar heeft de Heiland om gebeden, Joh. 17.

2.4 Kohlbrugge

Omdat zowel de kerkvisie als die van de heiligmaking en de prediking van Gods geboden in de Vijverhoeve-brochure voorop worden gesteld door een citaat van H.F. Kohlbrugge is het nodig daartoe dieper in te gaan op diens theologie.

Van Kohlbrugge is bekend dat hij oorspronkelijk lid was van de Lutherse kerk. Later wilde hij hervormd worden, maar werd van het lidmaatschap van de Nederlandse Hervormde Kerk afgehouden. Dat gebeurde in de tijd van de Afscheiding. Maar hij sloot zich toen niet aan bij de afgescheidenen. In feite bij geen enkel kerkverband: hij werd predikant van een vrije onafhankelijke kerk in Duitsland, in Elberfeld. Toen hij later teruggekeerd was naar Nederland preekte hij als onafhankelijk predikant overal, waar hij maar uitgenodigd werd. Hij bleef zijn leven lang onder de sterke invloed van de twee bovengenoemde Lutherse dwalingen die telkens weer zijn denken over de heiligmaking en de kerk bepaalden.

Kohlbrugge verwiep Luthers kritiek op de brief van Jakobus en handhaafde haar ten volle als door God ingegeven. Maar als hij zich zette tot de verklaring van enkele kernteksten uit die brief wordt het wel duidelijk dat hij vastzat in de lutherse dwalingen.

Uiteindelijk wist hij toch niet goed weg met de wet. Hij wist alleen te spreken over de wet van de vrijheid, Jak. 1: 25; 2: 11. En het gebod om de leden die op de aarde zijn te doden, verklaart hij zo: houd het er voor dat ze dood zijn, Kol. 3: 5.

In verschillende gezaghebbende theologische publicaties is geargumenteed aangewezen, dat hij de wet als regel van het leven niet tot haar recht doet komen. Hij schrijft zelfs in 1880 aan I. da Costa, dat over de heiligmaking als een bijzonder stuk na de leer van de rechtvaardiging door Christus in de Schrift niets te vinden is!

Hier volgen enkele voorbeelden daarvan uit zijn *Schriftverklaringen*, in 24 delen uitgegeven door de Protestantse Periodieke Pers, Berkel, 1970-1974. Een duidelijke tekst voor de betekenis van de goede werken is Jak. 2: 24:

U ziet dus nu dat een mens uit werken gerechtvaardigd wordt en niet alleen uit geloof. HSV

Deze wordt door Kohlbrugge zo uitgelegd dat we daardoor onderwezen zouden worden om onze zonden te kennen en te belijden. Daar blijft het

bij. Hij vraagt dan: heeft zulk een bekeerde mens goede werken? En op merkwaardige wijze antwoordt hij eerst duidelijk en categorisch: neen. Om er dan aan toe te voegen: hij wéét niet dat hij ze heeft, maar God ziet ze wel. Dat moet dan het 'zien' zijn in deze tekst ('u ziet dus...').

Een andere moeilijk door Kohlbrugge uit te leggen tekst is Jak. 2: 22:

Ziet u wel dat het geloof samenwerkte met zijn werken en dat door de werken het geloof volmaakt is geworden? HSV

Dat zou volgens hem betekenen dat God de mens zo ziet. Die zegt alleen maar: ik ellendig mens, verder komt hij niet. Maar God zegt: u bent gerechtvaardigd door Christus.

Bij zijn verklaring van Rom.7: 24 horen we over vers 25 (na de woorden 'ik ellendig mens' de geloofsuitspraak 'ik dank God door Jezus Christus') nauwelijks iets over de verlossing van de zonde en de door Hem geschonken heiligmaking. Toch is die dank de inleiding tot het hele rijke hoofdstuk 8 over het leven door de Geest en de eerstelingen van de Geest.

Dat de mens zelf wel zijn goede werken ziet, is volgens Kohlbrugge dan ook onmogelijk. Toch zegt de door hem zo hoog geprezen Heidelbergse Catechismus, dat de uitwerking van onze goede werken mag zijn, dat wij uit de vruchten van ons geloof zeker mogen zijn, antw. 96. Maar bij Kohlbrugge laat dit bij zijn uitleg van deze plaats weg.

In zijn verklaring van het werk van Heilige Geest noemt hij als vrucht van de Geest dat Hij de gelovigen bindt aan het evangelie van Gods vrije genade, *zonder de werken*. Dat zouden volgens hem dan de vruchten zijn van het ingeplant zijn in de wijnstok Christus.

Ook die andere lutherse dwalingen inzake de kerk zien bij Kohlbrugge terug. Hij roept uit dat het de prediking van het evangelie van vrije genade is die overal in de wereld plaatsvindt en dat daar de kerk van Christus is. Dat zou de eenheid van de gelovigen zijn, ook al zijn zij verspreid over allerlei kerken. Maar Christus heeft ons geleerd waarin die eenheid gevonden wordt:

En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij, dat zij volmaakt zijn tot één, opdat de wereld erkenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en dat Gij hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt, Joh. 17: 22-23.

Die bestaat toch in het doen van de geboden van Christus met een ongedeeld hart, zie ook Matt. 28: 19; Openb. 12: 14;14: 12. Daarom

worden ook de tien geboden elke zondag in de kerk voorgelezen. Daarom is het dat God ons de tien geboden scherp laat prediken, Heidelbergse Catechismus, zondag 44.

Deze twee Lutherse zaken, namelijk de opvatting over de kerk en over de heiligmaking, hebben blijkbaar de overtuigingen van de broeders, die deze brochure hebben uitgegeven, gestempeld met betrekking tot de gehoorzaamheid van het geloof en hun ruime opvatting over de kerk. Daarom werkt de beschuldiging, als zouden wij geen oog gehad hebben voor het evangelie van vrije genade, als een pijl, die terugkomt. Hun wanbegrip over dat evangelie van vrije genade blijkt nu hen te hebben geleid op dwaze wegen.

2.5 De ondergrondse veenbrand

Hoewel de vijf voormalige ambtsdragers binnen de kerkenraad van Zwolle zich dat vermoedelijk niet bewust waren, was hun kritiek op de prediking, hun weigering zich volgens de kerkelijke regels te gedragen en hun afkeer van het Schriftuurlijk overeenkomstig de belijdenis spreken over de kerk een gevolg van hun gevangen zitten in de dwalingen van onder andere Kohlbrugge.

Waarschijnlijk is hun dat pas later duidelijk geworden en hebben zij het daarom in hun brochure ook zo geduid. Het is de oude zonde van de eigenwilligheid, die als een ondergrondse veenbrand in de kerkenraad en in de gemeente woedde totdat eindelijk de vlammen er uit sloegen.

Uitgaande van het hierboven kort aangegeven gedachtegoed van Kohlbrugge waaraan de heengegane broeders zich hebben verbonden, geven we hier in het kort weer hoe dit doorwerkt in de visie op de prediking, de doorgaande reformatie, de wet en de kerk. Dit zal later breder aan de orde komen:

- *de prediking*: het kritiek blijven oefenen op prediking van Gods geboden en over de heiligmaking;
- *de doorgaande reformatie*: komt in feite niet meer aan de orde, wanneer de gelovige niet verder komt dan het: ik, ellendig mens!
- *de wet*: wanneer in de prediking van Gods geboden wordt opgeroepen naar Gods wet te leven meent men dat dit een zekere eigen gerechtigheid en zelfrechtvaardiging inhoudt. Daarbij vergeet

men de Schriftuurlijke waarheid dat Christus ons uit genade door Zijn Geest naar Zijn evenbeeld vernieuwt, zodat wij mogen ervaren de vrijheid van het gehoorzaam zijn aan de wet;

- *de kerk*: de afkeer van de Schriftuurlijke taal inzake de ware en de valse kerk en van Gods geboden inzake de kerk en het zich voegen bij de ware kerk.

Met name betreft dit de dwaling dat de kerk in feite overal zou zijn waar het evangelie van vrije genade gepredikt wordt. Een dwaling die Gods gebod inzake de reformatie van de kerk en het zich voegen bij de kerk krachteloos maakt. Die dwaling is wereldwijd verbreid over alle tijden. Zij is immers nog altijd een dochter van de moederzonde in het paradijs, waar de mens zelf wilde beslissen over goed en kwaad, de zonde van de eigenwilligheid.

Bij verschillende presbyteriaanse kerken in onze tijd treedt deze dwaling nog heel duidelijk aan het licht doordat men daar stelt dat de kerk overal te vinden is waar het evangelie van de rechtvaardiging uit het geloof zonder de werken gepredikt wordt. Daar vindt men de kerk, ongeacht de vraag of Gods gebod inzake de kerk gehoorzaamd wordt. Die dwaling heeft in die kerken geleid tot een open avondmaalstafel en een open kansel – dat kan ook niet anders.

Opmerkelijk is verder dat in het barthianisme, dat in onze tijd weer in opkomst is, de realiteit van de heiligmaking en van het leven als christen afgewezen wordt.

2.6 Een belijdenis op een stuivertje

Om dit alles verder te verduidelijken gaan we nu in op wat in de brochure onder 1.3 gegeven wordt als een samenvatting van de gereformeerde leer. Daar komt verder duidelijk uit waarin de daarin beschreven opvattingen afwijken van Schrift en belijdenis. In die samenvatting worden de artikelen van de Nederlandse Geloofsbelijdenis verkort weergegeven. Zij schrijven dat dat de belangrijke punten van de gereformeerde leer zijn.

In een korte samenvatting van de geloofsbelijdenis is het uiteraard van belang om de kern ervan weer te geven en dat wat men minder belangrijk vindt weg te laten.

Het is ontdekkend om te zien hoe in de brochure de belijdenis op hun eigen manier wordt samengevat. De eerste artikelen van de Nederlandse Geloofsbelijdenis over God, de schepping en onderhouding

van de wereld, de mens en de zondeval worden samengevat in drie korte paragrafen. De belangrijke artikelen over de openbaring van God (2-7), totaal zes artikelen, worden in één korte paragraaf weergegeven.

Maar dan komt verder nog een opmerkelijke beperking. Over het werk van Christus lezen wij in een korte paragraaf van zes regels wat de Nederlandse Geloofsbelijdenis in 10 artikelen belijdt!

Het past uiteraard in het schema van de verkorting van de inhoud van het evangelie tot alleen de 'vrije genade' dat het werk van Christus in de heiligmaking niet genoemd wordt. En al evenzeer dat bij de vermelding van het werk van de Heilige Geest de zes artikelen over de kerk niet genoemd worden. En dat terwijl zelfs de hele korte samenvatting van ons geloof in de apostolische geloofsbelijdenis als eerste van het werk van de Heilige Geest belijdt: ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk.

Dan volgt nog een paragraaf over 'het einde van de wereld' en ten slotte een paragraaf over het verbond. Daarin wordt alleen gesproken over de beloften van het verbond en totaal niets over de eis van het verbond. Alleen dat de Heilige Geest het geloof in de belofte van het verbond bewerkt, maar de belijdenis dat Hij het is Die onze heiligmaking bewerkt, ontbreekt.

De richting die in dit eerste deel gewezen wordt en waarin de afgescheidenen voortaan geleid zullen worden, is een eenzijdige prediking van alleen een versmalde verlossing. Een evangelie van vrije genade - maar wel van 'incomplete genade' oftewel een halve waarheid! Immers geloof zonder werken is een dood geloof.

3. DEFORMATIE – REFORMATIE eerste deel

3.1 Om Woord en kerk – de voorgeschiedenis 1944

Om de Vrijmaking van 2003 te begrijpen bespreekt de Vijverhoeve-brochure de aanloop tot deze reformatie. Zij gaat daartoe terug naar het verleden, namelijk het jaar 1993.

Om de ontwikkelingen in de kerk van onze tijd te begrijpen moeten wij inderdaad terug naar het verleden. In het verleden ligt immers het heden. Dat geldt vooral voor de kerkgeschiedenis, want dat is de geschiedenis van het werken van de HEERE. Hij heeft ons daarom in Zijn Woord bevolen om aan de volgende generaties Gods roemrijke daden en de wonderen die Hij gedaan heeft, te vertellen.

Zo was het onder Israël van ouds af. Wat zijn er niet een gedenktekenen opgericht, wat waren er niet talloze gelegenheden om over de grote daden van de HEERE te spreken en die te gedenken!

Wij willen verder teruggaan dan de brochure doet, namelijk naar de jaren dertig van de vorige eeuw. Want daar ligt de wortel van de Vrijmaking in 1944, die op haar beurt weer bepalend was voor de Vrijmaking van 2003.

Het komt er kort gezegd hierop neer:

- in de jaren dertig kwam er een reformatorische beweging op gang waarin dr. K. Schilder de voornaamste figuur was;
- in de veertiger jaren probeerde de leiding van de Gereformeerde kerken die beweging een halt toe te roepen. Door de vrijmaking in 1944 zorgde de HEERE ervoor dat die reformatorische beweging toch weer doorgang kreeg in de Gereformeerde kerken vrijgemaakt, zodat de zegenrijke invloed ervan tot volle ontplooiing kwam;
- na de droevige scheuring in de zestiger jaren, waardoor de kerkenbuiten-verband (Nederlands Gereformeerde kerken) ontstonden, zorgde de HEERE ervoor door middel van verschillende synodes dat de zegen van die doorgaande reformatie niet verspeeld werd, maar doorwerkte in Zijn kerk;
- toch stond er niet lang daarna weer een geslacht op dat opnieuw zich ging verzetten tegen die doorgaande reformatie. Dat gebeurde begin jaren tachtig.

Het ging dus steeds weer om de reformatorische beweging van de jaren dertig, die op haar beurt teruggreep op de reformaties in het verleden: de

grote Reformatie van 1517 en volgende jaren, de Afscheiding en Doleantie van 1834 en 1886.

Het leidend beginsel in al die reformaties was: terug naar Schrift en belijdenis. Het kan nog nader omschreven worden als: om Woord en kerk.

Het was een radicale beweging, dat wil zeggen terug naar de *radix*, de wortel.

Niet alleen de belofte van Gods verbond werd ons weer gepreekt. Ook de roeping van dat verbond kwam tot ons. Dat was de prediking van de heiliging van het leven, van de antithese, die heel het leven omvat. De prediking ook van de antithese tussen de kinderen van de kerk en de kinderen van de wereld met hun antichristelijke tendensen in het politieke en sociale leven en het valse eenheidsstreven.

Het Woord van God kwam weer tot heerschappij.

Prof. C. Veenhof karakteriseerde die radicaliteit in zijn Woord Vooraf in de bundel *Om Woord en Kerk* deel 1 (Goes 1948) als 'de profetische oproep tot absolute gehoorzaamheid aan Gods Woord'.

REFORMANDA 13 december 2006, pag. 519

Het is vooral Schilder geweest die de eenheid van het ware geloof zocht en opriep om weer ernst te maken met de belijdenis, met name over de kerk. Zo heeft hij bijvoorbeeld zich verzet tegen een Calvinistenbeweging en een Calvinistencongres, dat samenbracht wat niet bijeen hoorde. Dat was in die tijd met name het geval met de zogenaamde kerken in Hersteld Verband, volgelingen van de afgezette dr. J.G. Geelkerken.

Radicaal – niet alleen maar zèggen: HEERE, HEERE, maar dōen wat Hij gebiedt, met name in de kerkkeuze. Geen eenheid boven geloofsverdeeldheid zoeken.

De Vrijmaking van 1944 bewerkte de voortgang van die reformatorische beweging. Die stempelde het hele leven. Vanuit de kerk en de bediening van de verzoening daar, vanuit die krachtcentrale, werd het hele leven doortrokken van het leven in het verbond.

Toen heeft de HEERE er voor gezorgd dat de vastheid van Zijn verbond en woorden weer gepredikt werd. Dat de mensen daardoor mochten leren Zijn verbond en woorden als hun schatten gade te slaan.

Tegenover alle twijfel en onzekerheid: radicaal terug naar de wortel van de vastheid in ons leven. Dat is de vastheid van Gods verbond

Wij mochten kerk blijven. We zagen weer dat we als levende leden van de kerk in onze goede werken overal de stijl van de ware kerk laten zien.

Belangrijk is slechts, dat we de genade van de Vrijmaking vasthouden als kerk, en dat ieder die genade steeds meer doortocht verleent in eigen leven.....

Trouw blijven aan Christus en kiezen voor de ware kerk – nu, we zijn gewaar geworden, wat dat betekent aan strijd en smaad en nood. Als je dan geen verwachting hebt, die je door alles heen draagt, ben je verloren.

Dat schreef prof. B. Holwerda in 1947 in zijn *De kerk in het eindgericht*. REFORMANDA 1 juni 1994, pag. 260-261.

Door het doen van leeruitspraken en de binding daaraan en door tuchtmaatregelen probeerde de kerkleiding in toenemende mate, maar uiteindelijk definitief in 1944, aan die gezegende reformatorische beweging een halt toe te roepen.

Maar de HEERE zorgde Zelf dat dat plan verijdeld werd en dat er toch doortocht kwam voor die reformatorische beweging. De Zoon van God bleef Zijn kerk vergaderen in de eenheid van het ware geloof. Door de vrijmaking mochten wij kerk blijven. Het werk van de HEERE was niet tegen te houden.

3.2 Het vervolg tot 2003

Die eerste tijd na 1944 was dan ook een gezegende tijd. Het leven bloeide op onder de invloed van die reformatorische beweging. Dank zij grote financiële offers van het kerkvolk kwam het gereformeerd onderwijs van de grond, zowel het lager als het voortgezet onderwijs. Het Gereformeerd Politiek Verbond en het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond waren instrumenten om ook op die gebieden te leven als kerkleden overeenkomstig onze belijdenis en het getuigenis uit te dragen dat Christus van het hele leven zegt: Mijn!

Deze organisaties putten hun kracht uit de bediening van het Woord in de kerk en werden breed gedragen door het meeleven en meewerken van de kerkleden en hun gebed.

Totdat weer de wolken opkwamen en de heldere hemel verduisterd werd door het wroeten en werken van kerkleden en voorgangers, die geen oog meer hadden voor het werk van de HEERE. Dat was in de jaren zestig, toen in verscheidene kerken de eigenwilligheid ten troon werd verheven. Dat liep uit op een scheuring, waardoor de kerken-buitenverband ontstonden.

Na die breuk is er een mooie tijd van vrede en opbouw gekomen. De rust was weergekeerd. Het kerkelijke leven bloeide, de getrouwe prediking ging voort en rustte Gods volk toe tot zijn taak in kerk en wereld.

Totdat opnieuw de satan verslapping bewerkte in de kerk. Dan zijn we toegekomen aan de voorgeschiedenis van de vrijmaking in 2003.

3.3 De Vrijmaking van 2003 – een vertekend beeld

De Vijverhoeve-brochure neemt haar uitgangspunt in 1993, toen volgens haar het kerkelijke omkeerpunt in de Gereformeerde kerken vrijgemaakt kwam, doordat de synode van Ommen het vrouwenkiesrecht in de kerk invoerde. En verder, zo lezen wij, heeft die synode een studie-deputaatschap 'eredienst' ingesteld, waardoor er allerlei – soms ingrijpende – liturgische veranderingen plaatsvonden. Dat is volgens de brochure de aanzet tot de deformatie van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt geweest.

Wij moeten opmerken dat we hier te doen hebben met een schrale en oppervlakkige geschiedschrijving. We vragen ons sterk af of men wel de eigenlijke oorzaken van de deformatie heeft gezien. Heeft men wel oog voor de doorwerking van de reformatorische beweging, die Schrift en belijdenis handhaafde inzake Woord en kerk?

De brochure somt een aantal kwesties op, afwijkingen van Schrift en belijdenis, die door minstens twee opeenvolgende synodes gehandhaafd zijn, ondanks vele verzoeken om revisie.

Zo noemt zij achtereenvolgens: de onschriftuurlijke gezangen; de prediking, waar de narratieve methode ingang vond, omdat de hoorder in beeld moest komen en geëxperimenteerd werd met nieuwe vormen in de prediking; liturgische veranderingen die de menselijke inbreng vergrootten; het vierde en zevende gebod werden ter discussie gesteld en daarmee heel de wet; het Schriftgezag dat in discussie was gekomen onder meer door een bijdrage van de Kamper docent drs. A.L.Th. de Bruijne in *Woord op schrift*.

Er worden nog drie andere voorbeelden genoemd, namelijk het besluit om niet-kerkleden als gast aan het Heilig avondmaal toe te laten, een publicatie van dr. J. Douma en de situatie in Kampen-Noord. Maar deze dateren uit de tijd na 2003 en kunnen dus geen motief zijn voor de Vrijmaking van 2003.

Dit is dus volgens de leiders van de Vijverhoeve-gemeenschap de basis van de Vrijmaking 2003: gezangen, liturgie, veranderingen in de vorm van prediking, vrouwenkiesrecht en de discussie over geboden.

Als dit inderdaad de basis moest zijn van zo'n ingrijpende daad als de vrijmaking, dan kunnen we enigszins de kritiek begrijpen die tegenwoordig op die Vrijmaking van 2003 wordt geïfend, namelijk dat die een te smalle basis zou hebben. En dan is het ook beter te begrijpen dat het voorlopig kerkverband zonder slag of stoot de Vijverhoeve-gemeenschap als kerk heeft aanvaard. Met hun kritiek op datgene wat de werkelijke basis van de Vrijmaking 2003 was blijken ze opgeschoven te zijn in de richting van ds. E. Hoogendoorn.

Die heeft immers tot het laatste toe getracht zijn plaats als predikant in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt terug te krijgen. En toen hij tenslotte besloot zich aan die kerkgemeenschap te onttrekken was er van een publieke Vrijmaking van de onschriftuurlijke besluiten van die gemeenschap niets te horen.

Zo heel anders dan de broeders en zusters van de dolerende Gereformeerde Kerk in Dalfsen in hun publieke Vrijmaking.

Verder moeten wij stellen dat de kans groot is dat zij die zich alleen op de bovengenoemde smalle gronden vrijmaakten, zonder oog te hebben voor de wèrkelijke deformatie van de kerk, op den duur zich zullen stoten aan de koers van De Gereformeerde Kerken hersteld, een koers die de radicale terugkeer naar Schrift en belijdenis blijft zoeken: om Woord en kerk. Tenzij zo iemand, door de geregelde onderwijzing, een beter zicht krijgt op de kerk en de reformatie van de kerk.

De Vijverhoeve-brochure oefent kritiek op het geschrift *Laten wij ons bekeren* en zet een vraagteken achter de inzet van de Vrijmaking 2003 en daarmee achter die hele Vrijmaking. De suggestieve vraag wordt gesteld of het wel voldoende is als daar gezegd wordt dat de diepste achtergrond van het verval in de kerken is dat de gehoorzaamheid aan Gods geboden steeds meer losgelaten wordt.

Nee, zegt deze brochure dan, dat is een te smalle basis. Want, zo meent men, het gaat tenslotte niet om gehoorzaamheid, maar om geloof.

Daarbij wijst men op de brief aan de Hebreeën, waar geschreven staat dat de Israëlieten het beloofde land niet konden binnengaan vanwege hun ongelooft - niet vanwege hun ongehoorzaamheid, pag. 23-28. Zie ook verder paragraaf 4.2 *Gehoorzaamheid – een nieuwe ethiek*.

Hier wordt er zomaar overheen gelopen dat in dezelfde brief aan de Hebreeën duidelijk gesteld wordt dat dit was vanwege hun *ongehoorzaamheid* (Hebr. 4: 6,11).

Kortom, hier werkt weer door het lutherse uitgangspunt, anders gezegd: de rechtvaardigmaking ten koste van de heiligmaking als gave van Christus.

Steeds meer blijkt dat de brochure een kokervisie heeft, waardoor alles door die ene bril van het lutherse uitgangspunt wordt gezien.

Maar daarmee wordt de kerkgeschiedenis geweld aangedaan. Men sluit de ogen voor de zegeningen die de HEERE sinds de jaren dertig gegeven heeft in de doorgang van de reformatorische beweging tot nu toe. Men heeft geen oog voor de terugkeer naar Schrift en belijdenis inzake Woord en kerk. Men voelt zich niet geroepen tot dat steeds meer leven uit die 'volmaaktheid', waar we hierboven op wezen. Dat betekent het ongedeelde hart in het dienen van de HEERE, dat radicale klimaat van de woorden van Christus, Die ons nog steeds vermaant: uw ja zij ja en uw neen neen.

Doordat men de belijdenis over Schrift en kerk niet meer ziet komt men steeds meer vast te zitten in de strik van de eigenwilligheid. Het was die eigenwilligheid die bepalend was in de droevige ontwikkeling binnen de kerkenraad van Zwolle, die tenslotte leidde tot de scheuring

3.4 De werkelijke kerkgeschiedenis

De deformatie van de kerken zette niet pas in 1993 bij de synode van Ommen in en werd niet gemarkeerd door het daar genomen besluit tot invoering van het vrouwenkiesrecht, zoals de brochure beweert.

Een duidelijk begin is te vinden in de jaren tachtig. De toenmalige hoofdredacteur J.P. de Vries schreef op 18 juni 1983 een uitermate belangrijk artikel over *Waar ligt het front?*

Dat was al voorafgegaan door de pogingen om van de abonnees van het Nederlands Dagblad goedkeuring te krijgen voor het voorstel om de binding aan de kerk los te laten en voortaan ook niet-gereformeerden toe te laten als medewerkers. Die pogingen werden op verschillende vergaderingen in den lande door de abonnees met grote meerderheid afgewezen.

In bovengenoemd artikel wees De Vries op de toenemende secularisatie. Daartegen strijden wij, maar wij zijn volgens hem niet de enigen die tegen deze geest uit de afgrond strijden. Hij was van mening dat we ermee moeten ophouden de mensen van de gereformeerde gezindte en uit evangelische kringen steeds weer op te roepen tot

kerkelijke reformatie en tot het zich bij de kerk voegen, maar dat wij samen met hen de strijd moeten aangaan tegen de secularisatie.

Het eerder afgewezen plan om de band van het Nederlands Dagblad, vanouds dochter van de kerk en vrucht van de doorgaande reformatie, met de kerk losser te maken en om interkerkelijk te worden werd vervolgens toch door het bestuur en de redactie doorgezet.

Dat werd een niet te stuiten ontwikkeling die er tenslotte toe geleid heeft dat vandaag het Nederlands Dagblad niet méér is dan een krant die 'christelijk betrokken' is en totaal interkerkelijk!

Nu is inderdaad de secularisatie nog steeds een groot kwaad. Maar waar komt die secularisatie vandaan? Wordt die niet gevoed door de ongehoorzaamheid van de kerken om de dwaling te weren? De afwijzing van de reformatie van de kerk, zoals die met name in de Nederlandse Hervormde kerk (ook door de behoudenden in de Gereformeerde Bond) en in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de weigering door de meeste evangelischen om zich bij de kerk te voegen veroorzaakten juist die secularisatie.

Die politiek van het Nederlands Dagblad en dat artikel over een 'gemeenschappelijke strijd aan het ene front' heeft geleid tot een beweging, waardoor allerlei gereformeerde organisaties op politiek en maatschappelijk terrein werden opengebroken en hun gereformeerde karakter prijsgaven ter wille van de 'interkerkelijkheid'.

Eerst sijpelde alleen het grondwater onder de dijk door – het leek allemaal nog niet zo erg – maar niet lang daarna brak de beschermende dijk door. Of met een ander beeld: het hek was van de dam, het hek dat de schapen beschermt tegen rovers en wilde dieren, en de schapen lopen door het open hek overal heen.

Het hek van de belijdenis werd opengeworpen en toen kwam de vijand binnen en de schapen werden verstrooid en verscheurd!

De artikelen over de kerk belijden wat Gods Woord in het Oude en Nieuwe Testament ons leert. Wij moeten van deze deformatie zeggen dat de theologen voorop liepen.

Het leidende beginsel van de reformatorische beweging om Woord en kerk, dat tot dan zo zegenrijk gewerkt had, werd hoe langer hoe meer losgelaten. De belijdenis dat ieder schuldig is zich bij de ware kerk te voegen werd in feite weggewerkt.

Vandaag krijgen we vanuit het 'voorlopig kerkverband' de kritiek op dit gereformeerde uitgangspunt te horen: dat is maar één artikel uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis, vergeleken met zoveel meer in dat belijdenisgeschrift.

Vandaar het steeds verder doorwerkend verlies van het kerkbesef en de toenemende eigenwilligheid in het zich bij een 'kerk' voegen, een kerk naar eigen smaak.

Steeds meer vrijgemaakte kerken gingen plaatselijke samensprekingen houden met de Christelijke Gereformeerde kerken en ook met Nederlands Gereformeerde kerken, wat dikwijls leidde tot één plaatselijke gemeente.

Verder werden de uitspraken van de synodes van Amersfoort-West 1966-1967 en van Hoogeveen 1969-1970, die vasthielden aan de koers van de reformatorische beweging, namelijk dat de bedding van het kerkvergaderend werk van Christus loopt via de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, als hoogmoedig en achterhaald afgewezen. Dat werkte door in de prediking en in het uithollen van het gezag van de Heilige Schrift.

3.5 De Schriftkritiek

De achtergrond van al deze treurige ontwikkelingen was het steeds meer ruimte geven aan de Schriftkritiek.

Tot aan de synode van Arnhem 1981 was de correspondentie met de Christelijke Gereformeerde Kerken gericht op de in die kerken voorkomende en getolereerde Schriftkritiek, onder meer die van prof. dr. B.J. Oosterhoff. Die kerken werden telkens opgeroepen om toch eindelijk leertucht toe te passen op deze dwaling, tot groot ongenoegen van de Christelijke Gereformeerde Kerken, die tot op vandaag weigerachtig zijn gebleven om aan die oproep gehoor te geven.

Toch was dat tolereren van de Schriftkritiek binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken voor verscheidene vrijgemaakt-gereformeerde kerken en – leiders geen enkele verhindering om de eenheid met de plaatselijke Christelijke Gereformeerde kerk te zoeken. Zij bleven binnen het kerkverband aandringen op eenheid met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Die druk resulteerde tenslotte in synodebesluiten waarin men zich tenslotte terwille van de eenheid neerlegde bij het door de Christelijke Gereformeerde kerken toelaten van de dwaling van de Schriftkritiek om daar verder niet meer op terug te komen.

Diezelfde ontwikkeling deed zich voor met betrekking tot de verhouding tot de Nederlands Gereformeerde Kerken.

De Schriftkritiek kreeg binnen de opleiding tot de dienst des Woords gestalte in publicaties van sommige Kamper hoogleraren. Maar vooral

ook in verschillende synodebesluiten. Daarvoor noemen wij nu die inzake het vierde en zevende gebod, besluiten die diep ingrepen in de prediking over deze geboden.

Die prediking was in veel kerken geworden tot een uiteenzetting van de gevoelens van de predikant en werd niet langer overeenkomstig de belijdenis van de kerk gezien als de bediening van de sleutels van het Koninkrijk der hemelen.

Het was voortaan binnen de kerken toegestaan over Gods geboden te preken zonder de binding aan de Heilige Schrift.

Dit alles was dus heel wat breder en van veel fundamentele betekenis dan wat de Vijverhoeve-brochure schrijft, als zou het alleen maar gaan om losse kwesties als het ter discussie stellen van de toepassing van sommige geboden.

3.6 Een vooringenomen standpunt

In heel deze visie werkt het uitgangspunt van de brochure door, als zou de deformatie van de kerk steeds weer uitsluitend bepaald worden door het loslaten van het evangelie van vrije genade en als zou de Vrijmaking 2003 een te smalle basis hebben, omdat deze daar geen oog voor had. Heel deze theorie verhindert het rechte zicht op de werkelijke basis van de recente vrijmaking.

Maar nog veel belangrijker, deze ongereformeerde en onschriftuurlijke visie bepaalde de zienswijze van de voormalige ambtsdragers inzake de kerk, de gehoorzaamheid aan Gods geboden, het omgaan met kerkelijke besluiten en het karakter van de prediking, ja zelfs inzake de aanvaarding van het gezag en bewerkte in grote mate hun getoonde eigenwilligheid. Door deze eigenwilligheid brachten zij alsmat onderwerpen op de tafel van de kerkenraad die reeds afgehandeld waren, waardoor zij de voortgang van het gewone ambtelijke werk verhinderden.

Ook de goede leiding en adviezen van de kerkvisitatoren konden niet tot eenheid leiden.

Dat is achtertaf, nu we kennis hebben genomen van het ene beheersende uitgangspunt van de leiding van de Vijverhoeve-gemeenschap, over het evangelie van vrije genade, beter te begrijpen. Er was zo'n diepgaand verschil in opvattingen dat men hiermee vastliep.

Of moeten we zeggen: verschil in geloof? Zou het dan toch, ondanks de bezwaren van de vijf voormalige ambtsdragers tegen de preek over de noodzaak van het komen van scheuringen, noodzakelijk zijn geweest dat ook deze scheuring er kwam?

Dat is wel de brandende vraag als we nu verder het vervolg van de Vijverhoeve-brochure gaan bespreken. Dat gaat dan over allerlei plaatselijke ontwikkelingen binnen de kerkenraad van De Gereformeerde Kerk te Zwolle e.o., waarvan we de achtergrond goed onder ogen moeten zien en daarbij telkens weer het uitgangspunt van de brochure moeten betrekken.

4. DEFORMATIE – REFORMATIE tweede deel

4.1 Deformatie

Voordat we een begin maken met de bespreking van het hoofdstuk over de ontwikkelingen binnen de kerkenraad van Zwolle moeten we eerst goed zicht hebben op wat de broeders bewoog in hun oppositie tegen de kerkenraad. Dat staat in hun brochure beschreven in het tweede deel van het hoofdstuk *Deformatie en Reformatie* onder de titel: *Andere zaken*, pag. 29-65, waarin allerlei strijdvragen en kwesties aan de orde worden gesteld.

Die geven hen blijkbaar voldoende aanleiding om de vraag te stellen:

in hoeverre de meerderheid van de kerkenraad te Zwolle met hun houding de reformatie van de kerk van 2003 verloochent en de grens passeert van kerk naar sekte, pag. 105.

Het is voor het eerst dat wij de beschuldiging horen dat wij de Vrijmaking van 2003 verloochend hebben. Die beschuldiging houdt in dat tegenover de reformatie bij ons de deformatie is gekomen!

Deze ernstige beschuldiging doet ons denken aan wat in het verleden gebeurde in de aanloop naar de vrijmaking van 1944 toen tegenover het reformatorische werken en streven van prof. K. Schilder door dr. V. Hepp, een theologische hoogleraar aan de Vrije Universiteit, een brochurereeks werd uitgegeven onder de titel *Dreigende deformatie*.

Uit wat wij in het voorgaande schreven over deze brochure blijkt duidelijk dat het juist de vijf voormalige ambtsdragers zijn die de Vrijmaking verloochenen. Immers, zij vinden de basis van de vrijmaking te smal en zetten daarom een vraagteken achter die vrijmaking.

Waaruit zou die deformatie bij ons blijken? De schrijvers van de brochure geven als bewijs voor de beschuldiging van deformatie een overzicht van enkele huns inziens zorgwekkende ontwikkelingen. De voornaamste daarvan zijn de volgende:

- het nadruk leggen op gehoorzaamheid in plaats van geloof;
- het adres van de kerk aanwijzen;
- de betekenis van de meerdere vergaderingen;
- het beroep op art. 31 KO;
- het spreken over de kerk;
- de ambtsvisie.

We zullen die nu achtereenvolgens behandelen.

4.2 Gehoorzaamheid – een nieuwe ethiek

Het ligt geheel in de lijn van het lutherse uitgangspunt van de brochure, namelijk inzake de rechtvaardigmaking van de zondaar zonder de werken, als zou dat richtingbepalend moeten zijn voor de reformatie van de kerk, dat de brochure dan ook kritiek heeft op de eis tot gehoorzaamheid aan Gods geboden.

Zij schrijven dan ook dat het nadruk leggen op de verbondseis en het oproepen tot gehoorzaamheid tekort doet aan het evangelie van vrije genade. En dat daarin de Vrijmaking van 2003 gefaald heeft.

Zij komen met deze theorieën in de buurt van de moderne ethiek, zoals deze in de uitspraken van de synode van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt over huwelijk en echtscheiding richtingbepalend zijn. Daar wordt immers van de gehoorzaamheid aan Gods geboden gezegd dat het allereerst aankomt dat mensen leven en werken in de stijl van het Koninkrijk der hemelen, als navolgers van Christus.

De brochure oefent kritiek uit op enkele passages uit het geschrift uit 2003 *Laten wij ons bekeren*, dat breedvoerig de zaken van Schriftverlating aangaf.

Zij geven op pag. 24 uit dat geschrift een en ander weer:

In het appèl lezen wij: "Daarom moeten wij ons allen verantwoordelijk weten voor de oproep om tot een radicale terugkeer te komen naar eerbiedige gehoorzaamheid aan Gods Woord" (p. 89). Op de pagina's 85 en 86 wordt een citaat van K. Schilder aangehaald: "Het afgaan van de geboden Gods, dat klein begint, haast onmerkbaar, maar dat straks eenmaal volgehouden in z'n consequenties, de kerk meesleurt in de afgrond eer ze het weet, dat is altijd bij elke neerwaartse gang der kerk de enige oorzaak. En het zien van dat gebrek en het volhardend strijden daartegen is het enige en eerste middel om daarvan bevrijd te worden, met een gezelschap dat zich weer formeren gaat rondom de eenvoudige daad van de simpele voor God verantwoorde en voor mensen (...) grijpbare gehoorzaamheid".

Ook volgt een citaat uit het artikel *Remedie tegen deformatie in DE BAZUIN* (6 febr. 2008) van de hand van ds. S. de Marie:

Wat is dan wel de oorzaak voor de geconstateerde ontwikkelingen binnen de Gkv? ...de oorzaak is dat men de eis van het verbond niet meer onverkort ging prediken.

Daartegenover stelt de Vijverhoeve-brochure op pag. 25:

In de brief aan de Hebreëen lezen wij dat de Israëlieten het land Kanaän niet in konden gaan vanwege hun *ongeloof*. Niet: vanwege hun

ongehoorzaamheid, hoewel dat wel aan de orde was. We zien hier dat de bron, de oorzaak van ongehoorzaamheid, *ongeloof* is. Geloven wij dat wij arme zondaars zijn, die alleen door God verlost kunnen worden?

Opnieuw ontmoeten wij hier de invloed van het lutherse gedachtegoed inzake de rechtvaardigmaking. Die leidt tot een vooringenomen manier van uitleg van de Schriften. Steeds weer komt dat oude schema boven: het gaat allereerst om de rechtvaardigmaking, om het leven uit genade. Dat blijkt wel uit dit eenzijdig citeren van wat de brief aan de Hebreëen zegt.

Nu lezen wij daar inderdaad dat de Israëlieten het land niet konden ingaan vanwege hun ongeloof, Hebr. 3: 19. Maar even goed lezen we in Hebr. 4:6:

Aangezien nog te wachten is, dat sommigen tot die rust zullen ingaan, en zij, die het evangelie eerst ontvangen hebben, niet ingegaan zijn wegens hun *ongehoorzaamheid*,

en in hoofdstuk 4: 11 lezen we daarna:

Laten wij er dus ernst mede maken om tot die rust in te gaan, opdat niemand ten val kome door dit voorbeeld van *ongehoorzaamheid* te volgen.

En dit voorbeeld van ongehoorzaamheid betreft dan diezelfde Israëlieten die vanwege hun ongeloof het land Kanaän niet in konden gaan.

Verder wordt de zondeval als voorbeeld aangehaald om te bewijzen dat het schrijven in *Laten wij ons bekeren* over de oorzaken van deformatie eenzijdig is geweest, omdat daarin de nadruk gelegd wordt op de ongehoorzaamheid.

Daartegenover beweren de schrijvers van de Vijverhoeve-brochure over de zonde in het paradijs:

Toen zij toch toegaven aan de verleidingen van de duivel, bleek dat het niet alleen een zaak van gehoorzamen was, maar vooral een zaak van geloof. Geloofden zij wat God had gezegd of niet? (pag. 30).

Wij vragen: vinden zij dan ook onze belijdenisgeschriften eenzijdig als we lezen: NGB art. 15:

Wij geloven dat door de *ongehoorzaamheid* van Adam de erfzonde zich over heel het menselijk geslacht heeft uitgebreid.

Met een verwijzing naar Rom. 5:19, waar met betrekking tot Adam geschreven staat:

Want, gelijk door de *ongehoorzaamheid* van één mens zeer velen zondaren geworden zijn, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van één zeer velen rechtvaardigen worden.

Heidelbergse Catechismus vraag en antwoord 7:

Waaruit komt deze verdorven aard van de mens dan voort?

Uit de val en *ongehoorzaamheid* van onze eerste voorouders, Adam en Eva, in het paradijs.

Heidelbergse Catechismus antwoord 9:

Maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, op ingeving van de duivel en door moedwillige *ongehoorzaamheid*, van deze gaven beroofd.

Heidelbergse Catechismus vraag 10:

Wil God zo'n *ongehoorzaamheid* en afval ongestraft laten?

En wat betreft de door de brochure gestelde *eerste* eis van het verbond, geloof, stelt ons doopformulier als eis van het verbond:

Dat wij door God in de doop ook geroepen en verplicht worden tot een nieuwe *gehoorzaamheid*.

De conclusie uit dit alles kan o.i. niet anders zijn dan dat de Vijverhoeve-brochure geloof en gehoorzaamheid op ongeoorloofde wijze uit elkaar haalt en daarmee op dit punt tekort doet aan het onderwijs van de Schrift en de belijdenisgeschriften.

Zie ook prof. dr. J. van Bruggen in zijn boekje *De Bergrede, reisgids voor christenen*, hoofdstuk 1 dat nota bene getiteld is: *Geloven is gehoorzamen*.

Overduidelijk blijkt dat ook uit Joh. 3: 36 waar staat:

Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven; doch wie aan de Zoon *ongehoorzaam* is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

Rechtvaardigmaking en heiligmaking horen bij elkaar. We belijden immers dat Christus, nadat Hij ons met Zijn bloed gekocht heeft, ons tot Zijn evenbeeld vernieuwt. Dat is de uitwerking van de rechtvaardigmaking, van de verlossing door Christus. Christus is ook onze heiligmaking, 1 Kor. 1: 30.

Dat is anders dan bij de rechtvaardigmaking. Die houdt in dat God ons onze schuld niet toerekent. Christus is onze rechtvaardigheid voor God. Die ligt eens en voorgoed vast. Maar heiligmaking is een voortgaand proces. Die betekent dat Christus ons bevrijdt van de heerschappij van de zonde en ons van dag tot dag vernieuwt en brengt tot

gehoorzaamheid. Er staat dan ook in 1 Kor. 1: 30 dat Christus onze gerechtigheid is, maar niet dat Hij onze heiligheid is, maar onze *heiligmaking*. In Hebr. 13: 12 wordt het kruis van Christus betrokken op Zijn heiliging van ons:

Daarom heeft ook Jezus, om door Zijn eigen bloed het volk te heiligen, buiten de poort geleden HSV.

Het is echt onschriftuurlijk om die beide, geloof en gehoorzaamheid, tegenover elkaar te stellen, alsof geloof zonder de werken kan. Luthers oordeel over de brief van Jakobus spreekt boekdelen en dus ook het beroep op Kohlbrugge.

We schreven daarover eerder al op pag. 4 en 10

4.3. De kerk – het adres van de kerk

Als het ergens duidelijk wordt dat de leiders van de Vijverhoeve-gemeenschap het spoor van de kerk van alle eeuwen zijn kwijtgeraakt en dat hun ogen gesloten zijn voor het werk van Christus in de vergadering en reformatie van Zijn kerk, dan wel in het belijden over de kerk. Omdat zij vóór alles oog hebben voor de redding van zondaren door vrije genade, zo hebben wij geregeld gezien in het voorgaande, verdwijnt in het spoor van Luther en Kohlbrugge de oproep tot kerkelijke gehoorzaamheid naar de achtergrond.

Ja, zij spreken wel van kerk en reformatie, maar dat is in hun opinie vrijwel alleen een terugkeer naar het evangelie van vrije genade. De breedte en diepte van de kerkreformatie ontgaat hun, omdat zij in de praktische beleving van hun band aan de kerk de ware aard van het kerkvergaderende werk van Christus niet meer zien.

Wij hebben er al meermalen op gewezen dat in de hele kerkgeschiedenis, ook en met name in de jongste kerkgeschiedenis, het nog altijd gaat om Woord en kerk.

De gemakzucht en eigenzinnigheid, het zichzelf tot een wet zijn, komt vooral uit in het verwaarlozen van die kerkelijke roeping.

De Vijverhoeve-brochure veroordeelt scherp de toepassing van de belijdenisartikelen over de kerk, vooral over het zich bij de ware kerk voegen, over het belijden dat de ware en de valse kerk gemakkelijk van elkaar te onderscheiden zijn en dat het niemand toekomt zich van de ware kerk af te scheiden.

Terwijl toch volgens Gods Woord moet worden beleden dat alleen door de kerkelijke gehoorzaamheid van het zich bij de kerk voegen, de

eenheid van de broeders wordt gediend. Artikel 28 NGB spreekt in dat kader over “de hals buigen onder het juk van Christus”

Verder wil de brochure vooral niets weten van het aanwijzen van het adres van de kerk. Wij mogen niet een vaandel heffen met een kerknaam. Nee, maar blijkbaar wel het vaandel van het evangelie, zeggen ze.

En ‘vroom’ klinkt het:

Laten wij ook niet onszelf beoordelen, maar laat het oordeel over aan anderen en aan God (pag. 33).

Alsof het roemen in het werk van de HEERE met betrekking tot Zijn kerk onbeschaamd zou zijn en in de plaats zou komen van Hem de eer te geven die Hem toekomt.

Die zogenaamde ootmoedige erkenning dat het onjuist is om een vaandel te heffen met een kerknaam, vinden we ook al eerder terug in de kerkgeschiedenis. Prof. K. Schilder is hierop ingegaan in de Reformatie onder de veelzeggende titel met vraagteken: *Men mag geen ‘ware kerk’ aanwijzen?*, zie hiervoor zijn gebundelde artikelen in *De Kerk*, deel III, vanaf pag. 449.

Verder bekritisieren zij dat wij alles wat de Heilige Schrift - met name het Oude Testament - over Jeruzalem zegt, zomaar toepassen op de kerk.

Wat is dit alles ver verwijderd van het belijden en beleven van de kerk en haar leden! Waar denken de schrijvers aan als zij zingen: kom, ga met ons en doe als wij? Jeruzalem dat ik bemin, nu treden wij uw poorten in. Of Jeruzalem, de Godsstad hier beneden. Dan zingen we toch over de kerk!

De Statenvertaling geeft boven de Psalmen steeds een korte samenvatting van de inhoud en spreekt dan keer op keer heel onbevagen en Schriftuurlijk over de kerk van het Nieuwe Testament.

Ons wordt tegengeworpen dat Jeruzalem boven is, ons aller Moeder. Is dan alles wat daarover geschreven is voor niets geweest? We denken aan de herdenking van de afscheiding in 1934 en wat daar door K. Schilder gesproken is over Ons aller Moeder (zie K. Schilder *Verzamelde werken, De Kerk II*, pag. 153-237).

Het Jeruzalem is toch bezig uit de hemel neer te dalen, hier en nu. De HEERE heeft ons dat geopenbaard tot troost in ons verdriet om scheuringen te moeten meemaken en te moeten zien hoe eenvoudige zielen worden meegetrokken op die dwaalweg.

Wanneer mensen geroepen worden zich bij de kerk te voegen, dan moet die kerk toch te vinden zijn, dan moet haar adres toch aangewezen worden. Dan is het toch niet zo dat de mensen zelf maar moeten uitzoeken of dat zelf maar mogen beslissen, naar bevind van zaken handelen, wat hun het beste uitkomt, waar men zich het beste thuis voelt. In feite betekent dat onverschillig blijven onder de oproep die van de HEERE komt.

Zich voegen bij deze vergadering houdt toch in dat die vergadering een concreet adres heeft waarvan men lid kan worden? En het is toch de roeping van de leden van die vergadering, van die ware kerk, om ook anderen op te roepen zich bij haar te voegen.

Bovenstaand gedeelte van art. 28 NGB heeft niet voor niets als bewijsteksten:

Ps. 122: 1:

Ik ben verblijd, wanneer zij tegen mij zeggen: Wij zullen naar het huis van de HEERE gaan HSV .

Jes. 2: 3:

Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob, dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en het woord van de HEERE uit Jeruzalem HSV .

Hebr. 10: 25:

Laten wij de onderlinge bijeenkomst niet nalaten, zoals het bij sommigen de gewoonte is, maar elkaar aansporen, en dat zoveel te meer als u de grote dag ziet naderen HSV .

Als dan de norm duidelijk is, dat men zich bij de ware kerk, deze heilige vergadering, moet voegen, dan moet deze ware kerk ook te kennen zijn. Met art. 29 van de NGB belijden we:

De kenmerken waaraan men de ware kerk kan kennen, zijn deze: dat de kerk de zuivere prediking van het evangelie onderhoudt; dat zij de zuivere bediening van de sacramenten onderhoudt, zoals Christus die heeft ingesteld, dat de kerkelijke tucht geoeffend wordt om de zonden te bestraffen.

Tegen alle interkerkelijkheid in, tegen alle theorieën als zou overal wel iets van de kerk te vinden zijn, tegen de uitvlucht als zou het wel mooi zijn dat er zoveel verschillende vormen van kerken bestaan, heeft Schilder steeds geijverd voor de nederige gehoorzaamheid aan de wil van de HEERE. Ja, degenen die het in de ruimte zoeken, bijvoorbeeld bij Luther en Kohlbrugge, die de inrichting van de kerk maar iets van de tweede orde vinden, die willen uiteraard niets weten van het aanwijzen van het kerkadres.

In de tijd van de vrijmaking in 1944 werd rustig de overtuiging uitgedragen dat als de HEERE nu nog een brief aan Zijn gemeente in deze of die plaats zou sturen, die brief bezorgd zou worden op één adres en dan dat van de ware kerk.

De reformatie van de kerk betekent eenvoudig: terug naar Schrift en belijdenis. En die belijdenis uitdragen en er uit leven. Het ja ja laten zijn. Het ja van onze geloofsbelijdenis, ook het ja van ons antwoord op de vragen bij de bevestiging als ambtsdrager.

En dan is het wel heel schrijnend wanneer er ambtsdragers in de kerk van De Gereformeerde Kerk te Zwolle e.o. waren die hun overtuiging niet verborgen, dat zij mensen niet de weg konden wijzen naar de kerk, waar zij hun dienst vervulden en die dan nog verbaasd waren dat aan hen dringend gevraagd werd hoe zij dan wel ambtsdrager in zo'n kerk konden zijn.

Tenslotte: ons wordt verweten dat wij in de Vrijmaking van 2003 alleen maar oog hadden voor kwesties en geen oog hadden voor het evangelie van vrije genade.

Toch spreekt de oproep tot bekering in de brochure *Laten wij ons bekeren* heel andere taal. Op pag. 4 wordt daar immers geschreven:

De diepe crisis in onze Gereformeerde Kerken beperkt zich niet tot een (groot) aantal concrete kerkelijke of theologische kwesties. Het betreft veel breder en dieper de gereformeerde leer (o.a. in Kampen) en het gereformeerde leven.

Hieraan moet nog worden toegevoegd, en we blijven daarmee geheel in de lijn van prof. Schilder, dat het aanwijzen van het adres van de ware en de valse kerk natuurlijk niet inhoudt dat dit een vast gegeven is. Bij elke nieuwe reformatie, elke nieuwe gehoorzaamheid, binnen welk kerkverband ook, wordt elk bestaand instituut in de crisis gebracht. Het mag immers nooit onze schuld zijn dat kinderen van God buiten *ons*

instituut blijven. Vandaar ook dat De Gereformeerde Kerken zich geroepen wisten om contacten te leggen met hen die zich vrijmaakten van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt . En vandaar dat er door De Gereformeerde Kerken een correspondentie met de Hersteld Hervormde Kerk op gang gezet werd.

5 HET KERKVERBAND ALS GENADEGAVE VAN CHRISTUS

5.1 Kritiek

In de Vijverhoeve-brochure wordt vervolgens over de meerdere vergaderingen geschreven. Uitvoerig worden twee artikelen uit DE BAZUIN van 2006 en 2007 geciteerd en scherp bekritiseerd, als in strijd met wat in het verleden beleden is (niet maar: geschreven of geoordeeld) over de positie van ambtsdragers en kerkelijke vergaderingen.

Daartegenover worden artikelen uit de REFORMATIE van vroeger geciteerd, die volgens hen duidelijk aangeven, waarin de artikelen in DE BAZUIN zouden dwalen.

Nu moeten wij in antwoord op deze kritiek er eerst op wijzen dat de schrijvers wel wat laat zijn met hun kritiek. Die artikelen dateren al uit 2006 en 2007. Als hun bezwaren zo zwaarwegend zijn, hadden zij die al veel eerder aan de auteurs kunnen bekendmaken en verder, indien nodig, bij de redactie of zelfs bij de curatoren van DE BAZUIN.

Wij zullen er alsnog op reageren.

De brochureschrijvers zien reformatie als terugkeer naar het evangelie van vrije genade. Daarom zien zij de zegen en de noodzaak van het kerkverband niet in. Zelfs spreken zij denigrerend over het gezag van de meerdere vergaderingen. Ja, zelfs beweren zij dat de meerdere vergaderingen geen enkel gezag hebben over kerkenraden en classes, laat staan over een kerkenraad.

Daarom willen wij nu eerst de noodzaak en de zegen van het kerkverband in het licht stellen.

5.2 Christus schenkt het kerkverband

De Heilige Schrift leert ons dat de Zoon van God Zijn gemeente vergadert, de eeuwen door, in de eenheid van het ware geloof. Christus heeft Zijn bloed gestort om de Zijnen tot Zijn eigendom te maken, de goede Herder Die Zijn schapen heeft gekocht en zo tot één kudde maakt. Heel concreet: Hij heeft Zijn bloed gestort ook voor het kerkverband. Dat was de les van dr. K. Schilder aan het einde van zijn leven, toen hij moest meemaken dat in de door de HEERE vrijgemaakte

kerken krachten openbaar werden die de band aan het kerkverband in feite wilden losmaken. Die geest van eigenwilligheid is er nog steeds en heeft er al toe geleid dat opnieuw het kerkverband verbroken werd. Daarmee wordt de oorsprong en de zegen van het kerkverband niet meer gezien overeenkomstig het Woord van God.

Reeds onder het Oude Testament was er een sterk kerkverband. Als dat er niet geweest was zouden er nooit een tabernakel en een tempel geweest zijn. Hoe zou het volk van de belofte, het zaad van Abraham, dan de drie-enige God hebben kunnen dienen en eren? Zijn in het Israël uit het Oude Testament niet de grondlijnen, de contouren zichtbaar van de nieuwtestamentische kerk?

Liep onder het Oude Testament de bedding van het kerkvergaderende werk van Christus alleen nog door Israël, door Zijn zoenoffer en Zijn hemelvaart en de uitstorting van de Heilige Geest heeft Hij die stroom zo verbreed, dat Hij Zijn kerk nu vergadert uit alle geslacht en taal en volk en natie. Dat betekent dan ook dat overal plaatselijke kerken ontstaan waar de HEERE wordt aangebeden in geest en in waarheid. De ene kandelaar in de tempel werd vervangen door vele kandelaren, die hun licht laten schijnen in de wereld.

En die kandelaren blijven niet op zichzelf staan. Johannes op Patmos zag in zijn eerste visioen zeven gouden kandelaren en te midden van die kandelaren is Christus, Die zeven sterren in Zijn rechterhand houdt. De daar genoemde zeven gemeenten hadden dus hun eenheid in Christus. Dat was het vervolg van het kerkverband van het Oude Testament, dat die eenheid van de kerken in het kerkverband op allerlei wijze gestalte kreeg.

Voor de noodlijdende kerk te Jeruzalem werd in andere gemeenten financiële steun ingezameld, die door de gemeenten blijmoedig geschonken werd.

De zegenrijke werking van het kerkverband is al meteen te zien doordat ook geestelijke leiding gegeven werd. Handelingen 15 vertelt ons van de vergadering van apostelen en ouderlingen, waar het besluit genomen werd dat de heidenchristenen niet gedwongen mogen worden om zich te laten besnijden, omdat wij mogen leven in het Nieuwe Verbond.

Dat besluit werd vervolgens aan Antiochië gestuurd en verder in het kerkverband uitgedragen.

Stel dat dat besluit niet genomen zou zijn, dan zou er grote onenigheid in de prille christelijke gemeenten zijn ontstaan, over het al dan niet

handhaven van de Joodse traditie van de besnijdenis, ook voor uit de heidenen afkomstige christenen.

Maar ook later. Stel dat de synode van Nicea 325 niet onomstotelijk de geloofsbelijdenis had vastgesteld, als geldend voor alle toenmalige christelijke gemeenten, dan zou de belijdenis van de goddelijke drie-eenheid niet zo helder zijn omschreven.

De apostelen zonden hun brieven niet alleen naar enkele plaatselijke gemeenten, maar ook wel aan alle gemeenten in een bepaalde streek, 1 Petr. 1: 1. Ook worden brieven tussen gemeenten geruild, Col. 4: 16 en schrijft Paulus aan de geroepen geheiligden in Christus Jezus, niet alleen te Korinthe, maar ook aan 'allen die allerwegen de naam van onze Heere Jezus Christus aanroepen', 1 Kor. 1: 2. En ook de brief aan de Efeziërs is zeer waarschijnlijk in het algemeen gericht aan de gelovigen in Christus Jezus (prof. dr. S. Greijdanus, *Korte Verklaring. De brief van de apostel Paulus aan de Efeziërs*, pag. 17).

Uit de uitwisseling van kerkleden over en weer en uit veel groeten, die de apostelen overbrengen in hun brieven is te zien dat het kerkverband levend was. Zo belijdt de kerk in art. 27 NGB dat de kerk verbreed en verstrooid is over de wereld. Toch is zij met hart en wil samengevoegd en verenigd in eenzelfde Geest, door de kracht van het geloof.

5.3 De noodzaak van het kerkverband

Het feit dat het kerkverband in de Schrift, als gave van Christus, ons wordt geopenbaard, verplicht de kerken om elkaar te zoeken en zo spoedig mogelijk een kerkverband te stichten. De geschiedenis van de kerk in Nederland toont ons dat meteen na de reformatie van de kerk in de 16de eeuw de kerken elkaar gezocht hebben om in één kerkverband verder te gaan. Dat was in de tijd van de vervolgingen.

Meteen na het begin van de tachtigjarige oorlog en tijdens de onderdrukking door Spanje, midden in die vervolgingen, hebben de pas tot Gods Woord teruggekeerde kerken, kerkelijke samenkomsten belegd om de kerkelijke zaken te regelen. Zij konden niet eens vergaderen in ons eigen land en moesten vanwege het gevaar van de geloofsvervolging uitwijken naar het buitenland.

Zij vergaderden in 1568 (het beginjaar van de tachtigjarige oorlog) in Wezel – zó belangrijk vonden zij het om samen met elkaar te overleggen over de inrichting van het kerkelijke leven. Wij kunnen uit dat vergaderen op buitenlands gebied zien, dat het kerkverband voor de gereformeerden

van die tijd duidelijk toch wel een zaak van heel grote betekenis is geweest: ze hebben het voorbereid en zijn het met elkaar aangegaan in een tijd, waarvan wij misschien wel zouden zeggen: hadden zij dan geen belangrijker zaken aan hun hoofd? Maar voor hen was déze zaak er blijkbaar een van de hoogste prioriteit. Ze hebben er alles voor over gehad, tot hun eigen veiligheid toe.

Van deze eerste vergadering, die men het *Convent van Wezel* noemt, zijn de verslagen bewaard gebleven. Daaruit leren wij dat men stelling nam tegen de willekeur. De kerken moesten bepaalde vaste classes vormen en dan moest er ook dikwijls samen vergaderd en overlegd worden. Er werd alle nadruk op gelegd dat er een eenparige overeenstemming tussen de kerken moest zijn, allereerst in de leer, de eenheid in 'de waarachtige en volkomen leer der zaligheid'. Vervolgens moest die eenparige overeenstemming er ook zijn 'in de regeling van de ceremoniën en van de tucht'. De kerken mochten immers niet lichtvaardig afwijken van die algemene overeenstemming.

Na deze eerste samenkomst kwam in 1571 de synode van Emden bijeen. Ook deze moest dus nog in het buitenland worden gehouden. Zij nam bindende besluiten inzake de kerkorde.

Dat was nodig in de tijd van de vervolgingen, toen de duivel het werk van Christus probeerde te verstoren en de kerken niet alleen door vervolgingen, maar ook door verzoeking en dwaalleer trachtte te vernielen.

In de Acta van die allereerste synodes, in dat begin, lezen we het verhaal van strijd, wederzijdse hulp, inrichting van het kerkelijke leven door middel van synodebesluiten en een kerkorde en een belijdenis als uitdrukking van de eenheid van het ware geloof.

Ook latere synodes zijn geregeld bezig geweest met de zaken van de kerkorde. Het was met name de Generale Synode Dordrecht 1618-1619, die de kerkorde haar definitieve vorm heeft gegeven, zodat deze nog altijd bekend staat als de Dordtse Kerkorde.

Ook in de tijd van de emigratie, toen kerkleden zich in allerlei landen vestigden, hebben zij in de verstrooiing elkaar gezocht en zich aan elkaar verbonden in een kerkverband. Zo werd een kerkverband gesticht in Australië (slechts drie kerken, jarenlang), in Zuid-Afrika en in Canada. Er was dus heel wat meer aan de hand dan alleen de prediking van het evangelie van vrije genade. Of beter gezegd: die prediking rustte in het kerkverband.

Het is dan ook onbegrijpelijk dat men De Gereformeerde Kerken verwijt dat zij veel te haastig zijn overgegaan tot de vorming van een kerkverband en dat de kerkleden veel te veel over zich heen kregen in de vorm van de organisatie van de classes en door allerlei synodebesluiten.

Wat is er in een korte tijd niet veel opgebouwd aan een geordend kerkelijk leven! De mogelijkheid van appel op een meerdere vergadering voor wie van oordeel is dat hem door een uitspraak van de mindere vergadering onrecht is aangedaan, de onderlinge hulp in classisverband: adviezen en de kerkvisitatie.

Vooraf is te noemen de nog steeds niet afgeronde uitbanning van synodebesluiten uit het verleden van de kerken, die onschriftuurlijk zijn en/of strijden met het kerkrecht. Dat is een zeer intensief en tijdrovend karwei, te vergelijken met het wegdoen van het zuurdesem door de Joden uit alle hoeken en gaten van het huis. Of met de tempelreiniging door de Heere Jezus Christus – de kerk is immers de tempel van de Heilige Geest en die moet rein zijn.

Het zogenaamde voorlopige kerkverband heeft besloten, dat men daar voorlopig niet zal overgaan tot de inrichting van een kerkverband. We zouden dat besluit kunnen begrijpen als men als argument aanvoerde dat er al een hecht kerkverband bestaat van De Gereformeerde Kerken en dat men daar niet los van is. Maar dat is niet aan de orde. Het enige door hen genoemde argument is dat de tijd er nog niet rijp voor is.....

Maar het betekent wel dat er geen mogelijkheid is voor appel, geen kerkelijke weg, geen rechtszekerheid, dat de eigenwilligheid niet wordt bestreden en dat de deur wordt opengezet voor heerszucht.

Ook hier zien wij de doorwerking van het uitgangspunt van het van minder belang achten van de inrichting van de kerken. Het betekent dat men geen oog heeft voor het werk van Christus en Zijn zegenrijke gave van de onderlinge eenheid van de kerken in het kerkverband.

Dit alles tekent toch de noodzaak van het kerkverband?

5.4 Het gezag van de meerdere vergaderingen

Vanwege ons kleine getal is het niet mogelijk Particuliere Synodes in te richten. Er zijn slechts twee classes, die als regel viermaal per jaar vergaderen. Elke kerk zendt twee afgevaardigden naar de classis, te weten een predikant (als de kerk zo rijk is er één te hebben) en een

ouderling. De Generale Synode vergadert daarom nu eenmaal per twee jaar.

Volgens art. 46 KO stuurt elke Particuliere Synode twee predikanten en twee ouderlingen als afgevaardigden naar de synode. Daarvoor in de plaats is nu geregeld dat elke classis zes afgevaardigden zendt naar de Generale Synode. Overeenkomstig de regels van art. 46 evenveel predikanten (indien aanwezig) als ouderlingen.

De enige predikant, die in de classis Zuid-West dient, wordt dus vanwege die regel telkens naar de Generale Synode gezonden. En hoewel dat voor hem een zware belasting is, is het toch zaak, juist als het om personen gaat, zich strikt aan de afgesproken regeling te houden.

Welk gezag hebben de meerdere vergaderingen? Daarover wordt heel wat gediscussieerd en in de Vijverhoeve-brochure worden er verscheidene bladzijden aan gewijd. We geven in het kort weer hoe er door de vijf voormalige ambtsdragers over gedacht wordt en hoe die gedachte scherpe kritiek bevat op de kerkrechtelijke praktijk in De Gereformeerde Kerken:

Laten we het hier duidelijk mogen stellen: een meerdere vergadering heeft geen ambtelijk gezag. Dat heeft alleen een kerkenraad. Een meerdere vergadering heeft ook geen gezag over een mindere vergadering; laat staan over een kerkenraad.

(Vijverhoeve brochure, editie 2.00, pag. 46; onderstrepingen in origineel).

Dit is inderdaad een duidelijke uitspraak, zodat iedereen weet hoe het voortaan in de Vijverhoeve-gemeenschap toegaat en welk 'recht' daar geldt.

Ons antwoord daarop is allereerst dat in die kritiek nog steeds doorwerkt de opvatting als zou de inrichting van het kerkverband van de meerdere vergaderingen een zaak van minder betekenis zijn en het eigenlijk alleen zou aankomen op het ambtelijk gezag van de ouderlingen met het oog op de prediking van het evangelie van vrije genade.

In de tijd van de Vrijmaking van 1944, toen men zich moest verzetten tegen het heerschappijvoeren van de synodes, verscheen een brochure van de hand van de hoogleraren K. Schilder en P. Deddens onder de titel *Eerste- en Tweedehands Gezag*. Het gezag van de kerkenraad is eerstehands gezag, dat van de meerdere vergaderingen tweedehands. Maar: wel gezag!

Daarin werd duidelijk uiteengezet dat het hoogste gezag ligt bij de kerkenraad. Zo schreef ook T.L. Bruinius in het door de brochure geciteerde en bekritiseerde artikel in REFORMANDA.

De kerkenraden delegeren een deel van hun gezag naar de meerdere vergaderingen.

Dat is blijkbaar een struikelblok voor degenen, die niets moeten hebben van het gezag van de synode. Echter in de oude versie van de kerkorde staat (sinds de synode van Middelburg 1581) in art. 35:

't Zelfde zeggen heeft de classis over de kerkeraad, 't welk de Particuliere Synode heeft over de Classis en de Generale Synode over de Particuliere.

Dat woordje 'zeggen' betekent: zeggenschap, gezag. Omdat het ouderwets is, heeft men dat hele artikel vervangen door het huidige art. 36 waarin de 'bevoegdheid' van de classis omschreven wordt ten opzichte van de kerkenraad. En ook hier wordt de lijn doorgetrokken naar de Particuliere Synode ten opzichte van de Classis en de Generale Synode ten opzichte van de Particuliere Synode. Dus wordt hier duidelijk gesproken over gezag.

Ouderlingen hebben gezag in de plaatselijke kerk. Wanneer de kerkeraad broeders naar de classis afvaardigt geeft zij hen een geloofsbrief mee. Daarin verklaart zij deze broeders last en volmacht te hebben gegeven om namens de kerkeraad en als was deze zelf in zijn geheel in de classis tegenwoordig ... te helpen handelen en besluiten.

De kerkeraad verklaart voorts dat hij, overeenkomstig art. 31 KO, de uitspraken die bij meerderheid van stemmen zijn gedaan als bindend zal aanvaarden.

De afgevaardigden maken dus deel uit van de classis krachtens hun opdracht, niet krachtens hun ambt.

Daarom spreken we van een gedelegeerd of afgeleid gezag of ook wel 'tweedehands gezag'.

Dat gezag is wel beperkt. Zo is het gezag van prediking en sacramentsbediening en tucht niet overdraagbaar aan een meerdere vergadering. Dat blijft voorbehouden aan de ouderlingen die daartoe door Christus aangesteld zijn over de plaatselijke gemeente.

Verder is het beperkt, doordat in de geloofsbrief de bepaling is opgenomen dat de bevoegdheid van de afgevaardigden alleen van kracht is wanneer er wordt besloten volgens het Woord van God en in gebondenheid aan de Drie Formulieren van Eenheid van de

Gereformeerde Kerken in Nederland en in overeenstemming met de geldende gereformeerde kerkorde.

Voetius, in zijn tijd als hoogleraar een autoriteit op het gebied het kerkrecht, zei dan ook van dat gezag van de meerdere vergaderingen dat dat voorwaardelijk is,

indien namelijk de naleving of het dulden ervan niet in strijd komt met het Woord van God...evenals de geloovigen zich onderwerpen aan de beslissingen van particuliere Kerk en Kerkeraad. Maar indien zij bevonden worden ermee strijdig te zijn, moet hun verbetering of niet-uitvoering worden geëischt.

Maar dit alles neemt niet weg dat de besluiten van de meerdere vergaderingen, die aan al deze voorwaarden voldoen, rechtsgeldig zijn en bindend voor alle kerkelijke vergaderingen.

De brochure van de vijf voormalige ambtsdragers oefent dan ook geheel ten onrechte zware kritiek op het genoemde artikel in REFORMANDA, namelijk dat wat daarin en ook hierboven geschreven staat over het gezag van de meerdere vergaderingen, dat dit in strijd is met wat vroeger beleden is, terwijl het toch het gewone gereformeerde begrip van het gezag van de meerdere vergaderingen verwoordt.

Maar aan het eind van deze kritiek wordt die toch weer verzacht met de uitspraak 'dat wat daarin geschreven staat aanleiding kan geven tot groot misverstand'. Meer niet.

Mogen wij daaruit afleiden dat men toch wel open staat voor het gereformeerde standpunt inzake het gezag van de meerdere vergaderingen, zoals dat verwoord is in de kerkorde?

Zou dat verder nog kunnen betekenen dat men gaat inzien dat men moet terugkeren van de eigen uitspraken en vooral van de vergaande consequenties die men daaruit heeft getrokken en waarin men nog steeds volhardt – terugkeren tot het eenvoudige gereformeerde kerkrecht en dat men de gewone gereformeerde kerkelijke orde weer gaat betrachten?

6 ARTIKEL 31 KO - EIGEN MEESTER, NIEMANDS KNECHT

6.1 De wortel van de scheuring

In heel het conflict in de kerkenraad van Zwolle, dat tenslotte uitliep op scheuring, is de betekenis van en de trouw aan art. 31 KO van beslissende betekenis. En dat niet alleen in Zwolle, maar ook in Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld en daardoor in het voorlopig kerkverband, dat immers deze groepen met hun verwrongen opvattingen inzake het gezag van de meerdere vergaderingen heeft aangenomen.

Het kan heel kort worden samengevat in die ene uitspraak van de Vijverhoeve-brochure:

Een meerdere vergadering heeft ook geen gezag over een mindere vergadering; laat staan over een kerkenraad.

Dat is de worteldwaling van dat voorlopige kerkverband, die steeds duidelijker aan het licht komt. Het is het kwaad van de eigenwilligheid, die opkomt uit een revolutionaire geest van autonomie, die in de wereld heerst: eigen meester, die niemands knecht is.

Dat komt in de geschiedenis van het conflict binnen de kerkenraad op twee manieren tot uiting:

Ten eerste in de weigering om revisie te vragen van de synodebesluiten waar men het niet mee eens is: ten tweede in de haast (slechts één dag) waarmee de vijf geschorste ambtsdragers na de *voorlopige* schorsing verklaren dat de kerkenraad en de gemeente te Zwolle niet meer bij de kerk behoren (zoals in art. 28 NGB als enige wettige reden voor een afscheiding wordt beleden) en daarom de gemeente oproepen zich te onttrekken aan het opzicht van de wettige kerkenraad.

Een en ander zonder de weg te gaan die zij bij hun ambtsaanvaarding beloofd hadden te zullen gaan: de kerkelijke weg die in art. 31 KO wordt aangewezen.

6.2 Mogen en moeten

De kerkenraad heeft meermalen de bezwaarde broeders opgewekt om zich te houden aan hun belofte, in plaats van steeds weer in de vergaderingen van de kerkenraad hun kritiek op bepaalde besluiten van

meerdere vergaderingen aan de orde te stellen en daarmee de onderlinge samenwerking binnen de kerkenraad op te breken en de geregelde ambtelijke pastorale bearbeiding van de gemeente te verhinderen.

Maar dat werd door de broeders steeds geweigerd. Zij waren van oordeel dat volgens art. 31 het beroep op een meerdere vergadering geen verplichting is, maar slechts een mogelijkheid. En verder hielden zij steeds vol dat de kerkelijke weg opgebroken zou zijn en dat ze van tevoren al wisten toch geen gelijk te krijgen.

Om goed zicht te krijgen op het begaan van de kerkelijke weg is het nodig wat dieper op de zaak van art. 31 in te gaan.

Is het nu mogen of moeten?

Het is beide: in het ene geval 'mogen', in het andere geval 'moeten'. Want het gaat in art. 31 om verschillende zaken.

6.3 Persoonlijk onrecht

In art. 31 KO komen twee zaken aan de orde.

1. Wanneer in de kerk iemand persoonlijk onrecht aangedaan wordt;
2. wanneer het gaat om een andere dan een persoonlijke zaak, namelijk om een kerkelijke zaak van plaatselijke of algemene betekenis.

In het eerste geval spreken we van een appel, in het tweede van het vragen om revisie.

Dat eerste geval van een persoonlijk onrecht wordt genoemd in de eerste zin van art. 31. Daar staat inderdaad duidelijk dat zo'n beroep op een meerdere vergadering geen plicht is.

In de oude versie van art. 31 staat:

Zo iemand zich beklagt door de uitspraak van een mindere vergadering verongelijkt te zijn, dezelve zal zich op een meerdere kerkelijke vergadering beroepen mogen.

De huidige tekst stelt:

Als iemand van oordeel is dat hem door een uitspraak van een mindere vergadering onrecht is aangedaan, kan hij zich beroepen op de meerdere vergadering.

Het gaat dus over een klacht van iemand die vindt dat hij door de uitspraak van een mindere vergadering verongelijkt is; of zoals het nu luidt: dat iemand van oordeel is dat hem onrecht is aangedaan. Let wel:

het is dus een persoonlijke zaak: iemand – dezelve – hij. Zo iemand mag/kan zich op een meerdere vergadering beroepen.

Dat is geen plicht. Er is namelijk een andere mogelijkheid wanneer iemand onrecht aangedaan is. De Schrift wijst daarop in 1 Kor. 6: 7:

Waarom lijdt u niet liever onrecht? HSV

Dat betekent: erin berusten, het aan de HEERE overgeven. Dat is een mogelijke manier van omgaan met onrecht. Die is echter niet voorgeschreven. Iemand *kan* een andere weg kiezen en hij *kan* zich op een meerdere vergadering beroepen. En *mag* dat doen. Hij is niet verplicht dat te doen. Maar als hij afziet van een beroep op de meerdere vergadering kiest hij dus voor de weg van het berusten in wat hij ziet als onrecht. Maar dan mag hij in de kerk niet steeds blijven klagen over het onrecht, dat volgens hem geschied is. Hij mag er verder niet op terugkomen. Hij heeft immers besloten het aan de HEERE over te geven, dat is: het uit handen te geven!

Tot zover het mogen.

6.4 Algemene kerkelijke besluiten

In het tweede deel van art. 31 KO gaat het dan verder, heel algemeen, over wat in een kerkelijke vergadering wordt goedgevonden, oftewel over een uitspraak die die vergadering gedaan heeft bij meerderheid van stemmen. Daarvan geldt dat deze als bindend moet worden aanvaard (het bekende: voor vast en bondig gehouden worden).

Het gaat dus om het zich onderwerpen aan het gezag. Aan het eerstehands gezag van een kerkenraad of het tweedehands, gedelegeerde, gezag van een meerdere vergadering.

Over dat gezag en het zich onderwerpen aan dat gezag spreken we verder onder 6.5.

Uiteraard is een uitspraak of besluit van een kerkelijke vergadering niet het laatste woord.

Het moet als bindend worden aanvaard, *tenzij* bewezen wordt dat zo'n uitspraak in strijd is met het Woord van God of met de kerkorde.

Het is duidelijk dat dit betekent dat een kerklid of een kerkenraad zelf tot de overtuiging komt: dit besluit is in strijd met het Woord van God of met de kerkorde. Met andere woorden: dat is voor hem zelf bewezen.

Het is een ingrijpende uitspraak: dit besluit is niet overeenkomstig Gods Woord. Of: het gaat in tegen de Schriftuurlijke orde in de kerk. Als dit

besluit niet wordt herroepen gaan de kerken verder op een weg die niet is overeenkomstig de waarheid van het evangelie van vrije genade (Gal. 2: 14) en die afvoert van de gehoorzaamheid aan Gods Woord. De vrede voor Jeruzalem wordt verstoord. Dat zijn grote woorden!

Maar dat betekent dan ook dat daar grote daden op moeten volgen. Als we het zo stellen is het uiteraard geen vraag meer of een kerklid, in het ambt der gelovigen, of een kerkenraad, geroepen en verplicht is op tijd te waarschuwen.

Het gaat er om de kerk, die de bruid van de Heere Jezus Christus is, op te roepen zich te bekeren. Dat hebben wij dan ook vóór onze Vrijmaking in 2003 op grote schaal gedaan. Velen onder ons hebben persoonlijk de deformatie van de kerk, die in allerlei verbanden tot uitdrukking kwam, bij hun kerkenraad aan de orde gesteld.

We denken onder meer aan de bezwaren tegen een preek van een plaatselijke predikant, waarin verkondigd werd dat het gebod om op de zondag te rusten, onder het Nieuwe Verbond en dus ook in onze situatie, niet meer van kracht zou zijn. Het bezwaarschrift tegen de weigering van de kerkenraad om die dwaalleer af te wijzen en te verhinderen is via de kerkelijke weg tenslotte op de de Generale Synode gekomen. En de behandeling daarvan leidde tot de onschriftuurlijke besluiten inzake het vierde gebod. Dat indienen van bezwaren was een werken aan de reformatie van de kerk, zoals dat door de HEERE geboden is. Dat is dus in de kerk een heilig moeten.

Wij kunnen veel voorbeelden uit de kerkgeschiedenis aanvoeren, maar volstaan er nu mee aan te halen wat Voetius, DE autoriteit op het gebied van het kerkrecht, schreef over de beslissingen van kerkelijke vergaderingen, waaraan men zich heeft te onderwerpen:

Evenals de geloovigen zich onderwerpen aan de beslissingen van particuliere Kerk en Kerkeraad. Maar indien zij bevonden worden ermee strijdig te zijn, moet hun verbetering of niet- uitvoeren worden geëischt.

Dat is duidelijke taal: het moet geëist worden. Het is wel terdege plicht. Heilige plicht.

Voetius voegt er aan toe:

Indien het niet mogelijk is dat die (verbetering of niet-uitvoering) verkregen worden, moet voor de orde worden plaatsgemaakt door dit kwaad te dragen. (Ik bedoel een zuivere en bloote verdraagzaamheid, waarbij men niet wordt gebonden iets te doen of te beloven dat men voor zijn geweten bij God niet kan doen of beloven).

Maar indien de ernst van de zaak en de noodzakelijkheid het aldus meebrengt, moet tegen die opgelegde of ingevoerde orde publiek geprotesteerd worden. Het geval zou zich zelfs kunnen voordoen dat men de leden der Kerk van de partij der kwaadwilligen afzonderen en daaraan onttrekken moet (Pol.Eccl. IV, 178).

Op pag. 53 van de brochure wordt gesuggereerd dat in de besluiten van synoden van De Gereformeerde Kerken de opvatting in praktijk wordt gebracht dat het voor de vergadering, die het besluit nam, moet komen vast te staan dat het besluit in strijd is met Schrift en kerkorde en dat dan pas de bezwaarde het recht zou hebben het betwiste besluit niet als bindend te aanvaarden.

Als 'bewijs' voor die stelling wordt dan aangevoerd dat in besluiten van de synode van Zwolle het refrein is dat "appellanten niet hebben aangetoond dat dit besluit ingaat tegen Schrift, belijdenis en/of KO".

Maar dit zogenaamde bewijs heeft uiteraard niets met het al of niet handhaven van het 'tenzij' van art. 31 KO te maken. In de gewraakte besluiten van de synode van Zwolle was de synode niet overtuigd dat bepaalde besluiten in strijd zijn met Gods Woord of de kerkorde. Tot dat besluit kwam de synode na afweging en beoordeling van de ingebrachte bezwaren.

Dat is volkomen legaal. Als dat verkeerd zou zijn en niet meer zou mogen, heeft het zich beroepen op een meerdere vergadering elke zin verloren en beslist ieder voor zich of een besluit wel of niet binnen de kerken zal worden uitgevoerd. Dan is de eenheid binnen de kerken volkomen verdwenen en doet ieder wat goed is in eigen oog.

Ook de toevoeging van de brochureschrijvers dat appellanten hun bezwaren uitvoerig hebben toegelicht, juist vanuit het gereformeerd kerkrecht, snijdt in dit verband geen hout. Zij kunnen dit immers wel schrijven, maar dat zegt nog niets over de houdbaarheid van die toelichting. Het kan immers zijn dat de bezwaarden de Heilige Schrift of het gereformeerde kerkrecht niet goed voor ogen stonden en dat mede daarom de synode zich niet liet overtuigen door de aangevoerde argumenten.

Bovendien: als het voor de meerdere vergadering komt vast te staan dat een besluit, overeenkomstig het revisieverzoek inderdaad strijdt met Gods Woord en de kerkorde, wordt dat besluit herroepen en is er geen sprake meer van dat iemand het als bindend zou moeten aanvaarden.

Zo wordt geheel onterecht de suggestie gewekt dat De Gereformeerde Kerken een ongereformeerd kerkrecht hebben ingevoerd, door het 'tenzij' van art. 31 KO naar zijn inhoudelijke bedoeling aan de kant te zetten.

6.5 De kerkelijke weg

Binnen de kerkenraad van Zwolle bleven de bezwaarde broeders ageren tegen besluiten van de meerdere vergaderingen, echter zonder de kerkelijke weg te gaan door het aanvragen van revisie. Weliswaar werd dat wel in het vooruitzicht gesteld, maar ondanks herhaalde aansporingen om daarmee een begin te maken, kwam er niets van. Op den duur werd door de broeders zelfs ronduit geweigerd om in de kerkelijke weg revisie te vragen. Maar wel bleven zij, zoals boven gememoreerd, zich tegen bepaalde synodebesluiten verzetten.

Voor die weigering gebruikten zij het argument dat de kerkelijke weg zou zijn opgebroken. Dat argument wordt nu nog in het voorlopig kerkverband gebruikt om deze weigering van de geschorste ambtsdragers goed te praten.

'Het zijn altijd dezelfde personen die recht moeten spreken' – aldus hun bezwaar tegen het aanvragen van revisie. Dat zou betekenen dat er geen recht meer zou worden gedaan in De Gereformeerde Kerken.

Inderdaad is er een kleine kring van broeders die naar de meerdere vergaderingen kunnen worden afgevaardigd.

Door de synodevergaderingen op zaterdag te houden is er al voor de classes een ruimere keus voor de afvaardiging naar de Generale Synode.

Verder heeft tot nu toe elke synode alles in het werk gesteld om zoveel mogelijk partijdigheid te voorkomen. Maar vooral moeten we bedenken dat de Heere de mogelijkheid van de kerkelijke weg van appel- en bezwaarschriften in het huidige kerkverband in Zijn goedheid nog aan de kerken heeft geschonken.

De aangewezen vergaderingen zullen daar in de naam van de Heere gebruik van moeten maken, gebonden aan Zijn Woord en ziende op Hem. Zo mogen de kerken de betrokken broeders aanvaarden, die geroepen zijn voor hun taak van rechtspreken,

Een ander argument voor de weigering om revisie te vragen is dat de broeders zeiden dat het bij voorbaat al vaststaat dat de kerkelijke vergaderingen hun bezwaren zouden afwijzen.

Hieruit blijkt wel dat elk vertrouwen in een zo eerlijk mogelijke rechtsgang binnen De Gereformeerde Kerken onmogelijk werd en wordt geacht, omdat hier kwade trouw wordt verondersteld bij de kerkelijke vergaderingen.

Nog belangrijker is het volgende: het vragen van revisie van een besluit, waarvan men overtuigd is dat het de kerken afvoert van de waarheid van Gods Woord is altijd geboden, ongeacht of het wordt ingewilligd of niet. Als men die arbeid biddend verricht vervult men zijn roeping en mag de uitkomst aan de HEERE worden overgelaten.

In elk geval worden op deze wijze de kerkenraden en kerkleden opgeroepen om mee te strijden voor de reformatie van de kerk.

Tot het laatste toe zijn er in het verleden revisieverzoeken bij de synodes van de Gereformeerde kerken vrijgemaakt ingediend, terwijl de praktijk van verschillende synodes uitwees dat er over die synodes verharding was gekomen. Toch bleef men revisieverzoeken indienen.

Opgebroken was de kerkelijke weg pas toen die uitliep op het ravijn van de voortgezette en bevestigde deformatie. Dat werd werkelijkheid toen twee, soms wel drie, achtereenvolgende synodes niet alleen de revisieverzoeken afwezen, maar zelfs op de weg van de deformatie voortgingen. Toen was inderdaad de tijd gekomen om op te roepen de weg te gaan die art. 28 NGB aanwijst, overeenkomstig de Schrift, de weg van de Vrijmaking. Toen - eerder niet.

En in de huidige situatie binnen De Gereformeerde Kerken, nu men tot een zogenaamde vrijmaking overgaat zonder revisieverzoeken te hebben ingediend, is er van reformatie geen sprake, maar van het aanrichten van scheuringen (Tit. 3: 10).

6.6 Gezag

We moeten nog terugkomen op het slot van 5.4. Daarbij sluiten we aan bij het begin van deze paragraaf, namelijk de boude en ontdekkende uitspraak:

Een meerdere vergadering heeft ook geen gezag over een mindere vergadering; laat staan over een kerkenraad.

De kerkorde stelt overeenkomstig de Schrift als de roeping met betrekking tot synodebesluiten: die moeten als bindend worden aanvaard. Immers, niet alleen een kerkenraad heeft gezag, ook

meerdere vergaderingen hebben gezag. Weliswaar afgeleid, tweedehands, gedelegeerd gezag. Maar wel terdege gezag.

Er worden wel redeneringen opgezet met behulp van woordenboeken, alsof er verschil zou zijn tussen bevoegdheid en gezag. De uitdrukking voor het gezag van de classis in de oude versie van art. 36 ('t Zelfde zeggen, dat is 'gezag') wordt in de nieuwe versie uitgedrukt door het woord 'bevoegdheid' van de meerdere vergaderingen:

De classis heeft de bevoegdheid rechtsgeldige uitspraken te doen ten opzichte van de kerkenraad. Dit geldt eveneens voor de particuliere synode ten opzichte van de classis en voor de generale synode ten opzichte van de particuliere synode.

Daaruit blijkt dat het woord 'bevoegdheid' hetzelfde uitdrukt als 'zeggen, gezag, zeggenschap'. Het woordenboek verklaart bevoegdheid als machtsoverdracht, in de rechtsorde, om beslissingen te nemen. Het is het oude 'zeggen', dat is zeggenschap: het recht om over iets te beslissen, om rechtsgeldige uitspraken te doen, dat is om wettige uitspraken te doen die van kracht zijn.

Toen Nederland in 1940 door de Duitsers bezet werd en zij hier de dienst uitmaakten heeft prof. K. Schilder in de eerste nummers van DE REFORMATIE na de inval geschreven over macht en gezag. De Duitsers hadden met de brute, niets ontziende kracht van hun legers de macht gegrepen, maar het wettige gezag bleef nog steeds berusten bij Hare Majesteit Koningin Wilhelmina.

In Hand. 15 lezen wij dat in de vergadering van apostelen en ouderlingen in Jeruzalem aan alle gemeenten werd voorgeschreven wat ze al of niet mochten doen in hun leven. Dat besluit ging over het evangelie van vrije genade, zonder enige eigen verdienste uit de wetswerken. Dat beginsel werd uitgewerkt in praktische regelingen. Alle kerken binnen het kerkverband (Antiochië, in Syrië en Cilicië) moesten dat besluit als bindend aanvaarden.

Wij wijzen verder op Rom. 13:

- 1 Ieder mens moet zich onderwerpen aan de gezagsdragers die over *hem* gesteld zijn, want er is geen gezag dan van God, en de gezagsdragers die er zijn, zijn door God ingesteld,
- 2 zodat hij die zich verzet tegen het gezag, tegen de instelling van God ingaat, en wie daartegen ingaan, zullen over zichzelf een oordeel halen.
- 7 Geef dus aan allen wat u verschuldigd bent: belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eer aan wie eer *toekomt*. HSV

Voor het woord 'gesteld' in vers 1 (SV verordend) staat in het Grieks van het Nieuwe Testament een woord, dat letterlijk betekent: ieder op zijn plaats gezet in de slagorde, namelijk van Gods legers (vgl. 1 Kor. 15: 23 – de opwekking van de doden, ieder in zijn eigen orde, op zijn eigen plaats in de slagorde). Dus ook de synode en de classis en de kerkenraad en het kerklid.

Het woord voor 'onderwerpen' betekent in het Grieks dan ook letterlijk: je onderwerpen aan de toewijzing van je plaats. Dat betekent: je eigen plaats in Gods orde aanvaarden.

Vandaar de vermaning in vers 7 om ontzag te betonen aan wie ontzag toekomt, dat is eerbied, zich niet verzetten, maar aanvaarden.

Datzelfde woord wordt gebruikt over de houding van de vrouw ten opzichte van de man, 1 Tim. 2: 11; voor de houding van kinderen tot hun vader; aan de wet van God, 1 Tim. 8: 7; aan de wil van God, Rom. 10: 3.

Het is dan ook een totale vertekening van de werkelijkheid wanneer binnen de Vijverhoeve-gemeenschap beweerd wordt dat wij de waarschuwing tegen heerszucht in art. 83 KO alleen maar geldig zouden achten voor de ene kerk over de andere kerk en de ene ambtsdrager over de andere ambtsdrager, maar niet voor meerdere vergaderingen. Alsof wij zouden beweren dat de meerdere vergaderingen wel mogen heersen, dat is heerschappij voeren.

Heerschappij voeren is: de baas spelen, alleen maar met dwang regeren.

Maar rechtsgeldige uitspraken doen en bevoegdheid en gezag uitoefenen zijn beslist niet op één lijn te plaatsen met heerschappij voeren.

Ook van het gezag van de meerdere vergaderingen geldt dat het wordt uitgeoefend om te dienen. Maar dat betekent beslist niet dat het vrijblijvende uitspraken zijn, die men wel naast zich neer mag leggen, zonder revisie aan te vragen, zonder bewijs aan te voeren inzake de strijdigheid met Gods Woord en de kerkorde, alleen met een beroep op het geweten. Het zijn wettige en rechtsgeldige uitspraken die als bindend moeten worden aanvaard.

Het is wel duidelijk dat hier aan de orde is de gehoorzaamheid aan het vijfde gebod.

Het is heel opmerkelijk dat in de Vijverhoeve-brochure getwijfeld wordt aan de strekking van het vijfde gebod met betrekking tot het gezag van de ambtsdragers.

Op pag. 33 wordt beweerd dat binnen De Gereformeerde Kerken de indruk wordt gewekt dat de kerkenraad beslist en de gemeenteleden dan maar gehoorzaam moeten volgen. Daarvoor worden enkele citaten uit DE BAZUIN aangehaald over je 'onderwerpen aan het gezag van de kerkenraad'.

Dat leidt dan tot de belangrijke vraag van de vijf voormalige ambtsdragers (pag. 34):

Het is daarom de vraag of het vijfde gebod van toepassing is op de ambtsdienst.

Nu geloven wij dat Zondag 39 in zijn uitleg over het vijfde gebod volstrekt helder is over deze zaak. Daar belijden we namelijk dat ik

aan allen die gezag over mij ontvangen hebben, alle eer, liefde en trouw bewijs, mij aan hun goede onderwijzing en tucht met gepaste gehoorzaamheid onderwerp en ook met hun zwakheid en gebreken geduld heb, omdat God ons door hun hand wil regeren.

"Aan allen die gezag over mij ontvangen hebben", daar horen toch ook de ambtsdragers in de kerk toe? Deze twijfel aan de betekenis van het vijfde gebod voor de verhouding ambtsdragers – gemeente is tekenend en ontdekkend voor de geest van eigenwilligheid die binnen de kring van de Vijverhoeve heerst.

Als inderdaad het vijfde gebod niet van toepassing zou zijn op de ambtsdienst, zouden er heel wat gereformeerde preken over Zondag 39 herschreven moeten worden (zoals B. Holwerda, *De dingen die ons van God geschonken zijn*, Zondag 39, vanaf pag. 589)

En ook *Het Schatboek der verklaringen van de Heidelbergse Catechismus* van Zacharias Ursinus zou dan misleidend zijn. Want daarin staat bij de uitleg over het vijfde gebod:

Zij die in het opzichtersambt gesteld zijn, worden begrepen onder de naam "vader" en "moeder", en het zijn dezen:

- 1 De ouders, die ons gewonnen hebben, Spreuken 23: 22 en 25.
- 2 De voogden van de wezen, Esth. 2: 7, 10 en 20.
- 3 De meesters, leraars en dienaars der gemeente, 2 Kon. 2: 12 en 6: 21, en 1 Kor. 4: 15, Gal. 4: 19."

Verder verwijzen we naar J. Calvijn, *Institutie*, III, 8, 35 en J. Douma, *De Tien Geboden deel II*, serie *Ethische Bezinning*, vanaf pag. 97.

6.7 Eigenwilligheid met betrekking tot Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld

In de ontwikkelingen naar de uiteindelijke scheuring heeft onder alles een grote rol gespeeld de opvattingen van de vijf broeders inzake de kerkelijke behandeling van wat we kort aanduiden als Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld.

Zij hebben in toenemende mate kritiek gehad op de besluiten van de Generale Synode te Zwolle 2007 inzake een revisieverzoek uit Bergentheim/Bruchterveld met betrekking tot Zwijndrecht en op de uitspraken van de classis Noord-Oost inzake de schorsing en afzetting van ambtsdragers uit die gemeente.

Langzamerhand zijn zij er openlijk voor uitgekomen dat zij de scheurkerk van Bergentheim/Bruchterveld als zusterkerk aanvaardden, waarmee zij de band met de wettige kerk van Bergentheim/Bruchterveld verbraken. En daarmee werd dan ook de gemeente te Zwijndrecht als zusterkerk aanvaard.

Wat bewoog deze ambtsdragers van Zwolle tot die radicale stap? We kunnen slechts gissen naar de banden die zij via de Vijfhoekconferenties hadden met de voormalige ambtsdragers van Bergentheim/Bruchterveld.

Hierin speelde wellicht ook mee hun afkeer van de koers van DE BAZUIN, die zij zien als een voortzetting van de koers van REFORMANDA.

Maar uiteindelijk kwam het toch voort, zoals we eerder schreven, uit hun onkerkelijke gedachten en opvattingen over de vrijheid van het evangelie, dat zij zien als een tegenhanger van de opwekking tot gehoorzaamheid aan Gods geboden. Die opvattingen brachten hen ertoe het kerkverband en de meerdere vergaderingen uit te hollen, alsof die geen gezag zouden hebben. Ja zelfs zo dat zij nu beweren, dat die meerdere vergaderingen geen enkel gezag hebben en eigenlijk alleen maar organen zijn die slechts vrijblijvende adviezen mogen geven.

Het is uiting van wat zij zichzelf waarschijnlijk niet bewust zijn, een geest van eigenwilligheid.

Toch liggen de zaken van Bergentheim/Bruchterveld en Zwijndrecht heel eenvoudig, voor wie in zijn denken en kerkelijk handelen gewoon gereformeerd is en blijft, en de Schriftuurlijke beginselen van het kerkrecht en de inhoud en omvang van het vijfde gebod als zijn richtsnoer heeft.

De kerkorde is heel duidelijk over een situatie als deze. Artikel 38 stelt:

Slechts met instemming van de classis kunnen in een plaats voor het eerst of opnieuw de ambten worden ingesteld.

En in art. 39 lezen we:

Plaatsen waar nog geen kerkenraad kan zijn, zal de classis onder de zorg van een naburige kerkenraad stellen.

De classis Zuid - West was met betrekking tot de gemeente te Zwijndrecht van oordeel dat het instellen van de ambten op dat ogenblik nog niet mogelijk was vanwege ernstige verdeeldheid in de gemeente. Het was niet zo dat er maar wat verschil van mening was over allerlei zaken, maar ten tijde dat haar instemming gevraagd werd met de instelling van de ambten in Zwijndrecht was deze gemeente al daadwerkelijk verscheurd.

Als er binnen het ressort van een classis een gemeente zonder ambtsdragers ernstig verscheurd is, is het de Schriftuurlijke roeping van zo'n classis om eerst alles in het werk te stellen om die scheur te helen. Dit tot welzijn van die gemeente en het welzijn van de broeders en zusters.

Daarom wilde de classis aan het helen van die verschrikkelijke situatie binnen een gemeente van Christus eerst werken. Zij besloot dan ook overeenkomstig art. 39 KO Zwijndrecht onder de zorg van de zusterkerk te Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek te plaatsen.

De meerderheid van het bestuur in Zwijndrecht besloot echter zich aan deze uitleg van de artikelen 38 en 39 van de kerkorde om 's Heeren wil niet te mogen conformeren, omdat deze uitleg in zou gaan tegen de kerkorde en zou betekenen dat de classis in strijd met art. 83 KO heerste over de groep in Zwijndrecht.

Daarom ging men in beroep bij de Generale Synode met het verzoek uit te spreken dat de classis een verkeerde uitleg gaf aan deze artikelen van de kerkorde.

Men wilde in Zwijndrecht die onder zorg stelling zelf invullen in deze zin dat dit niet méér betekende dan dat zij aan de kerkenraad van die zusterkerk zo nodig advies en hulp konden vragen.

Alsof daarvoor een besluit van de classis nodig zou zijn!

Echter, die zorg is ambtelijke zorg, zoals die in een wijkgemeente gegeven wordt door middel van huisbezoeken, hulp bij preeklezen, deelname in de kerkenraadsvergaderingen enz.

Zich onder opzicht en tucht stellen van de naburige kerkenraad verwierpen zij dan ook omdat zij zich immers als volwaardige kerk zagen.

Toen de Generale Synode Marienberg 2005 hun bezwaren afwees, legde Zwijndrecht dat synodebesluit naast zich neer en wilde geen plaats innemen binnen het kerkverband.

De kerkenraad van Bergentheim/Bruchterveld kwam bij de Generale Synode Zwolle 2007 met een revisieverzoek inzake het besluit van de Generale Synode van Marienberg om de bezwaren van Zwijndrecht tegen het beleid van de classis Zuid - West af te wijzen.

In dat revisieverzoek betoogde die kerkenraad dat de classis ten onrechte haar instemming onthouden had aan de instelling van de ambten in Zwijndrecht.

Maar de synode was van oordeel dat dit een plaatselijke zaak betrof en dat de argumenten van de classis voor haar besluit niet beoordeeld konden worden, omdat die berustten op vertrouwelijke zaken.

De meerderheid van de kerkenraad bemoeide zich dan ook met zaken die hem niet aangingen.

Toch was dat door de HEERE verboden. In 1 Petr. 4: 15 worden wij gewaarschuwd om dat niet te doen:

Maar laat niemand van u lijden als een moordenaar of dief, of kwaaddoener, of als iemand die zich met de zaken van iemand anders bemoeit. HSV

Volgens de kanttekeningen van de Statenvertaling betekent dit: iemand die zich met eens anders doen bemoeit. Zij noemen hem een lastige indringer, zelfs een oproermaker.

Andere uitleggers noemen het een zich bemoeien met dingen van een ander, waarmee je niets te maken hebt, die je moet overlaten aan een ander. Zich als opzichter of voogd over een ander opwerpen en daarmee in het ambt van een ander ingrijpen in plaats van zelfkennis te hebben.

De broeders rekenden niet met de waarschuwing van de Generale Synode Heemse 1984, namelijk dat in deze zaken terughoudendheid in acht genomen moet worden. Deze 'beschermt de kerken tegen overschrijding van de grenzen van wat haar toekomt. De terughoudendheid is bovendien vereist in verband met de bescherming van de eer en goede naam van appellanten en andere betrokkenen overeenkomstig het 9e gebod, waaraan ook kerkelijke vergaderingen gebonden zijn'.

Die onschriftuurlijke bemoeizucht werkte door in de gemeente. Er kwam verdeeldheid in de gemeente, waardoor de een tegenover de ander kwam te staan.

Dat was de schuld van de kerkenraad. Schuld? Ja, met alle goede bedoelingen ging de kerkenraad toch in tegen Gods Woord door zich te bemoeien met zaken die hem niet aangingen en waarover hij niet kon oordelen.

Toch is het enige wat een kerkenraad met zo'n besluit over een plaatselijke kwestie kan doen, beoordelen of de rechtsgang overeenkomstig de regels van de kerkorde is geweest.

Nu, wat die rechtsgang betreft is er niets tegen het classisbesluit in te brengen, daar deze volgens art. 39 KO het recht heeft om al dan niet in te stemmen met het instellen van de ambten. Uiteraard is de classis dan niet gerechtigd de reden voor haar besluit openbaar te maken, wanneer dat een vertrouwelijke zaak is. En dat was met betrekking tot Zwijndrecht zeker het geval.

De synode was dan ook van oordeel, omdat het besluit van de classis een plaatselijke zaak betrof en omdat de kerken in het kerkverband niet tot uitvoering geroepen zijn en dus ook niet behoeven te ratificeren, dat het geraden was om de waarschuwing van de HEERE in Zijn Woord ter harte te nemen, zoals die in 1 Petr. 4: 15 is verwoord.

De meerderheid van de kerkenraad besloot toen de credenties voorlopig op te schorten voor de tijd van een maand. Daarmee gaf men te kennen zich niet meer vertegenwoordigd te achten in de Generale Synode.

Dat is hetzelfde als wat er gebeurde in de zestiger jaren, toen enkele kerkenraden in Noord-Holland eveneens uitspraken zich niet meer vertegenwoordigd te achten in de toen zittende Generale Synode en daarom zich niet gebonden te achten aan de besluiten van deze synode. Dat was het begin van de scheuring die leidde tot de vorming van de kerken-buiten-verband.

In Bergentheim/Bruchterveld betekende het dat deze broeders hun eigen opvatting over de zaak Zwijndrecht wilden doorzetten, ondanks het feit dat de synode besloot hun bezwaarschrift niet te behandelen. De synode had geen besluit genomen om hun bezwaren af te wijzen, maar had die eenvoudigweg niet behandeld.

De broeders hoefden verder niets te doen dan erin te berusten. Maar zij gingen zover toen de band met het kerkverband te verbreken.

Dat moest leiden tot hun schorsing.

Het is een fabeltje, dat ondanks de meermalen getoonde bewijzen voor het tegendeel nog altijd verkondigd wordt, dat toen twee ouderlingen vier medeouderlingen hebben geschorst. De werkelijkheid is dat in een wettig bijeengeroepen gecombineerde vergadering – waarbij de vier broeders weigerden aanwezig te zijn, omdat zij hun eigen vergadering hielden – waar dus vijf ouderlingen aanwezig waren, de vier ouderlingen geschorst zijn.

Maar deze weigerden zich op de classis te beroepen. Zij hadden besloten voor een maand buiten het kerkverband te gaan staan, maar dat werd na die ene maand stilzwijgend verlengd totdat zij zich gingen aansluiten bij het zogenaamd voorlopige kerkverband. Dat is de situatie tot op heden.

Ook hier weer de eigenwilligheid met betrekking tot het gezag van de meerdere vergaderingen. Het spreekt dan ook vanzelf dat het voorlopig kerkverband, waar deze dwaling in het kerkelijk denken gevolgd wordt en ernaar gehandeld wordt, zich achter deze scheuringen stelt.

7 DE AMBTEN - DE WEG VAN DE ROEPING

7.1 Rechtstreeks regeren?

De Vijverhoeve-brochure geeft vervolgens als onderdeel van de deformatie, waarvan De Gereformeerde Kerken worden beschuldigd, haar eigen opvattingen over het ambt.

Hierover worden twee paragrafen geschreven:

C. Over ambt en kerkelijke vergaderingen, pag. 33-42 en

D. Grenzen aan de erkenning van het ambt, pag. 42-43.

Van de tien pagina's zijn er niet minder dan zeven gevuld met allerlei citaten van anderen, waarvan bijna twee pagina's gewijd zijn aan een omschrijving in een artikel in DE BAZUIN, die al lang middels een publieke rectificatie teruggenomen is.

Wij zijn van mening dat dit al met al een schamele basis is om als argument te dienen voor de zware aanklacht van deformatie. Het is onthutsend om in een officiële verantwoording van deze gemeenschap daarvoor zulke minieme pogingen tot bewijs te lezen.

Als eerste is te noemen dat op de pagina's 31 en 33 wordt gesteld dat

Christus zijn gemeente rechtstreeks regeert door zijn Geest en Woord. Hij maakt daarbij gebruik van kerk en ambt om door middel van de genademiddelen (prediking en sacrament) zijn volk te vergaderen, te beschermen en te onderhouden.

Merkwaardig is dat de brochure enerzijds met nadruk stelt dat Christus Zijn gemeente *rechtstreeks* regeert door Zijn Geest en Woord en anderzijds dat Hij daarbij gebruik maakt van kerk en ambt. Met dat tweede neemt men terug dat Christus Zijn gemeente *rechtstreeks* regeert. Want rechtstreeks is nu eenmaal rechtstreeks, dus zonder tussenkomst/bemiddeling van anderen.

In de brochure wordt het *rechtstreeks* nog tweemaal benadrukt door onderstreping, op de pagina's 39 en 62. In het eerste geval betreft het een citaat van prof. P. Deddens, in het tweede geval een citaat van prof. H. Bouwman.

In beide citaten gaat het echter om de rechtstreekse *band* die de gelovigen aan Christus hebben en dus niet met een hiërarchie als noodzakelijke tussenschakel. Dat is uiteraard wat anders dan dat Christus zijn kerk rechtstreeks regeert.

Dat is ook duidelijk te maken met dit citaat van ook Bouwman uit zijn *Gereformeerd Kerkrecht* deel 2 waar hij schrijft op pag. 202 over de generale synode en haar leden:

Leden der synode zijn de vertegenwoordigers van de kerk, die afgevaardigd zijn om de zaken der kerk te behartigen. Christus is de Koning der kerk, die zelf zijne gemeente regeert door zijn Woord en Geest. Hij zou zijne kerk ook wel rechtstreeks hebben kunnen regeeren, zonder eenig hulpmiddel, maar Hij wilde zich neerbuigen tot ons, ons door zijn Woord onderwijzen, en zich van menschen bedienen, opdat deze in zijn Naam en naar zijn Woord de gemeente zouden leeren en leiden, opdat zij toebereid zouden worden tot de lof des Heeren.

We zien hier de nauwe aansluiting bij Calvijn en zijn spreken over de regering van de kerk, waartoe Christus de dienst van mensen aanwendt, zie *De Institutie* Boek 4, hoofdstuk 3, paragraaf 1.

Waar komt die verwarring uit voort? Ook hier zien we weer dat zich wreekt de fout van het uitgangspunt, als zou de reformatie van de kerk vooreerst en voornamelijk moeten zijn de terugkeer tot het evangelie van vrije genade, als zou dat het enige ijkpunt zijn voor het al of niet kerk zijn. Maar de brochure verwacht hier de rechtstreekse band die de gelovigen met Christus hebben en de weg die Christus gebruikt om Zijn genade en heil mee te delen.

In de Roomse kerk wordt de kerkleden (de 'leken') geleerd dat het de 'geestelijken' (de 'clerus') in de kerk zijn die de genade uitdelen door middel van de sacramenten, met name door de doop, de mis, de absolutie na de biecht, het sacrament van de stervenden.

Daartegenover belijdt de kerk dat er geen mens staat tussen de gelovigen en Christus.

De *band* die zij van Christus hebben, werkt rechtstreeks en mag niet door het bijzondere ambt worden gehinderd', een citaat van Bouwman door de brochure zelf gegeven, pag. 62.

Maar dat is iets totaal anders dan te zeggen dat Christus Zijn gemeente rechtstreeks *regeert*.

Hij is het Die de ambtsdragers aan Zijn gemeente geeft als geschenken bij Zijn hemelvaart, Ef. 4: 8-11. Hij is het Die door middel van die ambtsdragers, door de prediking en de bediening van de sacramenten en de kerkelijke tucht, Zijn beloften vastmaakt en verzegelt en daardoor ons Zijn genade meedeelt. Zelfs door de vermaningen wordt de genade meegedeeld, belijdt de kerk in de Dordtse Leerregels.

Daarom belijdt de kerk de vergeving van zonden als het werk van de Heilige Geest in de kerk, want de HEERE wijst ons voor het ontvangen van Zijn heil naar de kerk. Het zijn niet alleen *mijn* zonden, die vergeven worden. Zelfs thuis bidden we in de gemeenschap met de broeders en zusters: vergeef *ons onze* zonden! Niet alleen anderen, maar ook mij wordt vergeving van zonden geschonken, Zondag 7 Heidelbergse Catechismus – in die volgorde.

De Heilige Geest belooft dat Hij ons levende leden wil maken. En van ieder van ons is eens gebeden of de HEERE ons eens in het eeuwige leven volkomen rein in de gemeente van de uitverkorenen een plaats wil geven.

7.2 Door middel van de ouderlingen

Uit dat alles blijkt duidelijk dat Christus Zijn kerk regeert door middel van de ambtsdragers. De ambtsdragers moeten de gemeenten regeren zonder heerschappij te oefenen. Christus noemt Zichzelf de overste Leidsman en de Opziener (Bisschop), Hebr. 2: 10, 12: 2.

En de ambtsdragers krijgen van Hem ook daarvan afgeleide namen: opzieners en oudsten.

We noemen enkele Schriftplaatsen.

1 Tim. 5: 17:

De oudsten, die goede leiding geven (Statenvertaling: die wel regeren), komt dubbel eerbewijs toe, vooral hun, die zich belasten met prediking en onderricht.

1 Thess. 5: 12:

Wij verzoeken u, broeders, hen, die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terechtwijzen, te erkennen.

De Kanttekeningen verklaren dat 'leiden' als volgt: in de regering van de gemeente en in de uitoefening van de tucht. De Nieuwe Bijbelvertaling vertaalt dat 'in de Here' met: 'op gezag van de Here'. Het woord voor 'leiding geven' betekent letterlijk: leiden, aan het hoofd staan. Rom.12: 8:

wie leiding geeft in ijver.

Voor dat woord leidinggeven gebruikt de Schrift een woord, dat betekent: als hoofd van een bestuur optreden, aan het hoofd staan. De Kanttekeningen gebruiken in hun verklaring ook hier weer het woord regeren:

opzicht om de gemeente te regeren en in christelijke vrede en eendracht te houden.

Opziener is de naam voor Christus. Hij wordt de grote Opziener genoemd, de Bisschop. Die naam krijgen de ouderlingen ook: opzieners. We staan onder opzicht en tucht van de kerkenraad.

Dat leiding geven mag niet ontaarden in heerschappij. Daarvoor worden de ouderlingen bij hun bevestiging gewaarschuwd uit de Schrift, 1 Petr. 5: 3. Een vader in zijn gezin wordt ten voorbeeld gesteld, 1 Tim. 3: 5. Zoals die zijn gezin moet regeren, zo moet de ouderling dat doen met de gemeente. Dat betekent dat het niet best is wanneer een vader tegen een kind, dat om uitleg vraagt over een gebod of verbod van vader, alleen maar zegt: omdat ik het zeg! Hij zal proberen zijn kind te leren vragen wat de HEERE wil. Maar tenslotte zal hij toch moeten zeggen: zo moet het gebeuren.

Zo zullen ook ouderlingen alleen met het Woord van de HEERE regeren. Maar dan ook uiteindelijk met gezag optreden en indien nodig vermanen.

In het formulier voor de bevestiging van ouderlingen en diakenen leest u dan ook dat de naam oudste aanduidt 'een aanzienlijk ambt van *regering* over anderen'. Het nieuwe formulier luidt: 'Reeds in het Oude Testament werd met het woord oudste een persoon aangeduid die een *regeerambt* bekleedde.

Uit deze Schriftplaatsen is het heel duidelijk: Christus de Herder, de Bisschop, regeert Zijn gemeente door middel van de onderherders, de onderopzieners, de ouderlingen.

7.3 De roeping tot het ambt

De weg tot het ambt doorloopt verschillende stadia.

Eerst het verzoek aan de gemeente om namen in te dienen van broeders die men geschikt acht voor het ambt van ouderling of diaken. Daarop volgt de talstelling door de kerkenraad. Daarmee beperkt de kerkenraad de keus van de gemeente en dat nog meer wanneer de kerkenraad van oordeel is slechts één kandidaat beschikbaar te hebben voor de vervulling van een vacature.

Daarna komt de verkiezing door de gemeente.

Vervolgens de benoeming van de kerkenraad.

Dat is geen formaliteit - de kerkenraad kan zelf alsnog redenen hebben de verkozenen niet te benoemen of kan tot dit besluit komen op grond

van door de gemeente ingebrachte en door de kerkenraad als geldig beoordeelde bezwaren. Ook kan de kerkenraad een benoemde broeder op zijn verzoek ontheffing verlenen na de vaststelling dat zijn bezwaren gegrond zijn om zijn verzoek in te willigen. Tenslotte komt dan de bevestiging in het ambt.

In deze gang van zaken komen wij in aanraking met het gezag van de kerkenraad. Dat is overeenkomstig wat de Schrift ons daarover leert. Ambtsdragers worden aangesteld door Christus, Die daarvoor bepaalde gezagsdragers gebruikt.

In de gemeente te Jeruzalem worden de diakenen wel verkozen door de gemeente, maar ze worden *aangesteld* door de apostelen, Hand. 6: 3. Diezelfde uitdrukking *aanstellen* vindt u ook in Hand.14: 23. De apostelen zijn dus de gezagsdragers die de ouderlingen en diakenen *aanstellen* met medewerking van de gemeente. Zo wordt Titus door de apostel gemachtigd om ouderlingen *aan te stellen*.

Op grond van deze gegevens is de kerkelijke praktijk geworden dat de gemeente ambtsdragers verkiest en dat zij daarna worden benoemd door de kerkenraad. Ook nu nog handelt het om gezagsdragers, die de ambtsdragers *aanstellen*.

Van de te bevestigen ambtsdrager wordt gevraagd of hij gelooft door God Zelf door middel van de gemeente geroepen te zijn. Vroeger gebruikte men daarvoor het woordje mitsdien: door de gemeente en mitsdien door God Zelf.

Men moet niet de gemeente uitspelen tegen de kerkenraad. Het in Matt. 28: 16 voorgeschreven: "zeg het aan de gemeente" wordt door de kerk zo uitgelegd: zeg het aan de kerkenraad.

De roeping hangt dus af van deze Schriftuurlijke orde.

Het is evenzeer volgens de Schriftuurlijke orde dat de kerkenraad een einde kan maken aan de roeping door God. Dat gebeurt wanneer de kerkenraad tot de overtuiging komt dat de betrokken ambtsdrager moet worden geschorst. Ook dat besluit moet worden aanvaard als een besluit van God Zelf. Hij is het Die iemand in het ambt stelt, Hij is het ook Die iemand van zijn ambtelijke roeping ontheft.

Het is dus beslist niet zo dat deze hele organisatie van de inrichting van de kerk gegrond zou zijn op "het geloof van de gemeente". Zo wordt in de Vijverhoeve-brochure wel beweerd, pag. 31:

Het geloof van de gemeente vertaalt zich in een kerkelijke organisatie, wat inhoudt dat de gemeente ambtsdragers verkiest die leiding geven aan de

gemeente door de prediking van het Evangelie, de bediening van de sacramenten en door de onderlinge en ambtelijke tucht.

Volgens de brochure zijn er dus ambtsdragers in de kerk als gevolg van het geloof van de gemeente. Want dat geloof van de gemeente vertaalt zich volgens de brochure in een kerkelijke organisatie. Daartegenover zegt onze belijdenis in art. 30 NGB:

Wij geloven dat deze ware kerk geestelijk geregeerd moet worden op de wijze die onze Here ons in zijn Woord geleerd heeft.

Let wel dat hier dus ook in de belijdenis het woord 'regeren' wordt gebruikt voor het ambtswerk van de ouderlingen.

Dit houdt in dat de ambten in de kerk niet een gevolg zijn van het geloof van de gemeente, wat zich vertaalt in een kerkelijke organisatie, maar dat de ambten er moeten zijn omdat de HEERE ons dat in Zijn Woord leert. En gehoorzaam aan die geopenbaarde norm voor de regering van de kerk zullen wij hebben te handelen.

Ook hier zien we in de Vijverhoeve-brochure weer de doorwerking van de lutherse idee over de reformatie van de kerk als alleen maar bestaande uit de terugkeer tot de prediking van het evangelie van vrije genade, maar dat met verwaarlozing van de Schriftuurlijke inrichting van de kerk.

Wat de bevestiging betreft: het is opmerkelijk dat de handoplegging, die onder ons alleen in gebruik is bij de bevestiging van een kandidaat als predikant, vroeger ook gebruikt werd bij de bevestiging van ouderlingen. Op die handoplegging wijst het Griekse woord voor aanstellen in Tit. 1: 5. En vooral in Tim. 4: 14. Daar is sprake van de handoplegging door de gezamenlijke oudsten, anders gezegd: de raad van de ouderlingen.

7.4 Onderwerping

In de toespraak tot de gemeente na de bevestiging wordt zij vermaand:

Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u aan hen, want zij zijn het die waken over uw zielen, daar zij rekenschap zullen moeten afleggen, Hebr. 13: 17

Dat is dus duidelijk een zaak van het vijfde gebod, waar de HEERE gehoorzaamheid aan de ouders eist en daarmee 'aan allen die gezag over mij hebben ontvangen'.

In de vereisten voor ouderlingen wordt gesteld dat hij zijn eigen huisgezin goed moet regeren.

Want als iemand zijn eigen huis niet weet te regeren, hoe zal hij dan voor de gemeente Gods kunnen zorgen? 1 Tim. 3: 4-5.

Daarmee wordt het gezag van de ouderlingen vergeleken met en afgemeten aan de uitoefening van het ouderlijk gezag, zoals onder 4.2 is uiteengezet.

Dat zich onderwerpen aan de voorgangers is een ernstige zaak. Het gaat om het waken over de zielen van de gelovigen en daarbij wordt dan speciaal genoemd de ernst van het ook daarin eenmaal rekenschap moeten afleggen van de ambtsdragers.

Dit alles moet ook in rekening gebracht worden met betrekking tot de zaak van de regeling van de kerkgrenzen.

Wij geloven overeenkomstig de Schriften dat de Heere Jezus Christus als het Hoofd van Zijn Christelijke kerk de Zijnen ieder afzonderlijk en gezamenlijk hun plaats toewijst.

Hij wordt onze overste Leidsman genoemd, een militaire titel die betekent: aanvoerder in de strijd. De Schrift geeft ook veel beelden van die strijd. In die strijd heeft ieder zijn eigen orde, zijn eigen plaats in de gelederen. Wij zullen alleen dan voorspoedig kunnen zijn in de strijd als wij ons onze plaats laten wijzen door Hem.

Op welke wijze is het dat de HEERE ons onze plaats wijst?

Dat is niet een zaak van eigen keus of willekeur. Hij gebruikt daar mensen voor, kerkelijke organen, meerdere vergaderingen. De kerkorde spreekt daar heel uitvoerig over in verschillende artikelen. Daarin wordt steeds weer het gezag van de kerkelijke vergaderingen aangewezen.

In het verleden van de kerken kwamen praktisch op elke synode wel een of meer appels inzake de kerkgrenzen voor en dat was dan bijna altijd het eindpunt van een verschil van mening over grensgevallen. Dat waren dan ook echt grenskwesties, het vaststellen van de juiste grenzen. Maar vrijwel nooit ging het om duidelijke onwilligheid om de eenmaal vastgestelde grenzen te eerbiedigen. En zeker niet om uit eenzelfde woonplaats toch lid te willen zijn van een verschillende plaatselijke kerk.

Dat laatste heeft met grenskwesties niets meer te maken, maar is een zaak van wat is gaan heten: perforatie van de kerkgrenzen. Perforatie betekent: ergens gaatjes in knippen, openingen in een afsluiting, in een grens maken. Kerkleden kregen toestemming om in een andere plaats kerklid te worden.

Dat gaat niet slechts om ‘regeltjes’ door mensen vastgesteld. Vóór onze Vrijmaking in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt werd die perforatie van de gemeentegrenzen steeds meer toegelaten in navolging van de praktijk van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Dat was een onkerkelijke, onschriftuurlijke praktijk, waartegen wij ons altijd verzet hebben, omdat wij geloven dat het niet mensen zijn die de kerk vergaderen, maar dat dat het werk is van de Heere Jezus Christus. De kerk mag niet verworden tot een club van gelijkgezinde mensen, die een kerk uitzoeken naar hun eigen smaak of ligging. Maar overeenkomstig art. 27 NGB geloven wij dat de kerk de vergadering en samenkomst is van de ware gelovigen, die in de eenheid van het ware geloof vergaderd worden door de Zoon van God. Hij wijst ons de plaats waar wij ons moeten “voegen tot deze vergadering, hetzij op wat plaats God ze gesteld heeft”, art. 28 NGB.

We kunnen daarbij denken aan de bekende regel uit een lied, dat dit gegeven aldus verwoordt:

Gij hebt, o albestierend Koning,
de plaats bestemd voor ieders woning,
de kring waarin hij werken moet.

Dat is dan in elk geval ook: de plaats waarin hij *kerken* moet! En verder in couplet 2:

Laat ons aan U geen wetten stellen.

Laten we daarin toch vooral niet onze eigen zin doorzetten en onszelf tot een wet zijn. Dat wordt dan steeds meer een eigenwillig dienen van de HEERE.

De vraag wordt vaak gesteld of niet eerder de liefde moet regeren in plaats van het recht. Kan de kerk daarin dan niet soepel zijn, om kerkleden te behouden? Het is toch niet zo als een oud spreekwoord zegt: gerechtigheid moet geschieden, al zou de wereld erbij ondergaan (fiat justitia, pereat mundus)?

Prof. K. Schilder leerde ons dat het juist andersom is: het recht moet zijn loop hebben, *anders vergaat de wereld*. Juist het handhaven van Schriftuurlijke regels is het behoud van de wereld. Die gerechtigheid is niet in strijd met de liefde.

De kerkorde stelt de regels juist om de kerk, het Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt, te bewaren bij de vrede van die godsstad. Het recht moet gehandhaafd worden, *anders* gaat de kerk ten onder!

7.5 Hoe men zich moet gedragen in het huis van God – 1 Tim. 3: 15

In verband met de handelwijze van de minderheid van de kerkenraad schrijven we nu over wat de HEERE daarin vraagt van de ambtsdragers. Stel dat je als ambtsdrager artikelen van je predikant leest in DE BAZUIN, waarbij je grote vraagtekens hebt. Ja zelfs zo groot dat het idee bij je postvat dat je hiermee te maken hebt met een dwaalleer inzake de kerk. Is het dan je opdracht, functionerend binnen hetzelfde college van de kerkenraad, om je predikant daarover te bevragen, desnoods tijdens een kerkenraadsvergadering, of moet je dan, één front vormend met mede-ambtsdragers, de kerkenraad direct oproepen tot bekering van een kerkistische dwaling en hoogmoedige kerkvisie?

Het antwoord op die vraag lijkt ons toch niet zo moeilijk. Wat ons betreft geldt hier: Wie een oproep tot bekering aan zijn kerkenraad laat uitgaan in verband met een vermeende dwaling van de eigen predikant en een emeritus predikant, zonder eerst het gesprek te zoeken op een goede, christelijke manier, die snijdt welbewust de band der broederliefde door. Of roept de Schrift ons niet op, zie o.a. Gal 6: 1, om tot het uiterste te gaan als we een medebroeder op de verkeerde weg zien gaan?

Dit klemt des te meer als we zien tot welke lichtvaardige conclusies de *Verklaring en oproep* d.d. 24 nov. en 12 dec. 2009, het geschrift dat de ambtsdragers hebben verspreid ten tijde van de scheuring, komt. Daarin worden de beide predikanten, ds. P. van Gurp en ds. S. de Marie, immers beschuldigd van een oudtestamentisch, rooms kerkbegrip. Op pag. 8 van dit geschrift lezen we :

Erger nog: door de manier waarop onder ons geclaimd wordt de 'enige ware kerk' te zijn binden we de kerk aan personen en plaatsen op een manier die vreemd is aan het Schriftuurlijk onderwijs in onze belijdenissen. Daardoor wordt het kerkvergaderend werk van Christus opgesloten binnen het in 2003 ontstane instituut van De Gereformeerde Kerken (hersteld). Er is maar één ware kerk en dat zijn wij.

Dit is wat volgens de *Verklaring en oproep* door de beide predikanten wordt gedaan: het kerkvergaderend werk van Christus opsluiten binnen het in 2003 ontstane instituut.

Stel nu eens dat je echt denkt dat dit de leer is van deze beide predikanten op basis van een paar artikelen. Zou het dan niet eerlijk en broederlijk zijn om ook eens na te gaan wat zij op andere plaatsen hierover geschreven hebben?

In dit verband willen we aanhalen wat ds. S. de Marie heeft geschreven met betrekking tot het kerkvergaderend werk van Christus op 1 april 2009 in DE BAZUIN in reactie op student L. Heres
De in dit verband van belang zijnde zinnen hebben we vet gedrukt.

Het loskoppelen van plaatselijke kerk en kerkverband werd ook na de vrijmaking van 1944 verdedigd. We lezen daarover in het bovengenoemde boek *De Kerk* III, waarin opgenomen is een antwoord van prof. K. Schilder op het schrijven ds. B.A. Bos, pag. 231-238.
Ds. Bos bepleitte in 1948 om te spreken van een overgangstijd. Er zouden volgens hem ook na de vrijmaking van 1944 ware plaatselijke kerken kunnen bestaan in een vals kerkverband.

Maar daar tegenin brengt prof Schilder in stelling de afspraak van art. 31 K.O. Door voor vast en bondig te houden wat tegen Gods Woord indruist, heeft een plaatselijke kerk in een onwettig kerkverband, de kenmerken van de ware kerk niet bewaard. Dat wil niet zeggen dat daar geen gelovigen zijn. En dat wij niet hartelijk moeten bidden of de Here hen met ons wil verenigen.

We zullen ook niet mogen zeggen dat de Here niet met hen bezig is om hen bij Zijn ene kudde te brengen. Christus' vergaderwerk is nooit statisch: Hij is niet gebonden aan één bepaald kerkinstituut. Niet aan de Gereformeerde Kerken van vóór 1944, niet aan de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), maar ook niet aan De Gereformeerde Kerken (hersteld).

Dat moet ons blijven aansporen om nu steeds goed te blijven luisteren naar Zijn stem, en Hem metterdaad te volgen waar Hij ook gaat. Dat heeft de recente vrijmaking ons weer geleerd. Onze bede moet zijn of zij die van de kerk zijn, maar nog achtergebleven zijn, dit ook mogen aanvaarden.

Hieruit blijkt overtuigend dat ds. De Marie Christus' kerkvergaderend werk niet opgesloten ziet binnen De Gereformeerde Kerken. Ook dát heeft hij geschreven. Is het dan niet eerlijk en christelijk bovenal, om heel het schrijfwerk in rekening te brengen van onze predikanten alvorens zulke harde en onterechte oordelen te vellen zoals in de *Verklaring en oproep* gebeurt?

Daar komt nog bij dat ds. P. van Gulp, lid van de gemeente te Zwolle, emeritus predikant van de gemeente te Emmen is, en aan die kerk dus ambtelijk verbonden. Bij dwaalleer en daarmee gepaard gaande tuchttoefening moeten dan de twee kerken onder wiens toezicht hij staat, de kerken te Emmen en te Zwolle dus, zich met elkaar in verbinding stellen om te trachten gezamenlijk tot een eenparige beslissing te komen, (zie Generale Synode Amsterdam 1936, art. 213).

Maar niets van dit alles voor de vijf broeders. In hun *Verklaring en oproep* worden de beide predikanten, zonder voorafgaand gesprek over hun vermeende dwaalleer, aan de schandpaal genageld en de kerkenraad van Zwolle voor het blok geplaatst.

8 EIGENWILLIGHEID CONTRA GELOOFSGEHOORZAAMHEID

Over deel 3 van de Vijverhoeve-brochure : *Kerkscheuring in Zwolle*

8.1 Niet op de straten van Gath en Askelon – 2 Sam. 1: 20

De kerkenraad heeft zich uitvoerig bezonnen op de vraag op welke wijze gereageerd moet worden op de Vijverhoeve-brochure. Moet de kerkenraad het voorbeeld volgen van de vijf voormalige ambtsdragers die dit geschrift hebben uitgegeven? Zij citeren daarin namelijk uitvoerig uit vertrouwelijke notulen van de kerkenraad, ondanks herhaald gedane beloften om vertrouwelijke zaken niet openbaar te maken.

De kerkenraad is van oordeel dat deze wijze van verdediging, zowel van de kant van de uitgetreden vijf voormalige ambtsdragers als van de kant van de kerkenraad volstrekt verwerpelijk is. En dat niet alleen vanwege de eerder gedane beloften en verklaringen van geheimhouding, waaraan behalve de vijf genoemde alle toenmalige kerkenraadsleden zich hebben gebonden en de kerkenraad in zijn huidige samenstelling zich ook nog gebonden weet. Het is niet minder dan woordbreuk om dat toch te doen. Maar vooral om de waarschuwing van de HEERE dat wij ervoor moeten waken dat niet door onze schuld de naam van de HEERE gelasterd wordt.

Het is een wereldse trend in onze tijd om allerlei vertrouwelijke informatie meteen maar aan de grote klok te hangen. Dat is in de wereld al een omstreden zaak – we denken bijvoorbeeld aan Wiki-Leaks. Hoeveel te meer is dat dan in de kerk verwerpelijk, waar alles er zo op aankomt!

Toen Saul en Jonathan waren gevallen in de strijd tegen de aartsvijand, de Filistijnen, heeft David, de door de HEERE gezalfde, een klaaglied gezongen. Dat hij klaagde over de dood van Jonathan, zijn boezenvriend, was te begrijpen. Maar dat Saul geen uitweg meer zag en hij zichzelf van het leven beroofde – ook dat was voor hem reden tot diepe rouw. Ook al was hij nu verlost van de achtervolgingen en doodsdreigingen van de kant van Saul, hij zong zijn klaaglied: hoe zijn de helden gevallen! Een klaaglied dat de Judeeërs moesten leren en nooit mochten vergeten. En dan roept hij uit:

Maak het niet bekend in Gath, breng de boodschap niet op de straten van Askelon, 2 Sam. 1: 20 HSV

Immers, dan wordt de heilige Naam van de HEERE gelasterd als mensen gaan spotten over de zonde in de kerk!

De kerkenraad wil zich daaraan niet schuldig maken en zal dan ook in deze WEERLEGGING geen citaten geven uit de vertrouwelijke notulen. Dat betekent wel dat de kerkenraad zich niet kan verdedigen tegen allerlei valse beschuldigingen, zodat de waarheid niet aan het licht komt. Daarom zal de kerkenraad volstaan met hier en daar een korte samenvatting te geven van het verhandelde.

8.2 De aanvankelijk verborgen drijfveer van de geschorste en afgezette ambtsdragers

We wezen al eerder op twee opmerkelijke afwijkende opvattingen, die in allerlei discussies binnen de kerkenraad niet zo duidelijk uitgesproken werden, maar pas later vorm kregen en uiteindelijk duidelijk uitgedrukt werden in de Vijverhoeve-brochure.

Mogelijk hebben de broeders een onbewuste afkeer gehad van het gewone Schriftuurlijke belijden inzake de uitwerking van Gods vrije genade, namelijk in niet alleen in de rechtvaardiging maar ook in de heiligmaking. Blijkbaar heeft later iemand buiten hun eigen kring daar deze naam aan gegeven en hebben zij zich daarin herkend en zich daar achteraf bij aangesloten.

De eerste opmerkelijke opvatting was de uitspraak dat bij nader inzien de basis van de Vrijmaking in 2003 toch inderdaad te smal was geweest. In plaats van allerlei kwesties als reden voor die Vrijmaking aan te voeren, zo wordt nu achteraf met grote stelligheid beweerd (tot zelfs in de titel van de Vijverhoeve-brochure): men had er oog voor moeten hebben dat het ging *om het evangelie van vrije genade!*

De tweede was de openhartige uitspraak:

Een meerdere vergadering heeft ook geen gezag over een mindere vergadering; laat staan over een kerkenraad.

Die eerste uitspraak lag ten grondslag aan allerlei kritiek op de prediking en de koers van de kerkenraad. De broeders beweerden telkens weer: de liefde ontbreekt, het is alleen maar wet, de stem van de Goede Herder wordt niet meer gehoord.

Ook de tweede uitspraak ging uit van die eenzijdige en daarom onterechte nadruk op het karakter van het evangelie van vrije genade.

Daaruit meenden de broeders te moeten opmaken dat in plaats van allerlei kerkrechtelijke regels, die zij in hun eigen opvattingen steeds meer alleen maar als menselijke bedenksels waren gaan zien, het als hoofdzaak alleen maar aankomt op de beleving van de evangelische vrijheid.

De oude dwaling uit de tijd kort na de Afscheiding van 1834 dook weer op: we hebben geen kerkrechtelijke regels nodig en zeker geen gezag van meerdere vergaderingen – we staan immers in de vrijheid van het evangelie en de Bijbel geeft genoeg voor het regelen van het samenleven in de gemeente.

Die onschriftuurlijke opvatting heeft steeds meer het spreken en handelen van de geschorste en afgezette ambtsdragers bepaald, met name in hun verzet tegen synodebesluiten, zonder revisie aan te willen vragen. Dat was de aanvankelijk verborgen drijfveer die hen bewoog.

In de loop van de gang naar de treurige ontknoping werd dat steeds duidelijker en ging het alle spreken en handelen beheersen tot aan de scheuring toe. Totdat deze tenslotte vorm kreeg en in de brochure voorop gesteld werd als de diagnose van alle moeiten!

Toch moet die opvatting onschriftuurlijk genoemd worden. En de geschiedenis van de verdeeldheid in de pas afgescheiden kerken in de eerste jaren na de Afscheiding moet ons waarschuwen en ervoor bewaren telkens weer in diezelfde zonde te vallen.

Ook nog in de gang naar het ontstaan van de Nederlands Gereformeerde Kerken is die opvatting richting bepalend geweest.

Maar het is niet minder dan een zonde, waartegen de HEERE waarschuwt door middel van Zijn apostel Paulus in Galaten 5: 13

Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees, maar dien elkaar door de liefde HSV

Tegenover de dwaalleraars die een ander evangelie uitdroegen, dat er op neerkwam dat de mens door de onderhouding van de wet zijn gerechtigheid zelf zou kunnen verdienen, handhaaft de apostel daar de vrijheid van de genade van God waardoor wij vrij mogen zijn.

Maar de HEERE waarschuwt ons dan meteen dat die vrijheid niet betekent dat we dus zelf kunnen beslissen wat we wel of niet mogen denken en spreken en doen! Dat noemt Hij 'aanleiding geven aan het vlees', dat is aan de zondige begeerten van onze oude mens.

De vrijheid die de broeders claimen houdt in dat we er niet mee hoeven te rekenen dat we nog altijd een oude mens hebben (het vlees) die ons eigenwillig doet zijn in de dienst van de HEERE. Hun opvatting van de vrijheid zet dan ook de deur wijd open voor de eigenwilligheid, zoals die steeds meer hun denken en spreken en handelen ging beheersen. Maar de vrijheid van het evangelie neemt niet weg de noodzaak van de prediking van de wet. Die moet zelfs, zo belijden we in zondag 44 van de Heidelbergse Catechismus, scherp gepreekt worden. Want zij is een tuchtmeester tot Christus en regel van onze dankbaarheid.

Die waarschuwing hebben de heengegane broeders niet ter harte genomen. Vandaar de bovenvermelde kritiek op de prediking en het handelen van de kerkenraad en ook de eigenwilligheid, die steeds duidelijker aan het licht kwam.

Zelf hebben zij dat vermoedelijk niet zo direct beseft, maar het was kennelijk wel hun verborgen drijfveer, die steeds meer hun denken ging beheersen die hen steeds verder dreef naar het uiteengaan, zelfs tot scheurmaking toe.

9 OVERZICHT VAN DE GANG VAN ZAKEN

9.1 Het begin

We starten dit overzicht met de hulpvraag van de kerkenraad van Zwolle in november 2008.

Vanaf die periode brengen we in kaart wat er zoal gedaan is om de moeiten binnen de kerkenraad tot een verantwoorde oplossing te brengen. Duidelijk zal dan ook worden dat de brochure bij het 'chronologisch overzicht', pag. 67/68, zwijgt over een aantal essentiële zaken. Tevens wordt duidelijk dat bij het punt 'meningsverschillen', pag. 71 van de brochure, een wel heel belangrijke zaak wordt weggelaten, namelijk de kritiek op de prediking en het functioneren van de predikant en de uitkomst van de bespreking daarvan.

Alvorens dit overzicht uit te werken nog het volgende over de samenstelling van de kerkenraad. In de brochure wordt met regelmaat gesproken over de meerderheid en de minderheid van de kerkenraad. Daardoor ontstaat het beeld dat gedurende heel de periode van moeiten binnen de kerkenraad deze meerderheid en minderheid van dezelfde samenstelling was.

Het lijkt ons goed om wat duidelijker te zijn over wat nu precies daaronder verstaan moet worden. Daardoor wordt ook zichtbaar dat er verschillende ambtsdragers waren die pas vanaf mei 2009 met de problemen te maken kregen. Zij wisten daar voor die tijd niets of nauwelijks iets van af en werden behoorlijk overvallen door de tegenstellingen binnen de kerkenraad op allerlei terrein. Het beste kunnen we dat illustreren aan de hand van de kritiek die op de prediking van de eigen predikant werd uitgebracht.

Zij hadden dezelfde preken gehoord als de zogenaamde minderheid in de kerkenraad. Zij hadden de stem van de Goede Herder daarin gehoord en hadden daarop geen kritiek. Maar tijdens kerkenraadsvergaderingen werden ze plotseling geconfronteerd met ongewoon heftige kritiek op de preken. Daarin zou te weinig sprake zijn van 'liefde en genade'. Die kritiek wekte dan ook verwondering bij hen. Er bleek namelijk geen Schriftuurlijke fundering voor de geuite bezwaren te zijn.

De kerkenraad (zonder diakenen) bestond vóór de komst van de nieuwe ambtsdragers tijdens de periode november 2008 t/m eind april 2009, uit zeven ouderlingen en de predikant. In die tijd ontstond regelmatig het

probleem dat de stemmen staakten: vier tegen vier. Dat veranderde door de komst van de nieuw aangetreden ouderlingen.

De zogenaamde meerderheid van de kerkenraad bestond vanaf mei 2009 uit zes broeders en de zogenaamde minderheid uit drie broeders.

9.2 Verzoek om hulp

In december 2008 werd aan de classis hulp gevraagd, omdat er binnen de raad een vertrouwenscrisis was ontstaan die zonder hulp niet herstelbaar was gebleken.

1. Er was gebleken dat de kerkenraad vanwege de onderlinge verschillen en gestoorde verhoudingen niet meer op vruchtbare wijze kon vergaderen, aangezien regelmatig de stemmen staakten. De crisis hield vooral verband met de moeite die een deel van de kerkenraad had met het spreken over en het zich houden aan kerkelijke besluiten van de kerkenraad en meerdere vergaderingen die op wettige wijze genomen waren.

Deze besluiten betroffen de classis- en kerkenraadsbesluiten betreffende kerkgrenzen en de besluiten van de classis Noord-Oost en de generale synoden betreffende de kwestie Zwijndrecht en Bergentheim/Matrix.

Men wilde met zijn onvrede daarover echter niet de kerkelijke weg gaan, maar ging wel door met het stelselmatig ageren tegen de bewuste besluiten. Dit werkte ordeverstorend en bleef steeds meer het onderlinge vertrouwen schaden.

2. Daarnaast had één van de broeders de predikant ernstig beschuldigd op basis van het omgaan van kritiek op een gehouden preek.

3. Tenslotte was een aantal van de broeders, die gewezen waren op hun onordelijke gedrag, van mening dat tegen hen te zware woorden waren gebruikt.

Op de classisvergadering van 3 december 2008 is het verzoek om hulp besproken. Over de mogelijke uitvoering hiervan lezen we in de notulen:

Er wordt besproken de vraag op welke wijze er in deze noodsituatie hulp verleend kan gaan worden. De mogelijkheden zijn dat hiervoor worden gevraagd de deputaten visitatoren, de genabuurde kerk (Berkel&Rodenrijs/ - Bergschenhoek) of de generale synodale deputaten ad. art. 49 KO of een aantal wijze broeders vanuit de classis.

We vermelden dit hier om daarmee te weerleggen de beschuldigingen die op pag. 96 van de brochure worden geuit richting De Gereformeerde Kerken, alsof binnen de kerken voornamelijk geprobeerd wordt om

onenigheden op te lossen in de weg van besluiten door kerkelijke vergaderingen, waarna men vervolgens oproept tot gehoorzaamheid overeenkomstig art. 31 KO.

Het hierboven aangehaalde uit de notulen van de classisvergadering van 3 december 2008 laat in ieder geval zien dat de classis Zuid-West, inclusief de kerkenraad van Berkel, het mogelijk acht om bij een conflict een aantal wijze broeders uit de classis te vragen om hulp te verlenen. Dit gedeelte van de Vijverhoeve-brochure wordt dan besloten met de volgende uitspraak:

In de visie van DGK zijn er alleen oplossingen mogelijk in de kerkelijke weg. Wie zich daarbuiten begeeft, zit op een weg waarvan hij zich moet bekeren.

We realiseren ons dat dit soort negatief geschrijf koren op de molen is van hen die De Gereformeerde Kerken radicalisme verwijten op grond van wat men zoal van anderen heeft gehoord. Het is duidelijk dat hier niet waarheidsgetrouw wordt geschreven over De Gereformeerde Kerken.

We vervolgen nu de beschrijving van de gang van zaken op de classis met betrekking tot de hulpaanvraag van de kerkenraad van Zwolle. We citeren weer uit de notulen:

Overwogen wordt om, gelet op de bepaalde moeiten die met name de kerkgrenskwestie met Hasselt betreffen, een zo groot mogelijk draagvlak te verkrijgen en zo veel mogelijk broeders van buitenaf erbij te betrekken. Besloten wordt daarom om twee visitatoren met de Deputaten ad art. 49, die ten dienste staan van de classes, de opdracht te geven om deze dringende hulp te verlenen.

In een brief d.d. 4 december 2008 aan de kerkenraad van Zwolle schreef de classis:

De classis heeft besloten om dit dringend verzoek om hulp in te willigen en heeft twee visitatoren van de classis opdracht gegeven om namens haar alles in het werk te stellen om u de helpende hand te bieden. Dit houdt in dat deze visitatoren gemachtigd zijn om namens de classis u in alles met raad en daad te dienen om zo, onder de zegen van de HERE, een einde te maken aan de ontstane noodsituatie.

Tevens heeft de classis besloten om, naar artikel 49 KO, de hulp van generale synodale deputaten ad artikel 49 KO in te roepen. De classis heeft daarbij concreet voor ogen dat zij met raad en daad en in eendrachtige samenwerking met de visitatoren u in alles zullen dienen.

Aangezien deze gevraagde en toegezegde hulp gepaard zal gaan met het houden van vergadering(en) van visitatoren en deputaten met u als kerkenraad heeft de classis zich ook bezig gehouden met de vraag wie in dit soort vergadering(en) de leiding zou moeten hebben en wat de bevoegdheid is van visitatoren en deputaten.

Op grond van wat kerkrecht deskundigen uit het verleden hierover schrijven komt de classis tot de conclusie dat de leiding van deze vergadering(en) in handen hoort te zijn van de visitatoren. De bevoegdheid van visitatoren en deputaten is om u met alle mogelijke middelen ten dienste te staan zonder dat zij u iets bindends kunnen voorschrijven of opleggen.

De drie deputaten ad art. 49 KO uit de classis Noord-Oost zegden direct hun medewerking toe.

9.3 Hulpverlening door visitatoren en deputaten ad artikel 49 KO

Op 19 maart 2009 hebben de visitatoren aan de classis Zuid-West verslag uitgebracht van de werkzaamheden ten behoeve van de kerkenraad van Zwolle.

De hulp van de classis bestond uit het verlenen van een externe voorzitter die voorlopig de vergaderingen van de kerkenraad van De Gereformeerde Kerk Zwolle zou leiden, het oproepen van een advies van deputaten ad art. 49 tezamen met beide visitatoren over de belangrijkste kwesties. Dit laatste resulteerde in concrete afspraken waar elke ouderling van Zwolle zich aan heeft verbonden. Daartoe behoorde:

- het uitspreken van de intentie van onderling vertrouwen;
- het in acht nemen van het negende gebod in de onderlinge omgang;
- het zich houden aan de gemaakte afspraken;
- het gebonden zijn aan de KO m.b.t. kerkelijke besluiten en
- het gaan van de kerkelijke weg bij bezwaren ertegen.

Voorts werd afgesproken:

- hoe men diende om te gaan met kritiek op de prediking;
- hoe de reguliere preekbespreking diende plaats te vinden;
- en werden stappen voorgesteld om de kerkgrenskwestie op te lossen samen met de kerkenraad van De Gereformeerde Kerk te Hasselt e.o.

Het beloop was dat de externe voorzitter zijn diensten zou afronden., die er vooral op gericht waren dat men zich zou houden aan de gemaakte afspraken

Na deze rapportage heeft één der visitatoren nog enkele vergaderingen van de kerkenraad voorgezeten. Na de wisseling van ambtsdragers begin mei 2009 werd dit door de kerkenraad van Zwolle vooreerst niet meer nodig geacht.

9.4 Beleid rond kerkgrenzen

Op pag. 67 van de brochure is te lezen:

Tegen het einde van het jaar 2009 wordt het beleid rondom de kerkgrenzen afgezwakt.

Deze opmerking doet echter geen recht aan de feiten. Want tijdens een vergadering van visitatoren met de kerkenraad op 7 maart 2009 was het advies van visitatoren en deputaten ad art. 49 KO inzake het beleid rondom de kerkgrenzen al overgenomen.

In verband hiermee is er met de kerkenraad van Hasselt overleg gevoerd over de uitvoering van dit advies. Als gevolg daarvan werd er op de vergadering van de classis Zuid-West op 11 juni 2009 een brief behandeld van de kerkenraad van De Gereformeerde Kerk te Zwolle, d.d. 25 mei 2009, betreffende zijn verzoek om stopzetting van de uitvoering van het kerkgrenzen besluit. Dit verzoek was in overleg met de kerkenraad van Hasselt tot stand gekomen. De classis stemde met dit verzoek tot stopzetting van de uitvoering van het kerkgrenzen besluit in.

9.5 Kerkvisitatie en vervolg

Na de zomervakantie werd op 7 september 2009 de kerkenraad van Zwolle gevisiteerd.

Tijdens deze visitatie bleek dat er opnieuw tal van zaken waren die verdeeldheid binnen de kerkenraad veroorzaakten. Omdat het hier weer ging om zaken die speelden binnen de kerkenraad werd besloten om tijdens een nieuwe vergadering op 29 september 2009, die zou staan onder leiding van de visitatoren, een begin te maken met de bespreking van al deze zaken. Door de visitatoren werd een conceptagenda opgesteld, aan de hand van de visitatievragen die niet beantwoord konden worden tijdens de visitatie op 7 september 2009, met daarin vermeld alle zaken die moeiten opleverden binnen de kerkenraad, dertien in totaal!

Op pag. 67 van de brochure wordt gesteld:

De kerkvisitatie van 2009 leidt tot een reeks van vergaderingen van visitatoren met kerkenraad.

Om een juist beeld te krijgen van wat die reeks van vergaderingen inhoudt, lijkt het ons goed om die reeks van vergaderingen eens bij langs te lopen.

Het betreft hier de vergaderingen van 29 september, 14 oktober en 3 november 2009.

In de brochure op pag. 72, onder het kopje *de kerkenraad loopt vast* wordt geschreven hoe volgens deze broeders een kerkenraad dient om te gaan met ingewikkelde zaken en verschil van mening binnen de raad. De brochure stelt dan:

Door discussie en door een goede leiding op de vergadering kan in veel gevallen een moeilijke zaak helder worden en kan er ook in een zaak waar de meningen uiteenlopen toch een weg gevonden worden, waar iedereen op mee kan gaan.

En verderop stellen zij:

Een kerkenraad, die steeds door middel van stemmingen beslist over allerlei zaken, zoekt geen consensus en zal vatbaar zijn voor partijschappen. Hieruit blijkt hoe belangrijk de kerkenraadsvergadering als middel tot gesprek en overleg is. Als een kerkenraad op een goede, christelijke manier over allerlei moeilijke zaken overleg voert, zal de consensus er over het algemeen wel komen. Het gaat niet alleen over de vraag wat de enige juiste weg is, maar ook om de vraag: hoe ver kunnen wij nu gaan.

Wij sluiten ons van harte aan bij het 'op een goede, christelijke manier over allerlei moeilijke zaken overleg voeren'. En vooral de aanwijzing dat de kerkenraadsvergadering een belangrijk middel tot gesprek en overleg is, onderschrijven wij volledig. We nemen daarbij gemakshalve aan dat hieronder ook de vergaderingen van kerkenraad met de visitatoren vallen. Want tijdens die vergaderingen zou met name gesproken worden over allerlei interne kwesties binnen de kerkenraad. Daarvoor was ook een agenda opgesteld.

We zullen in dit verband dan ook gaan bezien of de minderheid van de kerkenraad inderdaad bereid was om op een goede, christelijke manier over allerlei moeilijke zaken overleg te voeren of dat die minderheid dat overleg over allerlei moeilijke zaken afbrak met de keuze waar zij de kerkenraad op 25 november 2009 als een donderslag bij heldere hemel voor plaatste.

9.6 Pogingen tot oplossing van de conflicten

Bij het begin van het nieuwe vergaderseizoen bleek al heel spoedig dat de wil tot broederlijke samenwerking verdwenen was. De onvrede bij de drie ouderlingen kwam naar boven toen - tegen de uitdrukkelijke afspraak in - door één van hen de rechtmatigheid van het adviseren van de visitatoren aangevochten werd. Slechts na lang overleg kon na stemming de adviserende rol van de visitatoren worden voortgezet.

Belangrijker echter was het dat er door één van de broeders scherpe kritiek kwam op de predikant door middel van een uitvoerig epistel dat hij naar de kerkenraad had verzonden waarin hij – zonder de predikant eerst te hebben aangesproken - het functioneren van de predikant dermate negatief bestempelde, dat door de visitatoren gesproken werd van smaad werpen.

De meerderheid van de vergadering drong er vervolgens op aan dat deze broeder de brief met leedwezen zou terugnemen. Tijdens de vergadering wilde de betreffende broeder de brief weliswaar van tafel nemen, maar met behoud van gevoel en met behoud van inhoudelijk bezwaar.

Op de volgende vergadering bleek de broeder, die het belasterende epistel had opgesteld, na vele uren gesprek met de visitatoren, op de vergadering van de kerkenraad bereid om zijn spijt over de brief uit te spreken in zoverre deze aanleiding heeft gegeven tot het ervaren van laster. Dit werd aanvaard.

Maar verder werd de kritiek op de predikant voortgezet. Ditmaal over de prediking.

Een door ds. S. de Marie gehouden preek over 1 Kor. 1: 10 & 11: 19, kwam na meerdere besprekingen opnieuw op de agenda, omdat deze door de broeders blijvend werd bekritiseerd, waarbij zelfs de term dopers is gebruikt. In de preek was namelijk gezegd dat de HEERE scheuringen kan gebruiken om "Zijn kerk te zuiveren".

De meeste moeite hadden deze broeders echter met het tijdstip van de preek; huns inziens had de preek niet gehouden mogen worden, omdat er juist op dat moment in de gemeente van Zwolle sprake was van onrust (over kerkverband), kritiek (op de predikant in verband met prediking), onvrede (over besluiten van de kerkenraad) en zichtbare verdeeldheid (inzake kerkgrensproblemen).

Zij hielden er kennelijk geen rekening mee dat een predikant als herder van de gemeente zijn eigen verantwoordelijkheid tegenover zijn Zender heeft met betrekking tot de tekstkeuze met het oog op het troosten en

vermanen van de gemeente in concrete situaties. Ook de visitatoren gaven hun oordeel over de preek. Hun eindconclusie was dat de preek inhoudelijk Schriftuurlijk is geweest.

Vervolgens werd er in een volgende vergadering van de raad opnieuw uitvoerig gesproken over een preek van ds. De Marie, ditmaal die over Genesis 22.

Deze preek was indertijd (november 2008) aanleiding tot forse kritiek van de kant van één van de broeders (beschuldigingen met name van “exemplarisme”).

Er waren al diverse besprekingen aan gewijd geweest, maar nog had deze broeder (nieuwe) bezwaren. De bespreking bleef onbevredigend om reden dat de betreffende broeder zich niet bij het afwijzen van zijn bezwaar wilde neerleggen. De visitatoren wilden dit daarom opnieuw in hun aanwezigheid aan de orde brengen met alle stukken erbij.

De visitatoren wilden verder graag alle –steeds verder in aantal toenemende – zaken die bij de broeders problemen opleverden en binnen de kerkenraad tot voortdurende verdeeldheid aanleiding gaven, oplossen. In ieder geval betrof dat de benadering van de kerkgrenskwestie en de houding tegenover de Matrixgemeenschap.

Zij bleven de hoop uitspreken dat zij de kerkenraad zouden kunnen helpen om in ieder geval toe te komen aan hun noodzakelijke pastorale arbeid.

De raad ging ermee akkoord dat de visitatoren alle problemen, die moeite opleverden met betrekking tot besluitvorming, te inventariseren om die onder hun leiding te behandelen.

Verder werd besloten dat de gemeente zou worden ingelicht over het stopzetten van de uitvoering van het kerkgrenzenbesluit.

9.7 De zaak van het handelen overeenkomstig de kerkorde

Er kwam, zoals al gezegd, wel steeds nieuwe conflictstof bij. Zo bleek naar aanleiding van de recente ratificatie van synodebesluiten (september-oktober 2009) steeds duidelijker dat enkele broeders de besluiten van de synode, die betrekking hadden op Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld, niet als bindend konden aanvaarden. Ook was er bezwaar tegen het afwijzen van een bezwaarschrift dat door één van de broeders zelf op de synode van Zwolle was ingediend.

De vraag werd daarom de broeders voorgehouden of ze nu ook de kerkelijke weg zouden gaan met hun aanhoudende bezwaren. De kerkenraad was namelijk van oordeel dat het niet aanvaarden van synodebesluiten in strijd is met art. 31 KO, als men bleef weigeren daartoe de open liggende kerkelijke weg van datzelfde art. 31 KO te bewandelen.

Twee broeders ouderlingen werden opgewekt om hiertoe te besluiten. Over de te betrachten terughoudendheid van de bezwaarde broeders in hun spreken binnen de gemeente zou nog worden doorgesproken.

Deze broeders zegden toe in ieder geval tijdens de volgende vergadering uitsluitel te geven over de vraag of zij met een revisieverzoek naar de komende generale synode zouden gaan.

Met algemene stemmen werd nogmaals afgesproken dat voor de komende tijd zaken die moeilijkheden opleverden binnen de kerkenraad, zouden worden besproken tijdens vergaderingen onder leiding van de visitatoren.

Het is van belang erop te letten, dat hieruit duidelijk blijkt dat de gehele kerkenraad van mening was dat er nog een traject met elkaar zou worden afgelegd. Een traject waarbij getracht zou worden om door discussie op een goede, christelijke manier tot consensus te komen met betrekking tot zaken waarover moeite binnen de kerkenraad was ontstaan.

Dat gold vooral de zaak van het niet-kunnen-ratificeren van synodebesluiten. Daarbij werd gezamenlijk gezocht naar een oplossing om hier op een verantwoorde manier verder mee te komen. Daartoe werden de genoemde bezwaarde broeders voorzien van literatuur om de juiste weg te bewandelen, om zo samen, bij het licht van eerdere besluiten van generale synoden en wat daar nog meer over geschreven werd, tot een consensus te komen.

Helaas heeft het overleg op de kerkenraadsvergaderingen niets opgeleverd, want de broeders die bepaalde besluiten - huns inziens op grond van de Schrift -, niet konden ratificeren, hadden blijkbaar hun keus al gemaakt en dit vastgelegd in de *Verklaring en oproep*, die zij kort daarna op de tafel van de kerkenraad zouden neerleggen.

Duidelijk komt hierin uit dat de broeders handelden vanuit een tot dan toe verborgen drijfveer, die nu achteraf duidelijk wordt uit wat de Vijverhoeve-brochure schrijft over de zaak van het al of niet vragen van revisie van besluiten, die men meent niet te kunnen aanvaarden.

Immers, nu schrijft de Vijverhoeve-brochure, mede op naam van genoemde broeders die weigerden revisie aan te vragen, dat zij van oordeel zijn:

Een meerdere vergadering heeft ook geen gezag over een mindere vergadering; laat staan over een kerkenraad.

Dat is blijkbaar hun toepassing van de vrijheid waarin het evangelie van vrije genade de gelovigen heeft gesteld. Het is niet minder dan toch weer de oude dwaling van het misbruiken van die vrijheid als een aanleiding om het 'vlees', het zondige eigenwillige denken, te rechtvaardigen. Want het weigeren om besluiten van meerdere vergaderingen te aanvaarden en die zonder meer naast zich neer te leggen is wel heel duidelijk het kwaad van de eigenwilligheid.

Maar hun achtergrond hebben zij in de besprekingen tijdens de kerkenraadsvergaderingen nooit zo duidelijk gesteld. De Vijverhoeve-brochure meent zich achteraf te kunnen beroepen op kerkrechtdeskundigen uit het verleden om deze kromme, eigenwillige praktijk goed te praten. De bezwaarde broeders hadden er beter aan gedaan om de les van de geschiedenis van de afgescheiden kerken ter harte te nemen, die uiteenvielen in twee kerkverbanden juist op dat punt van de trouw aan art. 31 kerkorde.

De brochure legt de schuld van de uitbarsting van het conflict bij de kerkenraad.

Daar wordt namelijk op pag. 74 en 75 gesteld:

Als twee broeders moeite hebben met de ratificatie van synodebesluiten en geen mogelijkheden zien voor appel, is dat jammer, maar dat hoeft verder geen probleem te zijn. ... De kerkenraad heeft van deze moeite met de ratificatie een (groot) probleem gemaakt. De samenwerking binnen de kerkenraad werd opgebroken, zo is gezegd. De ambtsdienst van deze twee broeders werd vervolgens ter discussie gesteld. Als ambtsdrager moet je immers besluiten van synode voor vast en bondig houden en als je het ergens niet mee eens bent, moet je in appel gaan. De moeiten die de betrokken ambtsdragers met de 'kerkelijke weg' hadden, werden afgewezen.

Hiertegenover moet worden gesteld dat het maar niet ging om moeite die zij hadden met de ratificatie van bepaalde synodebesluiten maar dat door deze twee broeders voluit gesteld werd dat die bepaalde synodebesluiten in strijd waren met Gods Woord. En dat zij ze *daarom* niet als bindend konden aanvaarden. En dan toch niet de kerkelijke weg gaan? Terwijl de Heilige Schrift in geding zou zijn?

Daar komt bij dat zij voortdurend bepaalde synodebesluiten bleven bestrijden, met name die ten aanzien van Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld.

Dat de brochure dan schrijft dat het niet ratificeren van synodebesluiten verder geen probleem hoeft te zijn is in het licht van wat de brochure daar nog meer over schrijft niet verwonderlijk maar wel ontdekkend. Ontdekkend in die zin dat het bloot legt wat voor gedachten hier achter zitten. De brochure komt op pag. 79 en 86 met het loze verhaal dat revisie vragen een recht is, maar geen plicht.

Ieder heeft het recht om gemotiveerd tegen een synodebesluit te zijn en bij de ratificatie tegen te stemmen. Men is niet verplicht om in appel of revisie te gaan. Appel is een recht en geen plicht.

Onder 6.2 op pag. 26 hebben we onder de titel *Moeten of mogen* al uiteengezet hoe het zit met dat moeten of mogen en daarom met de plicht of alleen maar het recht om revisie aan te vragen.

Het is een kwestie van het *recht* om in appel te gaan, maar dat geldt uitsluitend wanneer iemand meent dat hem onrecht is aangedaan – hij *mag* dan proberen zijn recht te verkrijgen bij een meerdere vergadering, maar hij hoeft dat niet te doen, hij kan ook besluiten het onrecht te dragen.

Maar wanneer men van oordeel is dat een synodebesluit strijdt met het Woord van God of de kerkorde mag men niet zomaar dat besluit naast zich neerleggen en verder niets doen. Dan is men verplicht revisie aan te vragen. Voetius sprak heel duidelijk over een *moeten*.

Dat is niet maar alleen een kwestie van het bewaren van de eenheid en de vrede in de kerk, maar is ook volgens de Schrift vereist om de broederschap te waarschuwen om terug te keren van het 'ingaan tegen Gods Woord', zoals de broeders bepaalde synodebesluiten betitelden!

We noemden hierboven de poging van de visitatoren de bezwaarde broeders te helpen een beter inzicht te krijgen in de plicht tot het vragen van revisie. Zij stuurden hen stukken toe over de vraag hoe verder te gaan als men bepaalde besluiten niet voor bindend kon aanvaarden op grond van Gods Woord. Maar achteraf blijkt nu dat dat vergeefse moeite was, want de broeders waren toen al tot de overtuiging gekomen dat men niet in appel of revisie hoefde te gaan.

De Vijverhoeve-brochure meent die opvatting te kunnen rechtvaardigen met een citaat van prof. P. Deddens. Bij wat we eerder in deze WEERLEGGING hierover schreven, voegen we in Bijlage 1 een

uitvoeriger bespreking toe over deze zaak (*appelrecht of appelplicht*, zie pag. 109 van deze brochure).

9.8 Revisieverzoeken zinloos?

Het is dwaas om het indienen van revisieverzoeken zinloos te noemen, zoals op pag. 86 van de Vijverhoeve-brochure wordt beweerd. Als iets zinloos is wil dat zeggen dat het zonder betekenis is, dat het nergens toe leidt, dat het geen enkel resultaat heeft. Je kunt er beter maar niet aan beginnen, want er verandert toch niets. In de aanloop naar de Vrijmaking van 1944 zijn er bij verschillende opeenvolgende synodes wel duizenden revisieverzoeken ingediend, telkens weer. Die werden alle afgewezen. Betekent dat nu dat die allemaal zinloos waren?

Wat een vreemde redenering. Allereerst: als we ons van zondige synodebesluiten hadden vrijgemaakt zonder dat we hadden aangewezen waarin zij ingingen tegen Gods Woord, dan zou er terecht tegen ons kunnen worden ingebracht dat we ons te vroeg hadden vrijgemaakt.

Maar het indienen van een revisieverzoek heeft toch tot doel om op te komen voor de waarheid en voor de eer van de Heere Jezus Christus, het Hoofd van Zijn kerk?!

Bovendien: waar Gods Woord in geding is binnen de gemeenschap van de kerk zullen we toch alles in het werk stellen om elkaar vast te houden! En dat doen we dan als het goed is biddend. De HEERE vragend of Hij de ogen wil openen. Wie stelt dat men bij voorbaat al wist dat het zinloos was, die heeft het bidden hoogstwaarschijnlijk achterwege gelaten en daarmee het revisieverzoek van zijn geestelijke kracht beroofd, zie Jak. 1: 6-8.

Maar, zo wordt dan vervolgens beweerd, het zijn steeds dezelfde personen die beslissen over dezelfde zaken en gedegen kerkrechtelijke kennis ontbreekt meestal (pag. 84).

De zinsnede 'gedegen kerkrechtelijke kennis ontbreekt meestal' laten we nu maar rusten. Het is tenslotte slechts een subjectieve (negatieve) beoordeling van de brochureschrijvers over de kerkrechtelijke kennis bij afgevaardigden. Wie dat kan beoordelen moet dan wel over nog gedegener kennis beschikken, wil zijn oordeel enige kracht hebben.

Van meer belang is of het inderdaad vaak dezelfde mensen zijn die over dezelfde zaken oordelen en beslissen. We weten dat dit wordt gezegd

en ook vaak wordt nagepraat, maar van meer belang is hoe de feiten daaromtrent zijn. We hebben dit op een rijtje gezet.

Tijdens de Generale Synode Mariënberg 2005 hebben de afgevaardigden van de classis Noord-Oost de besluiten genomen met betrekking tot het appel van de gemeente te Zwijndrecht tegen de classis Zuid-West. Net zoals de afgevaardigden van de classis Zuid-West de besluiten namen in een bezwaarschrift van een broeder uit de classis Noord-Oost tegen handelingen van deze classis.

Tijdens de Generale Synode Zwolle 2007 mocht geen van de afgevaardigden die ook afgevaardigd waren geweest naar de Generale Synode Mariënberg 2005 meebeslissen over revisieverzoeken t.a.v. besluiten van Mariënberg. De vijf primus afgevaardigden, drie uit de classis Zuid-West en twee uit de classis Noord-Oost, werden vervangen door vijf secundi die niet betrokken waren geweest bij de betreffende besluiten van de Generale Synode Mariënberg 2005.

Hieruit blijkt dat gepoogd is om ondanks het kleine kerkverband toch zo zorgvuldig mogelijk te handelen. Het zonder meer stellen dat het vaak dezelfde mensen zijn die over dezelfde zaken oordelen en beslissen is daarom misleidend te noemen en doet geen recht aan de feitelijke gang van zaken.

Ook wordt gesteld dat synodeleden, van de Generale Synode Zwolle 2007, die voor anderen plaats maakten *zichzelf* eerst benoemden tot adviseur (pag. 85). We willen er op wijzen dat de Acta van de Generale Synode Zwolle 2007 in art. 28 vermelden dat het besluit, dat bij revisieverzoeken de vervangen primi-afgevaardigden als adviseurs aan de bespreking kunnen deelnemen, genomen werd met 7 stemmen voor, 2 tegen en 3 onthoudingen. Die drie onthoudingen waren van de primi-afgevaardigden uit de classis Zuid-West, die door dit besluit als adviseurs mee konden doen aan de bespreking van de revisieverzoeken.

Deze hebben dus niet zichzelf benoemd tot adviseurs maar het besluit daarover overgelaten aan de andere afgevaardigden. Uit de bespreking bleek ook dat het wel belangrijk werd geacht dat deze adviseurs hun plaats kenden en daarom slechts een bescheiden rol speelden in de bespreking. Zij gaven alleen dan informatie aan de afgevaardigden indien daarom gevraagd werd.

9.9 Het conflict geforceerd

Op 25 november 2009 werd opnieuw door de kerkenraad met de visitatoren vergaderd. Tijdens deze vergadering zouden de twee bezwaarde broeders uitsluitsel geven over de vraag of zij met een revisieverzoek naar de komende generale synode zouden gaan. En indien niet, hoe zij dan verder wilden gaan. Immers de eenheid van de kerkenraad en de gemeente stond daarbij op het spel.

Als antwoord op die vragen legden zij, tot verbijstering van de meeste aanwezigen, een 33 pagina's tellend document op tafel onder de titel *Verklaring en oproep aan de Zwolse kerkenraad*, met daaronder de handtekeningen van drie ouderlingen en twee diakenen.

Daarin verweten de broeders de kerkenraad een heilloze weg te bewandelen van een kerkistische kerkleer.

Dat zou met name gebaseerd zijn op enkele recente artikelen van de predikant van de gemeente in DE BAZUIN .

Artikelen die nooit door hen met de predikant zelf waren doorgesproken, ook niet met de redactie, ook nooit met de deputaten- curatoren, die toch namens de kerken moeten waken over het Schriftuurlijke gehalte van De Bazuin. Maar tot dan toe ook nooit binnen de kerkenraad.

Volgens hen getuigden deze artikelen van een onschriftuurlijke kerkleer. Omdat ze betrokken waren op ds. E. Hoogendoorn en ds. R. van der Wolf, zou daarmee ook de deputaten binnenlandse betrekkingen voor de voeten zijn gelopen.

Zonder ook de bewuste deputaten binnenlandse betrekkingen daarop bevraagd te hebben, werd de raad dus op 25 november 2009 door deze vijf broeders hard veroordeeld en door hen voor de oproep gesteld: u moet zich bekeren! Ook de prediking deugde niet. Predikant en ouderlingen werden vergeleken met wolven.

Deze vijf broeders verklaarden dat zij door middel van deze *Verklaring en oproep* een uitgebreider antwoord moesten geven dan alleen op de gestelde vraag met betrekking tot de kerkelijke weg. Zij waren van mening dat hun moeiten met betrekking tot de leer over de kerk en de kerkregering onlosmakelijk verbonden waren met het niet begaanbaar zijn van de kerkelijke weg.

Omdat de twee diakenen dezelfde moeiten zouden ervaren als de drie ouderlingen die het stuk opgesteld hadden, hebben ook zij dit stuk mede ondertekend. Volgens de broeders was de kerkelijke weg niet langer begaanbaar, omdat deze niet betrouwbaar was.

Zo werd op deze kerkenraadsvergadering, die onder leiding stond van de visitatoren, die juist de zaken als Matrix, kerkgrenzen etc. op de agenda hadden geplaatst, met het doel om door gesprekken de eenheid binnen de kerkenraad zo mogelijk te herstellen, een bom geplaatst. Vlak voor de viering van het Heilig Avondmaal, die slechts vier dagen later gepland stond!

De meerderheid van de raad was van mening dat deze viering nu niet door kon gaan. Mocht de raad hierover aan de gemeente inhoudelijke informatie geven? Visitatoren en raad meenden van niet. Er was immers toen nog geen definitief oordeel gegeven over de inhoud van het stuk van 33 pagina's.

Bovendien moest de goede naam van de vijf broeders worden beschermd. Wanneer zij door verdere bespreking zouden terugkeren van deze schadelijke weg moest hun daad, die een forcering van het conflict betekende, niet algemeen bekend worden.

De kerkenraad heeft toen daarom volstaan met het meedelen aan de gemeente dat het Heilig Avondmaal was uitgesteld naar aanleiding van de problematiek omtrent de ratificatie van de synodebesluiten. En dat de gemeente later in december op een gemeenteavond geïnformeerd zou worden.

Aan de opstellers van het stuk werd door de preses gevraagd te beloven dat ze niets van de inhoud in de gemeente zouden verspreiden. Dit werd door hen toegezegd!

Nog werd zo daarin de eenheid gezocht.

Op een volgende vergadering verklaarden de broeders dat hun *Verklaring en oproep* gezien moest worden als een discussiestuk en dat zij open stonden voor argumenten uit Schrift en kerkorde.

Maar een oproep tot bekering met het aanwijzen van een heilloze weg bij de kerkenraad kon eigenlijk geen 'discussiestuk' meer zijn. Evenmin als *Laten wij ons bekeren; een oproep tot reformatie* uit 2003 dat was geweest.

Bovendien blijkt nu achteraf uit de Vijverhoeve-brochure dat het beslist meer inhield. Op pag. 71 staat namelijk te lezen:

Het feit van de 'Verklaring en oproep' wees er al op dat afwijzing ernstige gevolgen moest hebben.

Let wel: het enkele *feit* al van de indiening van deze 'Oproep' zou bij niet-aanvaarding ernstige gevolgen hebben.

Zo was de pretentie van 'discussie' onwaarachtig en als zodanig ook door de andere broeders op 25 november 2009 ingeschat.

Er lag met de *Verklaring en oproep* als zodanig een bom onder de kerkenraad en de gemeente. Waarbij door de opstellers al advies was gevraagd aan iemand van buiten de kerkenraad. Want het was geen discussiestuk meer, maar een oproep tot bekering, waar alleen met 'ja' of 'nee' op geantwoord zou mogen worden en, zo verklaart ons nu de brochure, *afwijzing moest ernstige gevolgen hebben....*

10 BESPREKING VAN DOOR DE BROCHURE GENOEMDE FEITEN

Vanaf pag. 68 gaat de brochure een aantal feiten chronologisch op een rijtje zetten. Tenminste, wat de brochure feiten noemt. We zullen er een aantal bij langs lopen.

10.1 Veroordeling en schorsing

Op pag. 68 onder 2. Veroordeling en schorsing lezen we:

In een 'Verklaring en oproep' hadden de vijf ambtsdragers hun moeiten met de gang van zaken op de kerkenraad en in de kerken (DGK) verwoord. De meerderheid van de kerkenraad van Het Anker schreef over deze 'Verklaring en oproep':

"Van al de beschuldigingen in het document moest door de raad worden vastgesteld, dat ze ongegrond zijn. Daarom moest de 'Verklaring en oproep aan de Zwolse kerkenraad' in al haar delen worden afgewezen". Aan de kerkenraad van Berkel schreef de kerkenraad van Het Anker: "De brief heeft de gemeente willen keren tegen de kerkenraad, die de visie en leer van de vijf broeders zeer beslist en in alle onderdelen als onschriftuurlijk had afgewezen. Conclusie: wie het geheel of gedeeltelijk eens is met wat in de 'Verklaring en oproep, staat, is onschriftuurlijk bezig. Hij is censurabel. Voor hem is geen plaats in de DGK te Zwolle e.o. zo hij zich niet bekeert. De kerkenraad heeft – zoals hierboven is vermeld – zijn oordeel over deze 'Verklaring en oproep' eerst door een (voorlopige) schorsing en later door afzetting van de vijf ambtsdragers bekrachtigd.

In de laatste zin wordt gesteld, zoals ook op andere plaatsen in de brochure, dat de kerkenraad zijn oordeel over de *Verklaring en oproep* eerst door een (voorlopige) schorsing en later door afzetting van de vijf ambtsdragers heeft bekrachtigd.

Wij maken tegen deze voorstelling van zaken ernstig bezwaar, omdat zij helemaal niet in overeenstemming is met de waarheid inzake de werkelijke gang van zaken. We moeten dit zelfs karakteriseren als een poging om zichzelf te rechtvaardigen door de daden van de kerkenraad zo in te kleuren.

Dit is de waarheid: de voorlopige schorsing, de later gevolgde schorsing en de uiteindelijke afzetting zijn geschied op grond van *scheurmakerij en woordbreuk*, die tot uiting kwam in de brief van 7 december 2009 van de

vijf ambtsdragers, die zij aan alle gemeenteleden te Zwolle hebben rondgezonden. Dat zijn de feiten die iedereen kan controleren.

De vijf voormalige ambtsdragers moeten hun schorsingsbrief maar aan iedereen laten lezen. Want dan komt de waarheid duidelijk aan het licht wat de werkelijke reden van hun schorsing is, namelijk hun openbare zonde van scheurmakerij en woordbreuk.

In die schorsingsbrief staat dat duidelijk met argumentatie te lezen en daarin staan dan ook Schriftverwijzingen die betrekking hebben op scheurmakerij en woordbreuk.

Daarnaast wordt er een bedrieglijke karikatuur geschetst als eerst op pag. 68 geschreven wordt:

wie het geheel of gedeeltelijk eens is met wat in de 'Verklaring en oproep' staat, is onschriftuurlijk bezig. Hij is censurabel, Voor hem is geen plaats in de DGK Zwolle e.o. zo hij zich niet bekeert

en daarna geschreven wordt:

de kerkenraad heeft zijn oordeel over deze 'Verklaring en oproep' eerst door een (voorlopige) schorsing en later door afzetting van de vijf ambtsdragers bekrachtigd.

De indruk die de brochure hiermee namelijk wekt is dat de kerkenraad inderdaad vanwege de *Verklaring en oproep* op rigoureuze wijze heeft afgerekend met de ondertekenaars daarvan en een ieder die, al is het op één onderdeel, zijn instemming ermee betuigt, censurabel verklaart.

Laten we om deze onjuiste voorstelling van zaken te ontkrachten nog even de feiten op een rij zetten:

- de kerkenraad wordt geholpen in de moeiten die hij ervaart;
- daarvoor wordt een traject uitgezet om die moeiten te bespreken en tot een oplossing te brengen;
- plotseling wordt dit traject doorkruist door een 'oproep tot bekering' van vijf ambtsdragers (*Verklaring en oproep aan de Zwolse kerkenraad*);
- in deze *Verklaring en oproep* wordt de kerkenraad opgeroepen om zich af te keren van een heilloze weg, om de weg van het heil weer te vinden.
- deze 'oproep tot bekering' wijst aan van welke dingen de kerkenraad zich zou moeten bekeren om weer de weg van het heil te vinden;
- in de brief van 7 december 2009 aan de gemeente schrijven de vijf ambtsdragers dat het om de kenmerken van de kerk gaat;
- in deze zelfde brief roepen zij de gemeente op om te bidden voor o.a. de kerkenraad vanwege de heilloze weg die gegaan wordt.

Het eerste dat hier opvalt is dat de vijf ambtsdragers begonnen zijn om zware beschuldigingen aan het papier toe te vertrouwen. De kerkenraad moet zich afkeren van een heilloze weg om de weg van het heil weer te vinden. Bij het niet opvolgen van deze 'oproep tot bekering' zou de kerkenraad huns inziens een heilloze weg verder vervolgen en de gemeente op dat dwaalspoor leiden.

Conclusie hieruit voor de vijf ambtsdragers: als de kerkenraad zich niet bekeert van de door hen aangewezen zonden dan is hij onschriftuurlijk bezig. De raad is dan censurabel. Voor hem is geen plaats in een gereformeerd kerkverband, zo hij zich niet bekeert.

Na het vernemen van deze zware beschuldigingen aan zijn adres heeft de raad in samenspraak met de visitatoren het volgende gedaan:

- de kerkenraad bespreekt de oproep tot bekering op 1 en 3 december 2009 en komt tot de conclusie dat alle beschuldigingen moeten worden afgewezen;
- de kerkenraad ziet zich in de oproep tot bekering ook geconfronteerd met een visie en leer van de vijf ambtsdragers die ze afwijst als zijnde onschriftuurlijk;
- de kerkenraad beperkt zich alleen tot de afwijzing van de beschuldigingen en onderneemt op dat moment geen stappen tegen de vijf broeders;
- de kerkenraad besluit vervolgens om tijdens de volgende vergadering van 11 december 2009 met de vijf ambtsdragers door te spreken over hoe zij hun ambtsdienst zien, temeer omdat zij niet meer openlijk kunnen verklaren lid van de ware kerk van Jezus Christus te zijn (zie verder hierover onder 10.2).

Dan komt de volgende vergadering van 11 december.

- Tijdens deze vergadering wordt een tweede *Verklaring en oproep* van de vijf ambtsdragers besproken, die eveneens moet worden afgewezen.
- Hoe het nu verder moet met de vijf ambtsdragers met betrekking tot hun visie en leer, zoals die in hun *Verklaring en oproep* wordt verwoord, wordt op dat moment nog niet verder besproken.

Intussen hebben de vijf ambtsdragers, tegen alle beloften in, aan alle gemeenteleden te Zwolle een brief gestuurd, waarin zij oproepen om voor de kerkenraad te bidden vanwege de heilloze weg die hij gaat.

De kerkenraad oordeelt dat dat niet minder is dan openbare scheurmakerij en trouwbreuk en besluit deze broeders voorlopig te schorsen.

Zoals hierboven geschetst was dat de werkelijke situatie. Een situatie waarin de meerderheid van de kerkenraad door de vijf ambtsdragers voor een voldongen feit was geplaatst. Zij hebben zo bewust aangestuurd op een forcering van de breuk.

Betekende dus het afwijzen van de *Verklaring en oproep* dat de broeders direct daarom geschorst werden vanwege hun verkeerde visie en leer, zoals de Vijverhoeve-brochure het voorspiegelt?

Het antwoord daarop is, zoals uit de gememoreerde feiten blijkt, een duidelijk: 'Nee'.

Door de brochure wordt een vertekening van de feiten gegeven en verdraaiing van de waarheid neergezet. Immers, de kerkenraad heeft zich strikt gehouden aan zijn taak bij het vaststellen van een verkeerde visie en leer bij één of meerdere van zijn ambtsdragers.

Daarvoor wijst het Ondertekeningsformulier voor ouderlingen en diakenen ons de weg waar staat:

Voor het geval de kerkenraad om gegronde redenen, ter wille van de bewaring van de eenheid en de zuiverheid in de leer, ooit een nadere verklaring zou eisen van ons gevoelen omtrent enig deel van deze leer, beloven wij dat wij daartoe bereid zullen zijn.

De kerkenraad van Zwolle constateerde bij de vijf ambtsdragers een verkeerde visie en leer en zou daarom, als er geen reden was geweest voor de voorlopige schorsing, dus allereerst een nadere verklaring van gevoelen hebben kunnen eisen omdat hij gegronde redenen daarvoor had. Dit hield in dat er voor de kerkenraad dus nog werk te doen was geweest.

Maar de vijf broeder hebben dat de kerkenraad onmogelijk gemaakt, doordat zij de gemeente hebben weggeroepen achter de kerkenraad vandaan.

Tot slot over dit punt nog het volgende: De kerkenraad van Zwolle heeft in een uitvoerig document aan haar eigen gemeenteleden op 26 januari 2010 nadere verantwoording afgelegd naar Schrift, belijdenis en kerkorde, van zijn afwijzing van de verkeerde visie en leer van de vijf ambtsdragers, zoals die was verwoord in hun *Verklaring en oproep*. Opvallend genoeg wordt hier in de brochure met geen woord over gerept.

10.2 Vroeg de kerkenraad om het ambt neer te leggen?

We vervolgen de weerlegging van de redeneringen van de Vijverhoeve-brochure.

Onder 3. Het rondschrijven van 7 december 2009 lezen we op pag. 68 :

Tijdens de vergadering van 3 december is door een Zwolse ambtsdrager en een visitator aan de vijf ambtsdragers gevraagd hun ambt neer te leggen. De meerderheid van de kerkenraad betuigde hiermee stilzwijgend zijn instemming.

Ook van dit verhaal moeten we vaststellen dat het niet naar waarheid is. Dit is de werkelijke gang van zaken:

Op de vergadering van de kerkenraad van 3 december 2009 heeft de kerkenraad de door de vijf broeders ondertekende *Verklaring en oproep* van 24 november 2009 in al haar delen afgewezen. Op die vergadering is ook gebleken dat dezelfde vijf ambtsdragers niet meer volmondig ja konden zeggen, op de vraag dat de kerk waarvan zij ambtsdrager waren, de kerk van Jezus Christus is.

Er is toen verwezen naar een uitspraak van prof. dr. C. Trimp aan het adres van enkele ondertekenaars van de 'Open Brief' in 1966, gepubliceerd in *De Vrijmaking in het vuur*, Ermelo, Woord en Wereld, 1990, pag. 64 namelijk:

Want zodra gij voor uzelf weet en 't al of niet publiek uitspreekt, dat gij niet meer tót de vrijgemaakte kerken roepen kunt naar de in art. 28 N.G.B. beleden ordinantie des Heren, zijt gij als vergadelaars, als knechten van Christus verlamd en zult gij toch uw beroepsbrief retourneren aan de scriba van uw kerkenraad? Gij zijt toch mannen van eer?

Naar voren wordt gebracht dat de drie broeders nu zelf conclusies moesten trekken. Hun oproep tot bekering was afgewezen en zij moesten bij zichzelf te rade gaan wat hen nu te doen stond. Daar zouden ze schriftelijk uitsluitel aan de raad van moeten geven.

Dit wordt ook bevestigd door de brieven die door de raad aan de beide diakenen zijn gestuurd omdat zij bij dit agendapunt al vertrokken waren. Hoewel er één ambtsdrager ter vergadering een oproep aan de bezwaarden had gedaan hun ambt dan maar neer te leggen, heeft noch de raad noch één van de visitatoren dit overgenomen, laat staan hen daartoe gedwongen.

10.3 Besluit tot schorsing?

We gaan weer terug naar het relaas van de Vijverhoeve-brochure, gepresenteerd onder de titel *Een aantal feiten* (pag. 68).

Ook nu moet er weer heel wat rechtgezet worden. We verbazen ons erover dat in zo'n belangrijk stuk, ter verdediging van de scheurmaking als zou het gaan om de reformatie van de kerk, ja zelfs om verdediging van "het evangelie van vrije genade", zoveel vertekening van de waarheid plaats vindt.

Dan ging het in 2003 heel wat anders toe. We konden onze Vrijmaking legitimeren door officiële synodebesluiten aan te halen en uit Schrift en belijdenis en kerkorde te bewijzen dat al die besluiten de kerk afvoerden van het spoor der waarheid. We hoefden ons niet uit te putten in lange verhalen over wat er wel of niet gezegd zou zijn op bepaalde vergaderingen en wat ons in ons ambt of als gemeenteleden is overkomen.

Heel anders is dit geschrift, waarin de vijf voormalige ambtsdragers proberen hun eigenwillige weg te rechtvaardigen.

Dat blijkt ook bij 3. Het rondschrijven van 7 december 2009, Vijverhoeve-brochure pag. 68:

Op vrijdag 11 december 2009 zou er verder gesproken worden over de ambtsdienst van de vijf ambtsdragers. Deze vijf ambtsdragers waren ervan overtuigd dat op deze vergadering tot hun schorsing zou worden besloten. Zij zagen dat bevestigd in de hen toegezonden agenda.

Vervolgens wordt geschreven: "Het was duidelijk dat we in de vergadering van 11 december geschorst zouden worden. Dat is ook bevestigd uit de op 7 december opgestelde agenda voor die vergadering, die we tevoren ontvingen. Midden in die agenda was een pauze, die werd voorafgegaan door gebed. Dat betekende dat er broeders vertrekken. In die noodsituatie hebben we u als gemeente op 7 december een brief geschreven, waarin we de moeiten uiteen zetten. We zouden geschorst worden en de gemeente wist nergens van".

We lezen hier dat de vijf ambtsdragers ervan overtuigd waren dat zij tijdens de vergadering op 11 december 2009 geschorst zouden worden. Zij zagen dat bevestigd in de op 7 december 2009 opgestelde agenda voor die vergadering. En zij trachten hun brief van 7 december 2009 aan de gemeente te rechtvaardigen met de in hun ogen ontstane noodsituatie. In heel dit deel van de brochure wordt overigens continu beweerd dat het de bedoeling van de kerkenraad was om hen op 11 december 2009 te schorsen.

Vanwege de impact van deze actie van de vijf ambtsdragers door hun brief van 7 december 2009 aan de gemeente en hun nu publiek gemaakte zinspeling over de bedoeling van de kerkenraad, zullen wij hier uitgebreid op ingaan. Daarbij nemen we gelijk ook een heel aantal zaken mee die verderop in de brochure genoemd worden. We hopen zo duidelijk te maken dat heel de actie van de vijf ambtsdragers met hun brief van 7 december 2009 aan de gemeente en het gestelde in de brochure getuigt van een verdraaiing van de waarheid .

We zullen dit onderverdelen in een tweetal punten waarbij we eerst aangeven waarom het in het betreffende punt gaat.

1. Eerst de opmerkingen met betrekking tot de concept agenda voor de vergadering van 11 december, die voor de vijf voormalige ambtsdragers achteraf aangevoerd worden als rechtvaardiging van hun forceren van de breuk.

Die concept agenda bevatte weliswaar een begingedeelte met alleen ouderlingen, een pauze, met na de pauze een vervolg van de broeders ouderlingen met diakenen, die zich geroepen weten ambtsdrager te zijn in de kerk van Christus te Zwolle.

Deze indeling in de conceptagenda had geen betrekking op een eventuele schorsing van ambtsdragers , maar op de mogelijkheid dat de ambtsdragers, die zich niet langer ambtsdrager zouden beschouwen van de kerk van Christus, hun ambt zouden kunnen neerleggen of daarvoor ontheffing zouden kunnen vragen.

Het gedeelte ná de pauze was bedoeld om de diakenen nader te informeren over deze ingrijpende en treurige ontwikkelingen binnen de kerkenraad.

Eén en ander met betrekking tot de inhoud van deze conceptagenda is later de ouderlingen die een voorlopige schorsing kregen, uitvoerig onder de aandacht gebracht, ten einde een verkeerde gedachte daarover weg te nemen. Toch wordt, zoveel maanden na die uitleg en de correctie van de verkeerde interpretatie van de conceptagenda weer zomaar herhaald, als zijnde de waarheid, dat de broeders vooraf constateren moesten dat zij geschorst zouden worden op die vergadering.

Overigens is het opmerkelijk dat de broeders het rondzenden van hun brief aan de gemeente van 7 december verdedigen met het verhaal over de conceptagenda, die – let wel – pas op 8 december (om 19:06 u) via de mail verzonden is!

Dat betekent dus dat op 7 december 2009, toen de brief aan de gemeente geschreven werd, deze conceptagenda nog niet in hun bezit was!

Daaruit kunnen we in ieder geval opmaken dat in het chronologisch overzicht de opmerking dat de vijf ambtsdragers uit de agenda konden concluderen dat zij geschorst zouden worden en dat zij daarom wel aan de gemeente moesten schrijven, gezien de datering van een en ander, totaal uit de lucht gegrepen is en alleen maar achteraf door hen moet zijn verzonnen.

2. Vervolgens: in verband met het voorgaande bespreken we nu allerlei verdere beweringen in de Vijverhoeve-brochure. We zullen daarbij aanwijzen dat de grond wegvalt over de volgende uitspraken:

- verwachte schorsingsgronden, pag. 69;
- afwachten zou betekenen dat er geschorst zou worden, pag. 75;
- zij waren niet van plan in hun schorsing te berusten, pag. 75;
- stond het voor hun vast dat zij op 11 december 2009 geschorst zouden worden, pag. 79;
- er waren meningsverschillen binnen de kerkenraad en die zijn 'opgelost' door een veroordeling van de ene partij door de andere en met een schorsing en afzetting bevestigd, pag. 80;
- een bepaalde daad wordt aangegrepen om een schorsing die kennelijk al vaststond te motiveren, pag. 81;
- maar helaas werd het aangegrepen om een schorsing, waar kennelijk al over beslist was (buiten en boven de gehele kerkenraad om) met nog meer motivatie door te zetten. pag. 82.

Al deze beweringen moeten dienen om de brief van 7 december 2009 aan de gemeenteleden te Zwolle te rechtvaardigen en de scheurmaking voor te stellen als een reformatie van de kerk, ja zelfs als een terugkeer tot het 'evangelie van vrije genade'!

10.4 Een nieuw kerkrecht

Op 11 december 2009 werd dus een vergadering van de kerkenraad gehouden, nadat de vijf voormalige ambtsdragers aan de gemeente hun brief gezonden hadden, waarin zij hun meningen hebben vertolkt en zich also hebben willen verdedigen door, tegen hun belofte in, allerlei informatie van vertrouwelijke aard in de openbaarheid te brengen.

In die brief werd echter door hen in het geheel niet aangevoerd, dat zij wel wisten op die avond geschorst te zullen worden, zodat zij zich genoodzaakt zagen zich tot de gemeente te wenden.

Veel later hebben zij dat aangevoerd als rechtvaardiging voor het zenden van die brief.

Ook op de bewuste vergadering van de kerkenraad hebben zij alleen als argument gebruikt dat zij het ambt der gelovigen wilden inschakelen. Iets dergelijks is ook te lezen op pag. 80 van de brochure.

Op die vergadering zag de kerkenraad zich genoodzaakt om de vijf broeders op non-actief te stellen, anders gezegd: *voorlopig* te schorsen. De kerkenraad heeft daarvan op de volgende dag, zaterdag 12 december, aan de gemeente mededeling gedaan in een vertrouwelijk schrijven.

Op dezelfde dag riepen de vijf broeders de gemeente op om de volgende dag, zondag, zich los te scheuren van de wettige kerkenraad en hen te volgen in hun scheurmaking, die bestond in het beleggen van een eigen samenkomst.

Dit is blijkbaar het nieuwe kerkrecht: niet de kerkelijke weg gaan, maar meteen al de gemeenschap verbreken en gemeenteleden verleiden hen te volgen op de weg van de scheurmaking.

Toch lag de kerkelijke weg nog helemaal open voor de vijf ambtsdragers die *voorlopig* geschorst waren. Tegen hen werd gezegd dat er een gezamenlijke vergadering, naar art. 79 kerkorde gepland zou worden met de kerkenraad van de naburige gemeente, zodat tijdens die gezamenlijke vergadering beide kerkenraden zich zouden kunnen uitspreken over de schorsingswaardigheid van de vijf ambtsdragers.

Maar voordat die vergadering gehouden werd, werd de gemeente door de vijf ambtsdragers al achter de kerkenraad vandaan geroepen, omdat zij hun voorlopige schorsing niet wilden erkennen. Daarmee verdiepten en verbreedden zij welbewust de ontstane scheur door hun brief van 7 december 2009. De reden hiervoor was dat zij hun voorlopige schorsing niet erkenden en er ook niet in wilden berusten.

Zij proberen dat nu goed te praten, pag. 77 en 78 van de brochure, door citaten van prof. C. Veenhof en van de redactie van DE REFORMATIE tegen br. G. Goossens, om aan te geven dat er situaties zijn, waarbij de ambtsdienst gewoon doorgaat, ook al is dat op een andere plaats.

Daarmee presenteren zij dit 'nieuwe kerkrecht' als zou dit een oude en aanvaarde vorm van omgaan met kerkelijke tucht over ambtsdragers zijn.

De bedoeling van het door hen aangevoerde is duidelijk: de kerkenraad van Zwolle had een voorlopige schorsing uitgesproken, die vonden de vijf ambtsdragers onterecht en daarom hadden zij, in navolging van wat anderen daar over geschreven hebben, de gemeente weggeroepen en de ambtsdienst voortgezet. Wij vinden het werkelijk verbijsterend dat ambtsdragers op een dergelijke wijze kunnen redeneren en daarmee ook nog menen dat zij in het voetspoor gaan van overleden voorgangers.

Wij geven in **bijlage 2** (pag. 115) een uitgebreide weerlegging van de door hen aangevoerde redenering, waarbij wij gebruik maken van materiaal uit exact dezelfde jaargang van DE REFORMATIE die de brochureschrijvers hebben gebruikt.

Deze bijlage bevat uitermate nuttige lessen met betrekking tot de zaak Goossens voor het heden en voor de toekomst

Wat leren ze ons ten aanzien van de situatie in Zwolle in december 2009? Ons inziens niets anders dan dat de vijf ambtsdragers vanuit een koppige en radicalistische houding hebben geageerd tegen het besluit van de kerkenraad om hen een voorlopige schorsing op te leggen vanwege scheurmakerij en woordbreuk.

Zonder ook maar af te wachten wat het oordeel van de kerkenraad van de naburige gemeente zou zijn ten aanzien van hun schorsingswaardigheid, riepen zij de gemeenteleden te Zwolle achter de kerkenraad vandaan en belegden zij de eerstvolgende zondag 13 december 2009 eigen kerkdiensten.

Daarmee, zoals br. Goossens ook voorstond, direct hun daden in overeenstemming brengend met het terstond verwerpen van wat door de kerkenraad ten aanzien van hen was besloten.

Maar daarbij stellen we dezelfde vraag als de redactie van DE REFORMATIE toen ook stelde:

Was dat dienstig om eendrachtigheid en enigheid te voeden en te bewaren, of gaat het daar rechtstreeks tegen in?

Het antwoord daarop lijkt ons gemakkelijk. De conclusie ook. En wel deze: wie op deze manier direct de gemeenschap verbreekt, de gemeente daadwerkelijk scheurt, zoekt niet de broederschap maar zichzelf, ondanks alle mooie en vrome woorden, waarmee zo'n gemeenschapsverbreking wordt goed gepraat.

10.5 Trouwbreuk

We lezen verder in de Vijverhoeve-brochure op pag. 71 onder 8. *Geheimhouding* nog een poging om de trouwbreuk goed te praten, als volgt:

De meerderheid zag deze afspraken (en vooral de belofte van geheimhouding) als absoluut en volledig. De vijf ambtsdragers zagen deze afspraken als geldig, zolang de zaken in bespreking waren.

Soms vraag je je bij het lezen van dit soort dingen af of de broeders dit zelf nu geloven. Je maakt met elkaar afspraken en je doet beloften en dan blijkt achteraf dat de ene partij een belofte onder voorbehoud heeft gemaakt, zonder dat hij iets over dat voorbehoud heeft meegedeeld! Kan het nog onwaarachtiger? Of geldt voor de vijf broeders niet:

Laat het ja, dat gij zegt, ja zijn, en het neen, neen; wat daar bovenuit gaat, is uit den boze, Matt. 5: 37.

Daar komt nog bij dat op 3 december 2009 afgesproken was dat op de gemeentevergadering van 22 december 2009 opening van zaken gegeven zou worden.

Op pag. 81 lezen we hierover nog:

Dat betekent dat de ambtsdragers niet geschorst zijn om inhoudelijke zaken.

En vervolgens wordt de zonde van scheurmakerij en woordbreuk gebagatelliseerd tot een 'ordekwestie' waarbij de reden waarom prof. K. Schilder indertijd werd geschorst moet dienen als bewijs. We kennen die redenering, die vaak wordt opgezet om uit te komen onder de tucht van een Schriftuurlijke kerkorde. Maar wie de Dordtse Kerkorde onderhouden wil, zal toch moeten erkennen dat scheurmakerij en woordbreuk volgens art. 80 KO toch echt moeten worden geduid als openbare grove zonden.

11 OVERGEBLEVEN ZAKEN UIT DE BROCHURE

11.1 Afgelasten viering van het Heilig Avondmaal

Bij 11. Afgelasten viering van het Heilig Avondmaal (pag. 72) lezen we:

De viering van het Heilig Avondmaal op zondag 29 november 2009 werd door de kerkenraad afgelast, vanwege moeiten binnen de kerkenraad. Op dat moment werd de gemeente betrokken bij de moeiten binnen de kerkenraad en had de kerkenraad direct opening van zaken moeten geven.

We willen er in dit verband op wijzen dat de vijf ambtsdragers vier dagen voor de viering van het Heilig Avondmaal hun *Verklaring en oproep* tot bekering op de kerkenraadstafel legden (9.9 van deze *WEERLEGGING*). Daarin werd de kerkenraad opgeroepen om zich af te keren van een heilloze weg. Omdat het stuk pas tijdens de vergadering ter tafel kwam was er niet voldoende gelegenheid geweest om te reageren. Dat zou in een later stadium gebeuren. Dus waarover had de kerkenraad op dat moment de gemeente moeten informeren? Hij had zich toch zelf nog geen compleet oordeel kunnen vormen over de *Verklaring en oproep*?

11.2 Eén in belijden?

Op pag. 82 wordt een voorslag gedaan hoe de kerkenraad de brief van de vijf ambtsdragers aan de gemeente had kunnen 'neutraliseren'. Volgens de brochureschrijvers had de kerkenraad o.a. kunnen schrijven:

Waar we één zijn in ons belijden en allemaal een kerkverband willen naar de regels van de gereformeerde kerkorde, vertrouwen we erop dat we er samen uit zullen komen.

Nu stond in de brief d.d. 7 december 2009 van de vijf ambtsdragers aan de gemeente o.a. te lezen:

We hebben opgeroepen tot bekering van de verkeerde leer over de kerk die onder ons geleerd wordt.

En ook stond te lezen:

ons wordt een leer verkondigd die wij niet kunnen verantwoorden voor de Here omdat die leer naar onze overtuiging strijdt met Gods Woord en de belijdenis van de kerk.

Volgens de brochureschrijvers had de kerkenraad dus kunnen schrijven dat er eenheid was in het belijden, terwijl de brief van de vijf

ambtsdragers juist stelde dat er géén eenheid was in het belijden. De Vijverhoeve-brochure bevestigt met zoveel woorden de beschuldiging van de vijf broeders dat er in De Gereformeerde Kerk van Zwolle een dwaalleer wordt verkondigd, welke in strijd is met Gods Woord. Anders gezegd: dat De Gereformeerde Kerk niet meer zou staan op het fundament van profeten en apostelen.

Daarmee vervalt dan toch ook elke poging om tot eenheid te komen? Het is toch zo dat de eenheid alleen gevonden wordt in de waarheid! Dan spreekt men wel van een 'uitgestoken hand', maar die is blijkbaar alleen uitgestoken om te tuchtigen?!

Opmerkelijk dat men dan wel de mond vol heeft over het zoeken naar eenheid, maar tegelijk De Gereformeerde Kerken beschuldigt van dwaalleer, van een strijden met Gods Woord.

11.3 De voorlopige schorsing en schorsing nader bezien

Met name wordt in de brochure veel geschreven over de voorlopige schorsing en de schorsing.

Op pag. 82 lezen we over *Eerst censuur, dan schorsing*.

De tendens van dit verhaal is duidelijk. Volgens de brochure is het niet mogelijk dat een ambtsdrager direct voorlopig geschorst wordt. Nee, zo'n ambtsdrager moet eerst vermaand worden en dan, als hij zich niet bekeert, dan zal censuur op hem worden toegepast.

Ter toelichting hier een citaat van prof. F.L. Rutgers, waarbij de van belang zijnde passages voor de duidelijkheid vet zijn geschreven:

Intusschen zijn er zonder twijfel ook gevallen, waarin het noodig kan **zijn terstond te handelen, in den zin, dat men er geen dag over heen laat gaan**: gevallen, waarin het noodig kan zijn eenen dienaar des Woords **aanstonds te schorsen**, ook nog voordat het onderzoek formeel geheel kan zijn afgelopen: **gevallen, waarin het noodig kan zijn eenen ouderling of diaken nog wel niet af te zetten, maar in de functie van zijn ambt te schorsen; gevallen dus, waarin het noodig kan zijn kerkedienaren voorloopig te schorsen.**

De uitdrukking "voorlopige schorsing" komt wel in de kerkenordening niet voor maar de zaak is toch feitelijk menigmaal in practijk gebracht: en het ligt in den aard der zaak, dat voorloopige schorsing mogelijk en bestaanbaar is, en soms noodzakelijk. Bijv. wanneer een dienaar des Woords op den dag, voordat het Avondmaal plaats heeft, aan een feest deelneemt, en in het openbaar zich dronken vertoont, dan moet de dienaar des Woords voorloopt

geschorst worden, en mag men hem niet laten optreden. Daarmede wordt dan natuurlijk niet uitspraak in optima forma gedaan. Of ook, wanneer van eenen dienaar des Woords iets zeer ergerlijks bekend wordt, kan voorloopige schorsing noodig zijn, als aanvankelijk het noodig blijkt omtrent de waarheid der beschuldiging.

Ditzelfde kan voorkomen bij ouderlingen en diakenen. Bijv. wanneer een ouderling een ergerlijk leven leidt, of een diaken zich schuldig maakt aan diefstal van armengelden. Het is wel mogelijk, dat dan later blijkt, dat de zaak zoo erg niet is. De geschorste moet dan gerehabiliteerd worden. Maar dat komt niet veel voor. In den regel zal het wel niet zoo zijn.

We mogen aannemen dat de vijf ambtsdragers wel de artikelen 79 en 80 van de kerkorde kennen. En dat ze ook weten wat een “voorlopige schorsing” is die als ordemaatregel te onderscheiden is van een censuurmaatregel als “schorsing”.

De lezer verwijzen we daartoe graag in aanvulling op het citaat van Rutgers, en wat prof. H. Bouwman en J. Jansen hierover hebben geschreven, naar prof. J. Kamphuis *Verkenningen III*, pag. 132 en 133. Dezelfde informatie is destijds ook aan de broeders verstrekt.

Het is daarom laakbaar dat in de brochure de feitelijke gang van zaken in de hele kwestie haast continu verkeerd wordt voorgesteld.

Zo wordt regelmatig geschreven over ‘de schorsing’ waar ‘de voorlopige schorsing’ geschreven moet worden. De argeloze lezer wordt daardoor voortdurend op het verkeerde been gezet. Zo lezen we op pag. 78:

toen de meerderheid van de kerkenraad tot schorsing besloot.....

En verderop:

De schorsing werd uitgesproken zonder eerst de genabuurde kerk te raadplegen.

Op pag. 81 lezen we:

De kerkenraad van Berkel had alleen de voorlopige schorsing van 11 december 2009 moeten beoordelen en geen dingen die daarna gebeurd zijn.

De schrijvers gaan er hier aan voorbij dat de kerkenraad van Zwolle de kerkenraad van Berkel juist gevraagd had om ook de verdergaande scheurmaking, het wegroepen achter de kerkenraad vandaan en het beleggen van eigen kerkdiensten, te beoordelen in verband met de schorsingswaardigheid.

Op pag. 81 lezen we ook:

Hoewel de oorzaken van de moeiten binnen de kerkenraad lagen en de ene partij de andere heeft geschorst, heeft de kerkenraad van Berkel toch met de gehele kerkenraad vergaderd. In dit geval had de kerkenraad van Berkel met beide partijen afzonderlijk moeten vergaderen om zelf tot een goed oordeel te komen. Hier is door de ambtsdragers nadrukkelijk om gevraagd (per brief van 15 december 2009), maar dat werd afgewezen (per brief van 16 december 2009). Wij vragen ons in dat verband ook af in hoeverre één van de visitatoren mee heeft gedaan aan de beraadslagingen van de kerkenraad van Berkel.

Nu heeft de kerkenraad van Berkel de broeders duidelijk gemaakt waarom hij vond dat er niet met beide partijen afzonderlijk vergaderd moest worden, maar dat wordt in de brochure niet vermeld. Ook in de brief van 17 december 2009 van de kerkenraad van Berkel aan de vijf voorlopig geschorste ambtsdragers is dit nogmaals onder de aandacht gebracht. We laten de betreffende passage hier volgen:

Wij voegen hieraan toe dat gezien de uitleg van kerkrecht deskundigen op art. 79 KO het een vereiste is dat er een gezamenlijke vergadering plaatsvindt van beide kerkenraden die geroepen zijn om een oordeel te geven over de schorsingswaardigheid van één of meerdere ambtsdragers. Ook voor de kerkenraad van Zwolle e.o., die nog moet komen tot definitieve oordeelsvorming m.b.t. uw schorsingswaardigheid, is het daarom van het grootste belang dat u zich tijdens die vergadering verantwoordt over uw handelen.

In die brief was ook een passage opgenomen van prof. J. Kamphuis inzake de situatiefiguur van de voorlopige schorsing:

Komt nu in zulk geval de kerkenraad van voorlopige naar definitieve schorsing, dan zal ook zijn voorlopig **oordeel** in de weg van confrontatie en het nader beraad met de kerkenraad van de buurkerk tot een definitief worden. Maar niemand mag dan beschuldigen van partijdige **bevooroordeeldheid**. Het voorlopig oordeel behoeft geen vooroordeel te betekenen. (de vetgedrukte woorden zijn cursiveringen van prof. J. Kamphuis).

Maar waar goed onderzoek naar de ingebrachte beschuldiging hoor- en wederhoor vereist, zal juist vergaderd worden in aanwezigheid van alle 'partijen'. Merkwaardig dat deze normale zorgvuldigheid en openheid in de rechtsgang, door de schrijvers ter discussie wordt gesteld.

11.4 Nieuw begin?

Op pag. 105/106 wordt aangegeven hoe er een nieuw begin gemaakt zou kunnen worden. Volgens de brochureschrijvers ligt er namelijk aan beide kanten de opdracht er alles aan te doen om samen een nieuw begin te maken. Tenminste, zo voegen zij eraan toe, als er aan beide kanten de overtuiging is op basis (van) Schrift en belijdenis een kerkelijk leven te willen naar de regels van de gereformeerde kerkorde. Een brede eenheid is volgens hen mogelijk als alle kerken en groepen die uit de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt gekomen zijn, verklaren dat zij van harte instemmen met de gereformeerde leer en een kerkverband voorstaan naar de regels van het gereformeerde kerkrecht en een nieuw begin met elkaar willen maken.

Daarop moeten wij op drie manieren antwoorden.

Allereerst: de Vijverhoeve-brochure is een product van de vijf voormalige ambtsdragers, die verklaard hebben dat de kerkenraad van De Gereformeerde Kerk Zwolle een leer verkondigt die ingaat tegen Gods Woord. In de brief van 7 december 2009 aan de gemeente te Zwolle schreven deze vijf broeders:

Het gaat over leer en regering van de kerk; zodoende menen wij dat haar kenmerken in geding zijn.

Verder schreven ze in deze brief:

De werkelijkheid is andersom: ons wordt een leer verkondigd die wij niet kunnen verantwoorden voor de Here omdat die leer naar onze overtuiging strijdt met Gods Woord en de belijdenis van de kerk, zoals we hierboven al aangegeven hebben.

Dit alles is geheel in lijn met hun *Verklaring en oproep aan Zwolse kerkenraad*. Daarin werd geëist bekering van een, volgens de vijf broeders, ingeslagen heilloze weg. Dat zijn zeer ernstige beschuldigingen, die door de Vijverhoeve-brochure nog versterkt wordt doordat men het 'evangelie van vrije'genade in geding brengt, alsof de kerkenraad daarvan zou zijn afgeweken. Dat was voor de vijf broeders de grond om zich af te scheiden van de kerk.

Zou het dan nu opeens voldoende zijn dat de kerkenraad van harte verklaart in te stemmen met de gereformeerde leer? En zou dat dan voldoende zijn om die verklaring te aanvaarden als basis voor kerkelijke eenheid?

De werkelijkheid is dat van de kant van de vijf voormalige ambtsdragers niets teruggenomen is van de beschuldiging als zou de leer van de eigen predikant en de emeritus predikant binnen De Gereformeerde Kerk in strijd zijn met Gods Woord en de belijdenis van de kerk. En ook dat die valse leer ook door de kerkenraad wordt uitgedragen. En van de kant van de kerkenraad is er in prediking en leer niets teruggenomen van wat de tegenstanders menen aan te kunnen wijzen als valse leer.

Het was waarachtiger geweest als de brochureschrijvers gewoon geschreven hadden dat eenheid niet mogelijk is zolang de kerkenraad van Zwolle zich niet bekeert van de door de vijf broeders aangewezen heilloze weg voor het aangezicht van de HEERE, onze God, die wil dat Schriftuurlijk ja ook echt ja zal zijn en blijven. Het spreken op dit hoge niveau in de kerk heeft de kracht van een eed.

En deze late oproep tot eenheid, na eerst een scheuring tot stand gebracht te hebben, is nog erger dan de eerder genoemde beschuldigingen.

Zij is ook totaal in tegenspraak met de inzet van de Vijverhoeve-brochure als zou De Gereformeerde Kerk van Zwolle onder leiding van haar kerkenraad het evangelie van vrije genade verloochenen.

Die beschuldiging betekent toch niet minder dan dat de kerk opgehouden heeft een pijler en fundament van de waarheid te zijn – waar moet de rechtvaardige dan blijven?

Het *tweede* dat we moeten opmerken is dat in de Vijverhoeve-brochure niets te lezen is van enige terugkeer tot het gereformeerde kerkrecht. We hebben al enkele malen gewezen op het eigenwillige omgaan met de Schriftuurlijke rechtsregels, uitkomend in de ontkenning van het gezag van de meerdere vergaderingen en daarmee van het niet als bindend houden van de uitspraken en besluiten van die meerdere vergaderingen. Hoe kan men dan uitspreken een kerkelijk leven te willen naar de regels van de gereformeerde kerkorde en een kerkverband voor te staan naar de regels van het gereformeerde kerkrecht en op die basis een nieuw begin met elkaar te willen maken?

Alweer is dat een spreken met twee monden, nota bene in hetzelfde geschrift.

Een nieuw begin zou zijn wanneer de broeders zich radicaal bekeerden van hun dwaze en zondige wegen, waardoor zij de kerk, dat is de bruid van Christus, gescheurd hebben.

Het *derde* wat we opmerken is dat men wil onderhandelen over de kwesties rondom Zwijndrecht, Bergentheim/Bruchterveld en Zwolle. Die

moeten namelijk bespreekbaar zijn, zo wordt als voorwaarde gesteld (pag. 106). Daarbij vergeet men gemakshalve dat kerkelijke zaken op kerkelijke wijze moeten worden behandeld. En dat was nu juist de weg die de kerkenraad de opposerende broeders steeds heeft gewezen, namelijk de kerkelijke weg van het revisie vragen. Die weg hebben de broeders steevast afgewezen. Nog steeds blijven zij dat dus doen en willen dan wel een 'gesprek' over de bovengenoemde 'kwesties'.

Maar verder begrijpen de vijf voormalige ambtsdragers nog steeds niet wat hun schorsing en afzetting inhoudt. Dat was tucht over ambtsdragers, volgens wat de Schrift ons gebiedt met betrekking tot scheurmakers. En over de tucht heeft de Heere Jezus Christus duidelijk gesproken toen Hij aanwees dat wat op aarde gebonden is, ook in de hemel gebonden is.

Evenals destijds de broeders verklaarden te geloven dat God roept door middel van mensen (door de gemeente en *mitsdien* door God geroepen te zijn), zo moeten zij er nu van uitgaan dat zij door twee kerkenraden in een gezamenlijke vergadering en evenzo *mitsdien* uit hun ambt zijn ontzet.

Daarom kan over kerkelijke tucht nooit onderhandeld worden. Het is daarbij van tweeën één:

Of de voormalige ambtsdragers komen tot berouw en erkenning van hun schuld òf de kerkenraden komen tot het inzicht de tucht te hebben misbruikt. Een derde is er niet.

Dat is het klimaat van de kerk! Dat zal men wel rigide of radicalistisch noemen, maar dat is de eenvoudige waarheid van de Schrift en de enige mogelijkheid om ooit weer tot eenheid te komen.

12 CONCLUSIE

De brochure presenteert zich als een “uitgestoken broederhand”. Zoals we in het begin al hebben aangegeven hebben wij deze brochure niet zo ervaren.

Dit hebben wij in dit document trachten aan te tonen. Ons is op schrijnende wijze gebleken hoezeer de brochureschrijvers er niet voor teruggedeinsd zijn om de meerderheid van de kerkenraad in een kwaad daglicht te stellen. Hierbij hebben zij in hun brochure door vertekening van de feiten en allerlei suggestieve opmerkingen de waarheid verdraaid en het negende gebod van de Wet van de HEERE overtreden.

Ook zijn er in de brochure allerlei dwalingen met betrekking tot de leer van de Schrift aan te wijzen:

- met betrekking tot hun presentatie van het evangelie van vrije genade, zien we dat aan de waarheid van de Schrift wordt afgedaan;
- met betrekking tot het betonen van eer en gehoorzaamheid aan ambtsdragers van de kerk, zien we dat de Schriftuurlijke betekenis van het vijfde gebod wordt uitgehold;
- met betrekking tot het onderhouden van het kerkverband en kerkordelijke afspraken zien we dat met een beroep op het evangelie van vrije genade een eigenwillige independentistische koers verdedigd wordt.

Daarnaast is er helaas geen enkel spoor van bekering te bekennen inzake de woordbreuk en openlijke scheurmaking van de vijf broeders, waartoe zij toch vele malen indringend waren opgeroepen.

Dit alles brengt ons ertoe om met verdriet te constateren dat de breuk die geslagen is, zich nog verder verdiept heeft door de brochure.

Geve de Heere in Zijn genade dat onze weerlegging van de brochure van de Vijverhoeve -gemeenschap nog tot inkeer mag leiden.

Niet alleen bij de vijf voormalige ambtsdragers, maar ook bij allen die hen zijn gevolgd zelfs zonder zich tegenover de ambtsdragers die over hen gesteld zijn persoonlijk te verantwoorden voor hun ingrijpende stap, zich te onttrekken aan opzicht en tucht van de kerkenraad.

Dat is uiteindelijk onze diepste wens en bede.

We besluiten deze conclusie met het woord van ds. S. van Velzen in 1849 met betrekking tot de verdeeldheden in de afgescheiden kerken:

Wie het verwacht van het Woord van God zal er wel verdriet over hebben dat ook in de gemeente van de Heere verschillen en onenigheden gevonden worden, maar zal zich daarom niet van die gemeenten afkeren, maar veeleer meewerken, naar de gaven die God hem verleend heeft, tot opbouw van de broeders.

Ook die onenigheden worden door Gods bestiering dienstbaar gemaakt ten goede. De opregten zullen daardoor meer en meer beproefd, en de geveinsden daardoor openbaar worden. En hoewel het wee uitgesproken is over de degenen, door wie de ergernissen komen, nogtans is het noodzakelijk dat zij komen.

Daarom, dierbare broeders! Die Den hemelschen Bruidegom JEZUS liefhebt, laat ons waken en bidden dat wij niet in verzoeking komen. Gods Woord is vast. Op grond van dat Woord zeggen wij het den Heere na: het zal worden ééne kudde en één Herder. In dat Woord vinden wij hoe sommigen afgedwaald zijn maar terug gebracht werden. De Heere doet dit ook nu! In dat Woord zien wij hoe sommigen als huichelaars openbaar zijn geworden. En ook is het ons voorspeld dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk der hemelen; maar die volstandig zal blijven tot het einde toe zal zalig worden.

13 SLOTWOORD

Kerk of sekte – reformatie of scheurmaking

De Vijverhoeve-gemeenschap noemt zich “*Gereformeerde Kerk van Zwolle e.o.*” Zij heeft daarmee de pretentie de wettige voortzetting te zijn van De Gereformeerde Kerk te Zwolle, hoewel zij geen deel uitmaakt van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken.

Daartegenover is er in de positie van De Gereformeerde Kerk te Zwolle geen enkele verandering gekomen – zij maakt nog steeds deel uit van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken.

Dat brengt ons tot de onontwijkbare vraag naar de waarheid van die pretentie van de Vijverhoeve-gemeenschap.

In de leerschool van de Heere Jezus Christus moeten we dan ook de vraag stellen: was hun afscheiding van De Gereformeerde Kerk te Zwolle uit de hemel of uit de mensen?

Daartegenover moet diezelfde vraag gesteld worden aan De Gereformeerde Kerk te Zwolle: was de toepassing van de kerkelijke tucht over de vijf voormalige ambtsdragers, overeenkomstig art. 79 kerkorde en dus namens het Hoofd van de kerk, uit de hemel of uit de mensen?

Wij van onze kant kunnen vrijmoedig op deze vraag antwoorden dat de uitoefening van de kerkelijke tucht over de vijf voormalige ambtsdragers, vanwege het verwerpen van de vermaning over hun zonde van woordbreuk en scheurmakerij, inderdaad uit de hemel was. En dat De Gereformeerde Kerk van Zwolle de wettige kerk van de Heere Jezus Christus gebleven is.

In het voorgaande is dat in onze WEERLEGGING duidelijk en beargumenteerd uiteengezet.

In de brief aan Titus waarschuwt de HEERE tegen mensen die scheuringen maken en gebiedt ook ons nog steeds om zodanigen te verwerpen, Titus 3: 10.

Het woord sekte betekent niet, wat er wel algemeen onder verstaan wordt, een groep mensen rond een leider, met als vereniging slechts enkele dwalingen. Maar van sekte moeten we spreken als er scheurmaking aan de orde is.

Het woord sekte is afgeleid van een Latijns werkwoord, waarvan de stam 'sek' is en dat betekent: snijden. Snijden van het lichaam van Christus. Afsnijden van de wettige kerk, vanwege het vasthouden aan zelf bedachte opvattingen.

De Vijverhoeve-gemeenschap zegt nu achteraf dat zij meende de kerk te reformeren door één geloofsstuk los te maken van het geheel van de Schrift, namelijk het 'evangelie van vrije genade'.

Wat dat betekent en wat de werkelijke inhoud is van hun schoonklinkende woorden over dat evangelie, is toch niet minder dan een vergeefse poging hun zogenaamde reformatie te verdedigen. In het voorgaande is daar uitvoerig op ingegaan.

Dit betekent dan ook dat de afscheiding van de wettige kerk veroordeeld moet worden. Het was geen reformatie, maar scheurmaking!

Reformatie betekent altijd een terugkeer naar de bronnen. Terug naar wat de HEERE in Zijn laatste zegenende bemoeienis met Zijn kerk heeft willen bewerken door zowel de reformatorische beweging in de jaren 1930-1944, alsmede door de Vrijmakingen van 1944 en 2003. Een terugkeer naar Schrift en belijdenis.

Maar wat men in de Vijverhoeve-brochure heeft willen verdedigen, was scheurmaking, omdat men de kerkelijke tucht verwierp en weigerde zich te bekeren van de zonde van woordbreuk en scheurmakerij.

Vervolgens is het weigeren van de geschorsten om via de kerkelijke weg in beroep te gaan, maar daartegenover het meteen wegroepen van de gemeente achter de wettige kerkenraad vandaan, een daad van zelfhandhaving en eigenwilligheid in voortgezette scheurmaking.

Alzo schrijft de Vijverhoeve-gemeenschap aan zichzelf en haar verordeningen meer gezag toe dan aan Gods Woord en wil zij zich niet aan het juk van Christus onderwerpen (NGB art. 29 slot).

Wij kunnen daarom nu alleen maar duidelijk uitspreken dat de Vijverhoeve-gemeenschap geen enkel recht heeft op de naam Gereformeerde Kerk van Zwolle en niet méér is dan een groep verdwaalde en verdwaasde kerkleden onder leiding van enkele scheurmakers. Een sekte die op eigenwillige wijze is afgescheurd van de kerk van de Heere Jezus Christus.

Dan past alleen de oproep tot de leiders, maar met name ook tot de misleide broeders en zusters, om zich van deze zondige weg te bekeren

en met schuldbelijdenis terug te keren tot de kerk die met al haar gebreken en tekortkoningen zich toch mag noemen de wettige kerk te Zwolle e.o., de kerk van de Heere Jezus Christus aldaar.

Heden, indien u Zijn stem hoort, verhard uw hart niet, Ps. 95: 7-8.

Want bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt, Ps. 130: 4.

BIJLAGE 1 APPELRECHT OF APPELPLICHT BIJ ART. 31 KO?

(bij 9.7 op pag. 77 van de WEERLEGGING)

We kennen de uitdrukking dat appel een recht is en geen plicht uit de recente kerkgeschiedenis. Het was ds. A. van der Ziel die aan zijn kerkenraad, de kerkenraad van Groningen-Zuid, in 1965 liet weten dat hij wel een *appelrecht* kende maar geen *appelplicht*, zie Acta Generale Synode Amersfoort-West 1966, art. 230. Hij meende tegen besluiten van zijn kerkenraad in te kunnen gaan zonder tegen dergelijke besluiten in appel te gaan.

Nu is er inderdaad een recht van appel en geen plicht wanneer we art. 31 KO opslaan. Daar wordt immers in het eerste lid gesteld:

Als iemand van oordeel is dat hem door een uitspraak van een mindere vergadering onrecht is aangedaan, kan hij zich beroepen op de meerdere vergadering.

Kan hij zich beroepen, deze mogelijkheid wordt geboden maar het hoeft niet. Het is daar geen plicht. Iemand kan zich ook neerleggen bij het (vermeende) onrecht dat hem is aangedaan.

De zaak waar het nu om gaat geldt echter het tweede lid van art. 31 KO. Daar wordt immers gesteld:

De uitspraak die bij meerderheid van stemmen gedaan is, zal als bindend worden aanvaard, tenzij bewezen wordt dat zij in strijd is met het Woord van God of met de kerkorde.

Hier gaat het dus over de besluiten van de kerkelijke vergaderingen. Die worden als bindend aanvaard, dat wordt nog eens nadrukkelijk beloofd in de credentiebrief die afgevaardigden meenemen naar een meerdere vergadering.

Met uitzondering van het 'tenzij'. En het 'tenzij', is ook echt een 'tenzij'. Dit houdt in dat iemand die voor zichzelf bewezen acht op grond van Gods Woord dat een bepaald synodebesluit ingaat tegen dat Woord dan mag hij zich daar geen moment aan houden. En ook geen medewerking verlenen aan de uitvoering.

Maar vervolgens, wat staat zo'n bezwaarde broeder nu te doen. Staat het hem nu vrij, zoals de brochure stelt, om al of niet de zogenaamde kerkelijke weg te gaan? Is dat de zin en bedoeling van de kerkorde, die

juist opgesteld en aangenomen is en gehandhaafd wordt om de vrede te dienen? En hoe wordt die vrede dan gediend als er één of meerdere broeders zijn die van oordeel zijn dat er besluiten genomen zijn die ingaan tegen Gods Woord?

Het is onze overtuiging dat de Gereformeerde Kerken altijd van oordeel zijn geweest dat iemand (of een kerkelijke vergadering) bij bezwaren tegen besluiten van kerkelijke vergaderingen of meerdere vergaderingen op grond van het Woord van God of de kerkorde de plicht had om bij de betreffende vergadering die het besluit nam of bij de meerdere vergadering aan te tonen waarom het desbetreffende besluit niet als bindend aanvaard kon worden.

Als bewijs hiervoor laten we onderstaand citaat volgen uit de toespraak van prof. J. Kamphuis tijdens de Generale Synode Groningen 1978 bij de herziening van de kerkorde. Dit citaat toont ook aan dat de brochure ten onrechte prof. P. Deddens opvoert als iemand die voor zou staan dat er geen plicht tot appel zou zijn. Een aantal zinnen hebben we vetgedrukt zodat helder is waarom het gaat.

Hij hoopt dat deze herziening de opbouw van de kerken en het onderricht in de opleiding tot de dienst des Woords zal dienen. Het was mede met het oog op dit onderricht, dat spreker zich indertijd richtte tot de particuliere synode van Overijssel. Onwillekeurig gaan de gedachten naar de hoogleraren F. L. Rutgers, S. Greijdanus, K. Schilder en P. Deddens. In de strijd tegen de hiërarchie en het independentisme is vooral aan de laatste twee te denken. **In de algemene vergadering van de buitenverbandse gemeenschap is volgens een bericht in het Nederlands Dagblad indien het verslag door spreker juist gelezen is bij de vaststelling van een regel, die het 'oude' art. 31 moet vervangen, de naam van prof. P. Deddens genoemd, als zou zijn kerkrecht in die nieuwe regel zijn vastgelegd. Dit is echter niet waar.** Prof. Deddens heeft samen met prof. K.Schilder enkele beschouwingen aan het ratificatierecht gewijd, waartegen door spreker enige bedenkingen zijn ingebracht.

Door voortgaand onderzoek bij hartelijke verbondenheid met sprekers voorganger en leermeesters is dat in christelijke vrijheid geschied. **Als weinigen echter heeft sprekers geëerde voorganger ervoor gepleit, dat de kerkenraden bij besluiten van meerdere vergaderingen 'de grenswacht' zouden betrekken en in verband daarmee heeft hij onvermoeid ervoor gepleit, dat wanneer een kerkenraad een besluit niet voor vast en bondig kon houden, deze kerkenraad niet slechts 'rekenschap' zou geven aan de zusterkerken, maar appel heeft aan te tekenen, opdat de kerken bij het Woord Gods zouden blijven.**

We realiseren ons dat in het bovenstaande gesproken wordt over 'de kerkenraden'. Sommigen zouden daarbij de indruk kunnen krijgen dat zolang de kerkenraad dan maar bij meerderheid beslist om besluiten als bindend te aanvaarden het wel goed is. En dat de broeders die binnen zo'n kerkenraad een besluit niet als bindend kunnen aanvaarden omdat zij vinden dat die besluiten in strijd zijn met Gods Woord vervolgens niet de plicht hebben om in appel te gaan.

Maar dat zou berusten op een misverstand. Want de plicht tot appel wanneer een besluit niet als bindend aanvaard kan worden werd door prof. P. Deddens juist gegrond in het 'opdat de kerken bij het Woord Gods zouden blijven'. Dat is de reden waarom er een appelplicht is voor allen als het Woord van God in geding is. En waar dat in de kerk in geding is hebben we de plicht om elkaar daarop te wijzen. Dat eist de liefde tot God en tot elkaar van ons. Omdat alleen het Woord van God zeggenschap heeft in de kerk.

In dit verband is het wellicht goed om te wijzen op wat de brochure zelf met instemming aanhaalt van C. Veenhof op pag. 53 en 54. Daar schrijft Veenhof in de laatste alinea:

Neen, zeggen de vrijgemaakten, als een kerkenraad – en ook een kerklid – na ernstig onderzoek – het voor zichzelf bewezen acht, dat een besluit niet-schriftuurlijk is, moet hij zo'n besluit direct voor niet-vast-en-bondig houden. **Natuurlijk zo, dat hij zich onmiddellijk met dit bewijs óók in en** (dit 'en' zal 'de' moeten zijn, schrijvers) **kerkelijke weg tot de meerdere vergaderingen wendt.**

De laatste zin is door ons vetgedrukt omdat die onderstreept wat we tevoren hebben opgemerkt.

Maar hoe zit het dan met het aangehaalde citaat van prof. P. Deddens in de brochure op pag. 87? Voor het gemak drukken we dit citaat nog eens af maar dan zoals die oorspronkelijk staat afgedrukt in de bedoelde REFORMATIE van 7 december 1957. Dus zonder de aangebrachte onderstreping door de brochureschrijvers en met de woorden vetgedrukt die prof. Deddens vet liet afdrukken;

DE REFORMATIE - 7 december 1957 - P. Deddens
Bouquetje Polemiek

Wanneer een besluit der meerdere vergadering zo rechtdraads tegen de KO ingaat als het bedoelde besluit van de classis M., kan geen kerkenraad verplicht

worden zich daaraan bij voorbaat te onderwerpen. **Alleen is zulk een kerkenraad gehouden van het besluit der classis bij de part. synode in beroep te gaan.** Maar **bewijs** van deze laatste stelling wordt niet gegeven. Een afdoend **kerkrechtelijk bewijs** zou o.i. ook moeilijk te geven zijn. Een andere zaak is, of een kerkenraad uit ander motief daartoe niet gehouden zou zijn, n.l. uit hoofde van het feit, dat de **kerkelijke gemeenschap** verstoord was, en een kerk wel alles dient te doen wat mogelijk is, om onder Gods zegen die verstoorde gemeenschap te herstellen. Onder dat mogelijke behoort het beroep op de particuliere, eventueel de generale synode. Wat vreugde, als door deze bemoeiing de gemeenschap volledig werd hersteld! Maar zou dit niet mogen gelukken, dan past alleen **vermaan, geen dwang.**

Prof. Deddens gaat hier in op de kwestie of een kerkenraad **kerkrechtelijk verplicht** is zich tot de particuliere synode te wenden als hij niet akkoord kan gaan met een classisbesluit dat hem in het ongelijk stelde. Hij verwijst dan naar een rapport uit 1920 in de zaak van ds. Netelenbos die deze vraag, of een kerkenraad **kerkrechtelijk verplicht** is enz., toestemmend beantwoordde.

Daarover zegt hij nu in het hierboven gegeven citaat:

Maar bewijs van deze laatste stelling wordt niet gegeven. Een afdoend **kerkrechtelijk bewijs** zou o.i. ook moeilijk te geven zijn.

Wie de geschiedenis rond de Vrijmaking van 1944 kent weet waarom prof. Deddens dit zo schrijft. Door de synodale kerken werd immers het 'tenzij bewezen wordt dat zij (een besluit of uitspraak) in strijd is met het Woord van God' van art. 31 KO veranderd in een '**totdat**'.

Besluiten van de synode moesten als bindend worden aanvaard **totdat** men de volgende synode had bewezen dat ze in strijd waren met het Woord van God. Dat was volgens de 'synodalen' de zin en betekenis van het 'tenzij' van art. 31. Je beginnen te onderwerpen aan de besluiten **totdat** je een volgende synode het bewijs kon leveren van strijdigheid met het Woord van God.

Daartegenover stelden de latere vrijgemaakten dat het 'tenzij bewezen wordt dat zij in strijd is met het Woord van God of de kerkorde' van art. 31 niet ziet op het bewijs leveren aan de volgende synode/meerdere vergadering maar op het voor zichzelf bewezen achten van strijdigheid met het Woord van God of de kerkorde, zie het citaat van C. Veenhof hierboven.

Zodra je tot de overtuiging gekomen was dat een besluit in strijd was met Gods Woord mocht je zo'n besluit niet als bindend aanvaarden en uitvoeren. Dat is wat we kerkrechtelijk hebben afgesproken in art. 31 KO.

Maar in de kerkorde hebben we niet uitdrukkelijk vastgelegd dat iemand **kerkrechtelijk verplicht** is zich tot de meerdere vergadering te wenden als hij een besluit niet als bindend kan aanvaarden. Zo'n **kerkrechtelijk bewijs**, vastgelegd dus in de kerkorde, zou volgens prof. Deddens moeilijk te geven zijn omdat het er gewoon niet zo staat.

Vandaar ook dat hij schrijft of een kerkenraad uit ander motief daaraan niet gehouden zou zijn, nl. uit hoofde van het feit, dat de **kerkelijke gemeenschap** verstoord was, en een Kerk wel alles dient te doen wat mogelijk is, om onder Gods zegen die verstoorde gemeenschap te herstellen.

Dat bovenstaande de gedachtegang van prof. Deddens juist weergeeft blijkt uit het jaaroverzicht in het Handboek van 1957. Want het was naar aanleiding van vragen over het door hem gestelde in het jaaroverzicht dat hij schreef over het kerkrechtelijk bewijs.

In dit jaaroverzicht schrijft prof. Deddens o.a. over de moeiten die toen ontstaan waren in de kerk van Wezep. Deze kerk weigerde een uitspraak van de classis als bindend te aanvaarden en wilde ook niet in appel gaan. Deze kerkenraad schreef aan alle kerken:

Wij lezen art. 31 zoals het er staat: men zal zich beroepen **mogen**, er is dus geen sprake van verplichting.

Prof. Deddens schrijft vervolgens:

We zijn met de finesses van deze kwestie niet bekend, we geven weer wat ieder in de pers heeft kunnen lezen. We weten dus niet, welke bijzondere reden de kerk van Wezep had, zich na de classis- uitspraak van 20 jan. en 2 maart 1955 niet te wenden tot de particuliere synode. Na het hierboven geschrevene zal het niemand verbazen, dat wij 't met de zienswijze van de kerkenraad over het zich **mogen** beroepen op een meerdere vergadering niet eens zijn. Dit is ook, zoals we schreven, niet in overeenstemming met de opzet van art. 31.

Concluderend kunnen we stellen:

- dat art. 31 KO de mogelijkheid geeft om in appel te gaan bij een meerdere vergadering als iemand van oordeel is dat hem onrecht is aangedaan;

- dat besluiten waarvan bewezen wordt dat zij in strijd zijn met het Woord van God of de kerkorde zodra iemand dat voor zichzelf bewezen acht niet als bindend aanvaard mogen worden;
- dat de zin en opzet van art. 31 is dat men, inzake besluiten die niet als bindend aanvaard kunnen worden omdat men ze in strijd acht met het Woord van God of de kerkorde, zich met de bewijslast wendt tot de vergadering die dat besluit nam of de meerdere vergadering. De zgn. kerkelijke weg.

De reden hiervoor is dat allen in de kerk dienen te blijven bij de gehoorzaamheid aan het Woord van God dat alleen heerschappij heeft in de kerk en bij de aangenomen kerkorde die de vrede binnen het kerkverband ten doel heeft. Daartoe zijn we binnen de kerk ook aan elkaar gegeven.

In verband met heel deze kwestie moet ons nog wel iets van het hart. De drie bezwaarde broeders, die weigerden revisie aan te vragen, hebben op 21 november 2009 van visitatoren twee stukken ontvangen met betrekking tot de vraag hoe om te gaan met het (niet)ratificeren van synodebesluiten. In één van die stukken staat ook het aangehaalde citaat van prof. Kamphuis over hoe prof. Deddens dacht over de plicht om in appel te gaan.

We betreuren het dat in de brochure daarover niets terug te vinden is en dat, integendeel, men prof. Deddens nu publiek opvoert als getuige voor een vorm van kerkrecht, die hij nooit heeft voorgestaan. Een vorm van kerkrecht die ook ingaat tegen de zin en bedoeling van de kerkorde en in strijd is met de eis om de vrede in de kerk te bewaren zoals de Schrift ons voorhoudt.

BIJLAGE 2 TERSTOND HANDELEN BIJ ART. 31 KO?

(bij 10.4 op pag. 93 van de WEERLEGGING)

Op pag. 78 haalt de brochure een citaat aan uit DE REFORMATIE, dat een klein gedeelte bevat van een beoordeling van de redactie van DE REFORMATIE van een zogenaamd 'Wederwoord' van br. G. Goossens. Deze br. Goossens wilde nl. in dit Wederwoord aantonen waarom zijn broer, ds. S.J.P. Goossens, indertijd in zijn recht stond toen hij tegen de wil van zijn kerkenraad in het zendingswerk op Sumba voortzette. Hij grondde zich hiervoor op art. 31 KO. Br. Goossens schreef:

Als een kerkelijke vergadering een besluit neemt, dat naar iemands heilige overtuiging strijdig is met Gods Woord, dan verwerpt hij dat besluit **terstond**, en doet **aanstonds** (zonder de uitspraak van de meerdere vergadering af te wachten) wat hij meent recht te zijn.

Daarvan zegt de redactie van DE REFORMATIE:

Maar 't gaat hierom: gesteld dat een kerkenraad een verkeerd besluit neemt en iemand de uitoefening van zijn dienstwerk ontzegt, is die man dan verplicht om **aanstonds** 't tegenovergestelde te doen, onder faveur van het zegen: Christus wil het en Hij is de enige Lastgever?

En verderop zegt de redactie:

Eerst schreef br. Goossens: een gelovige moet een kerkenraadsbesluit, dat strijdig is met Gods Woord, **terstond** verwerpen, **en zijn daden ermee in overeenstemming brengen**.

Met deze citaten willen we aangeven waar het hier om gaat, namelijk om de vraag of een vermeend verkeerd besluit direct mag leiden tot daden die tegenovergesteld zijn aan wat uitgesproken is.

Laten we nu zien welke mening de redactie van de Reformatie daarop nahield. In het slotantwoord aan br. Goossens wordt dat o.i. het meest duidelijk verwoord en wel zo:

Zegt men, met br. Goossens: **aanstonds** verwerpen **en daden doen, daarmee in overeenstemming**, dan is het hek van de dam. Gaat men de lijn volgen, door br. Goossens gewezen, dan wordt het inzicht van de predikant maatgevend. En is dominocratie minder erg dan synodocratie? Beide is tegen de Schrift. Bewaar de band aan het Woord, zo wil br. Goossens. Uitmendend. Maar betekent dat: aanstonds de band aan kerkelijke vergaderingen slaken? Wat een onbarmhartigheid! De gemeenschap met de

Here vóór en bovenal – van harte mee eens. Maar om in die gemeenschap ten volle te staan, moet ik weten vrij te staan tegenover de gemeenschappen van mensen, die geroepen worden om te oordelen. Daarbij moet het laatste beproefd, om, acht men dat ze ongelijk hebben, daarvan te overtuigen.

Dáárom hebben De Cock, Kuyper, Schilder, de beslissing van de synode afgewacht. Wie zich zo vrij maakt, kan voor God getuigen: ik kon niet verder; ik ben gestuit **op de pertinente onwil van anderen**.

Eén verkeerde beslissing van een kerkelijke vergadering, maakt ons niet van kerkelijke vergaderingen vrij. Zó bande-loos mogen we niet zijn. Dan zouden we niet zijn: vrijgemaakt. Maar wat de wereld noemt: vrijgevochten.

Eén verkeerde beslissing – en de gemeenschap zou verscheurd worden.

Dáártegen klonk ons protest.

HIER LIGT HET GROTE GEVAAR, DAT ELKE VRIJMAKING BEDREIGT: ALS GE ACHT, DAT EEN KERKELIJK BESLUIT INGAAT TEGEN DE SCHRIFT OF DE K.O. – BREEKT METEEN HET CONTACT AF.

Deze weg leidt tot caricatuur van de Vrijmaking. Daarom achten we de lijn, door br. Goossens aangewezen, voor de kerken funest.

In dit citaat wordt gesproken over de houding van De Cock, Kuyper en Schilder. Elders schrijft de redactie van DE REFORMATIE hoe hun houding is geweest toen zij geschorst werden, we citeren opnieuw:

Men vraagt zich af, hoe het toch mogelijk is, dat iemand in een ernstige polemiek, zonder de bedoeling van de ander ook maar enigszins te peilen, er zo op los kan schrijven.

Br. Goossens valt aan op het zinnetje: “de kerken willen niet anders”. We schreven zulks in dit verband, dat we wezen op de schorsing en afzetting van een dienaar des Woords, die van oordeel is en bewijzen kan: het besluit van schorsing en afzetting gaat in tegen Gods Woord of de K.O., en die de kerkelijke weg volgt **ten einde toe**. We noemden De Cock. En Kuyper. En Schilder. Deze broeders hebben hun dienstwerk niet aanstonds voortgezet, maar gewacht tot de synode definitief uitspraak deed. Eerst toen gingen ze hun ambtswerk hervatten. **Dat zijn de feiten**.

Van De Cock schrijft zijn zoon: “Hij had zich sedert de eerste schorsing onthouden van alles, waartoe alleen de bedienaar des Evangeliums gerechtigd is.” Dr. Kuyper handelde evenzo: eerst nadat hij met zijn ambtsbroeders 1 dec. '86 was afgezet, trad hij met hen daarna in de ambtelijke bediening op en legde men de gemeente de vraag voor: wilt ge onze heilige bediening onverkort en onvoorwaardelijk om Jezus' wil erkennen? En Prof. K. Schilder heeft zich na zijn schorsing gewacht, zoals hij zelf schreef in ons blad, om enige ambtelijke functie te vervullen (zelfs geen tentamen nam hij af).

En tenslotte geven we nog twee citaten uit de artikelenreeks tegen br. Goossens:

Eerst schreef br. Goossens: een gelovige moet een kerkenraadsbesluit, dat strijdig is met Gods Woord, **terstond** verwerpen, **en zijn daden er mee in overeenstemming brengen**. Wat dit laatste in een concreet geval van schorsing en afzetting, anders kan betekenen dan; met het ambtswerk doorgaan, vermogen we niet in te zien. Daar komt iets bij. Wij hebben nooit ontkend, dat het geboden kan zijn, ondanks schorsing en afzetting, het ambtswerk voort te zetten. Maar, zeiden we, wacht in elk geval eerst op de uitspraak van de generale synode; doe wat De Cock, Kuyper, Schilder gedaan hebben: wees barmhartig en heb geduld met het kerkverband. Dan kunt ge, na 't bewijs, dat art. 31 vordert, ingeval ge op grond van Gods Woord moet zeggen: 't **mag** niet anders, rustig voortgaan.

Daarop schreef br. Goossens: neen, neen, fout! Zo maakt u van **tenzij** toch weer een **totdat!** – Maar wat kan deze critiek nu anders betekenen, dan dat br. Goossens op zijn standpunt **aanstonds** het ambtswerk wil doen hervatten, na de eerste uitspraak, die in strijd wordt geacht met Gods Woord?

Verderop vervolgt de redactie dan:

Wat geschied is, en door Br. Goossens werd verdedigd, nl. dat een dienaar des Woords ondanks verbod van zijn kerkenraad de ambtsdienst voortzet en schorsing en afzetting behandelt als waren ze nooit geschied, **is dat dienstig om eendrachtigheid en enigheid te voeden en te bewaren**, of gaat het daar rechtstraads tegen in?

Ten overvloede verwijzen wij in verband hiermee nog naar wat prof. P. Deddens in het *Handboek* van 1957 heeft opgemerkt over hoe te handelen als een mindere vergadering een besluit neemt dat onjuist wordt geacht door een bezwaarde. Zijn verhandeling daarover is te lezen vanaf pag. 185.

Ook zal dan duidelijk worden dat heel de vergelijking die de brochure maakt tussen de kwesties rond 1944 en nu, m.b.t. het in revisie gaan en hoe te handelen bij een voorlopige schorsing, elke grond mist.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. OM HET EVANGELIE VAN VRIJE GENADE	5
2.1 Ingegraven	5
2.2 Bij nader inzien	5
2.3 Lutherse dwalingen	6
2.4 Kohlbrugge	8
2.5 De ondergrondse veenbrand	10
2.6 Een belijdenis op een stuivertje	11
3. DEFORMATIE - REFORMATIE eerste deel	13
3.1. Om Woord en kerk – de voorgeschiedenis 1944	13
3.2 Het vervolg tot 2003	15
3.3 De Vrijmaking van 2003 – een vertekend beeld	16
3.4 De werkelijke kerkgeschiedenis	18
3.5 De Schriftkritiek	20
3.6 Een vooringenomen standpunt	21
4. DEFORMATIE - REFORMATIE tweede deel	23
4.1 Deformatie	23
4.2 Gehoorzaamheid – een nieuwe ethiek	24
4.3. De kerk – het adres van de kerk	27
5. HET KERKVERBAND ALS GENADEGAVE VAN CHRISTUS	32
5.1 Kritiek	32
5.2 Christus schenkt het kerkverband	32
5.3. De noodzaak van het kerkverband	34
5.4. Het gezag van de meerdere vergaderingen	36

6.	ARTIKEL 31 KO - EIGEN MEESTER, NIEMANDS KNECHT	40
6.1	De wortel van de scheuring	40
6.2	Mogen en moeten	40
6.3	Persoonlijk onrecht	41
6.4	Algemene kerkelijke besluiten	42
6.5	De kerkelijke weg	45
6.6	Gezag	46
6.7	Eigenwilligheid met betrekking tot Zwijndrecht en Bergentheim/Bruchterveld	50
7	DE AMBTEN - DE WEG VAN DE ROEPING	55
7.1	Rechtstreeks regeren?	55
7.2	Door middel van de ouderlingen	55
7.3	De roeping tot het ambt	57
7.4	Onderwerping	58
7.5	Hoe men zich moet gedragen in het huis van God – 1 Tim. 3: 15	63
8	EIGENWILLIGHEID CONTRA GELOOFSGEHOORZAAMHEID	66
8.1	Niet op de straten van Gath en Askelon – 2 Sam. 1: 20	66
8.2	De aanvankelijk verborgen drijfveer van de geschorste en afgezette ambtsdraggers – Gal. 5: 13	67
9	OVERZICHT VAN DE GANG VAN ZAKEN	70
9.1	Het begin	70
9.2	Verzoek om hulp	71
9.3	Hulpverlening door visitatoren en deputaten ad art. 49 KO	71
9.4	Beleid rond kerkgrenzen	74
9.5	Kerkvisitatie en vervolg	74

9.6	Pogingen tot oplossing van de conflicten	76
9.7	De zaak van het handelen overeenkomstig de kerkorde	77
9.8	Revisieverzoeken zinloos?	81
9.9	Het conflict geforceerd	83
10	BESPREKING VAN DOOR DE BROCHURE	
	GENOEMDE FEITEN	86
10.1	Veroordeling en schorsing	86
10.2	Vroeg de kerkenraad om het ambt neer te leggen?	90
10.3	Besluit tot schorsing?	91
10.4	Een nieuw kerkrecht	93
10.5	Trouwbreuk	96
11	OVERGEBLEVEN ZAKEN UIT DE BROCHURE	97
11.1	Afgelasten viering van het Heilig Avondmaal	97
11.2	Eén in belijden?	97
11.3	De voorlopige schorsing en schorsing nader bezien	98
11.4	Nieuw begin?	101
12	CONCLUSIE	104
13	SLOTWOORD Kerk of sekte - reformatie of scheurmaking	106
BIJLAGE 1	APPELRECHT OF APPELPLICHT BIJ ART. 31 KO?	109
BIJLAGE 2	TERSTOND HANDELEN BIJ ART. 31 KO?	115